

Debitum. *Utrum alter coniugum*

statim contracto matrimonio: teneatur ad redditionem debiti. *Rñ. Panor. post glo. in. c. ex publico. de conuer. cõiu. dicit qd hoc est arbitrio iudicis relinquendũ. q. lz ibi papa pfigat tps duoz mensũ. nõ tñ p hoc statuit vt hoc tps esset regulare sponso volenti intrare religionẽ. nã cũ regulariter def ann' ad expiendas austeritates regulẽ. termin' ille dz minui z abbreviari fm circumstantias facti z etiã plõngari. Tamẽ defacili nõ debet recedere iudex a termino ibi statuto. De eo vò qui nõ assertit se velle intrare religionẽ. nullũ tps videt statuti. puto tñ q legitia sit exceptio. vt tãtũ tps pcedat. quãtũ sit necessariũ ad pparationẽ z obseruantia consuetaz z honestaz solennitatu. Nã fm vñ. mortalit' peccat q ante benedictionẽ nuptiarũ vxorẽ cognoscit in locis vbi est psuetũ benedictioz adhiberi. Et hoc vñ vbi fieret sine dispõsatione z iusta causa. Et idẽ dicit si omittant alie cõsuetõ solennitates. Vide de hac materia. f. Impedimẽtũ pmo. Vide tñ Pir. li. j. vbi qrit: nõ qd peccet mortalit' q post plensum de pñti cognoscat vxorem. anteq' in facie ecclesie desponsẽt. Rñ dicit q aut hz iustã cãm. qre ipsam nõ possit ducere solẽniter. vt q terra est interdita vel est sceler. z erubescit forte phere cũ tali solẽnitate. vel est nobil' z accepit ignobilẽ. vel ecõuerfor vel timet violentiã inferni z hmoi z cognoscat eã pponẽs mrimoniũ solẽnizare. impedimẽto cessante: nõ peccat.*

Utrum peccet q se facit ipotentẽ ad redditionem debiti. Rñ. fm Ri. in. iij. di. xxxij. q reddere debitum est necessitatis. quia mulier prãte sui corporis nõ hz. h. vir. z eouerfo. Sed necessitatis est nõ negare homi vsum licitũ rei q de iure est in prãte sua. In casu tñ in q vir nõ posset vxori debitũ reddere salua incolumitate. pñij corporis. debitũ reddẽ nõ tenet. Qui tñ sciẽt reddit se ipotentẽ ad reddẽdũ debitũ nõ illicito tñc peccat mortalit'. Secus autẽ si rõnabile fuit obsequiũ. puta p ieiuniũ. Sic em̃ ie iunando nõ reddit se totalit' ipotentẽ ad reddẽdũ debitũ. qñis min' potẽtẽ se reddat.

Utrum actus cõiugalit' sit pctñ. Rñ. fm Ri. in. iij. di. xxxij. q si cõiungunt causa suscipiende plus nõ peccat. Idẽ si cõiungunt eã reddẽdi debitũ nõ est pctñ. Si aut' fiat eã in cõtinẽtie vitande. Ri. di. cit q opinio cõior est: qd est pctñ saltẽ veniale.

Utrum autẽ peccatus nõ eã reddẽdi debitũ. nec plus peccande. h. faciande libidinis sit pctñ mortale. Rñ. fm Boñ. z Ri. vbi s. q si talis exit fines mrimonij. Ita q hoc velle facere etiã si non esset sua vxor. z talis cõcubitus ip est pctñ mortale. Et sic cũ vxore concubans dz ardentior amator. Aut sicut actu vel habitu intra fines mrimonij. Ita q nõ velle cõcubere cũ ea. si nõ esset vxor. ppria. z talis cõcubitus non est pctñ mortale. Excusat em̃ a mortali ppter matrimonij honestatẽ.

Utrum vir teneat reddere debitũ vxori nõ petẽti. Rñ. fm Ri. in. iij. di. xxxij. q cõiunx nõ solũ teneatur reddere qñ vxor exp̃sse petit. h. etiã qñ p aliqua signa cõiecturat. alter cõiunx suũ cõiugẽ affectare

carnelez copulã. Exigere autẽ pprie nunq' est necessitatis. nullus em̃ tenet vti iure suo qd p se tñ introductũ est. extra de regula. ad apostolicã. Nec aliqs a suo debitore suũ debitũ repetere cõpellitur nec debitũ offerre. si est tale debitũ qd non debet: si nõ petat exp̃sse vel tacite. cuiusmodi est carnale dbitũ. Aug. tñ de ancho. sup epistolas pauli dicit q tripliciter põt vxor petere debitũ. Vno modo verbi exp̃ssione. Secõdo ex signi demonstratõe. Tercio ex nature conditione: quando scit naturã hoc rationabiliter debere petere. sciens tamen ipsam esse verecunde nature. z ppter verecundiã nõ petere: non solũ pmo et scõdo modo h. etiã tercio modo petenti debet reddere. quia inqñtũ vir potest: debet conari vt faciat vxorẽ suã continentẽ. tam debitũ reddendo q signa benignitẽ ostendẽdo. Idẽz econtra. Et in hoc ostendunt mulieres que sub p̃textu deuotionis. vt quia est qdragesima vel solennitas magna vel forte volunt communicare in aliquo festo: debitũ denegant. Et si quidẽ faciunt rogando vel persuadendo viris. vt voluntarie abstineant. laudabile est. Si autem non acquiescunt. h. hoc omnino volunt et scandalizantur ex negatione: male possunt excusari a mortali. hec Aug.

Utrum peccet cõiugẽs exigendo vel reddendo debitũ in solennitatibz z ieiunijs. Rñ. fm Ri. vbi supra q ecclesia nihil potest contra ius nature. Et quia reddere debitũ petenti est de iure nature. Ideo hoc ecclesia non phibet: nec dissuadet quocunq' tempore. Non intendit etiam filijs suis laqueum ponere. Et ideo quia phibere exactionem debiti sacro tempore: esset quodãmodo cõiugalit' laqueũ ponere. eo q carnis corruptio non tñ mo net cõcupiscentiã tpe nõ sacro. h. etiã sacro. Et ideo exactionẽ debiti tpe sacro nõ phibet. h. dissuadet. eo q vacare operibz carnis. multũ impedit cleuationẽ mentis ad celestia. cui mens sacro tpe debet intendere.

Utrum liceat reddere debitũ in loco sacro. Rñ. fm Ri. vbi supra q non. quia licet possit reddi debitum tẽpore sacro z exigere. vt dictũ est. nõ sic de loco sacro quia facilius mutari potest locus q tempus. vnde in loco sacro nen licet carnale debitum exigere nec reddere. Si tamẽ per longum tempus essent coniuges violenter reclusi in loco sacro. vide tur q tunc licitũ esset eis in illo loco reddere z exigere: In tali em̃ casu non videt illa phibitio debere intelligi. quia non est ponẽdus laqueus animabus ppter mundiciã loci. An autem hoc casu reconcilianda sit ecclesia. Vide supra. Consecratio pmo.

Utrum liceat debitũ reddere vel exigere tpe impregnationis. Rñ. fm Ri. vbi s. q si sine piculo abortus vir põt carnalit' copulari vxori pgnãti sibi tenet debitũ reddere. z ab ea põt exigere sine pctõ mortali. qz pctbit' mrimonialis. non tñ est in offi cium. h. etiã in remediũ. z mulier pgnans frequenter plus appetit concubitũ: q quando non est pgnans. Si autẽ non potest cuz ea carnaliter copulari sine periculo abortus. tunc non debet sibi reddi debitum. nec ab ea exigi. quia matrimonium

no. Licit' sunt nõ cõgno
i vo fiant q casu alius bo
rionis sedentes. et cõgno
alijs debitis cõditiõibz nõ d
tes illitas coras pccant me
Credo q sic licet in ista iure
ant causa inatandi ad libid
lar si coras ducunt de conio
pau vel aliqua nõ corrupta
mimicent se humimodi cono
pccant mortale. Sed nec an
alare vel affectare a peccato
nt se periculo pccandi alio
ẽ. Nota tamẽ fm Al. vbi s.
abus ad coras tales possunt
do sunt debito tempore scilicet
vñ: vel tẽpore victorie. vel li
vñ: tamẽ vel in aduentu ami
ua nõ nõ tẽpore ad deuotio
ad aduentu demum vñ: ad tẽp
magnum vñ: ad pccatõ. Tamẽ
at. z magis sit abstinẽs in his tem
põ. Secõdo q fiant cum psonis
v nõ cõiunx pñtiõ mai non
et phibitõ capis z cõiunx. Et
s. scilicet abstinẽs. nõ a monachis
z clericis vel religiois. Quarto
ut. Ita q actus inobediẽti vel
sciant. Quanto q cantus ex
ralia non sit de illucina. h. de
fz requirit cõuentia loci
vel cõiunx: aut reflectio
h. Aliud em̃ potest addi cõ
ndo inuẽntõis. ac etiã stabili
qui ita fragilis est q licet bona
incipiat. tamẽ non est quãd
n. pñocetur peccat mortalit' de
o. quia exponit se periculo pccati
ati. Et p hoc quere dicit. si a
pau nõ potest vitare peccatõ mo
tãtẽ suã bobitãdo cũ marito vñ
filiõ z filia. An teneat reddere ab
fuit in domo stare sine peccato. h. e
le casus debiti cõiugẽ nõ possit
et auli debitum est qz tali psona
am a mortali abstinere non potet

porale. Cõpccalia na
debandi per laicos aut muliere
mrimoniales: qñ potius hoc a
mimidiõni cũ humilibus m
tẽmo. Et cina pccano ad qñ
re conie. dz j. cõsulto. Ibi dicit
Et debet esse de lino puriss
mto. Ideo nõ potest fieri
mto. Et nota fm Ri. q p
scrata vel benedicta ab episc
ant: nõ est necess: vt magis
sa.

Debitum

principaliter est ordinatum ad plerumque peccandam quam in remedium. hec **Ricb.** Et qui exigeret vel redderet instanti tali periculo abortivus. peccaret mortaliter.

Quod mulieri immediate post partum reddendum sit debitum. **Ri.** ubi dicitur quod mulieri que peperit si est purificata ab illis corruptionibus que sunt in mulieribus aliquanto tempore post partum: reddendum est debitum si petat: quous non dum advenit tempus purificationis ab ecclesia determinatum. Sed ante illud tempus ab exigendo abstinere debet: saltem debito congruitatis. **Q**uod autem dicitur de viro. scilicet quod vir non accedat ad uxorem antequam puer ab lacte abrogatum est: vel magis est monitio quam preceptum.

Quod liceat debitum reddere vel exigere tempore menstruum. **Ri.** secundum opinionem coiorum quod tempus menstruum aut est secundum naturam: aut preter naturam. Si secundum naturam. scilicet semel in mense. quia tunc etiam possibile est filios generari: et per abundantiam et corruptionem humoris in pessimo statu. Ideo morale est preceptum: ut illo tempore non cognoscat. unde si ignorant coniunx petit: vel violent reddat: excusat. Sed si scienter petit vel libenter reddit: mortaliter peccat. Et vir secundum illud tempus non habet potestatem in corpus mulieris. Si autem sit preter naturam: et passio preternaturalis. tunc dicitur quod filii non generantur. Et tunc si diu duret: potest peti et reddi. **De.** autem de pal. in. iij. concludit sic: quod aut mulier scire vel probabiliter credit virum se exosam habitum: audiens ab ea: de menstruo suo. et tunc non debet revelare. sed reddit debitum sine peccato. Et ille per ignorantiam non peccat. Aut non credit quod propter hoc habeat eam exosam. si credit quod non. propter hoc dimittet quin cognoscat eam. et tunc nihil debet dicere: ne eam faciat gravius peccare. Et tunc uterque excusatur a mortali. Et hoc potest preponderare uxori: et alijs vicibus: quibus renuenti non acquiescit. Aut neutrum credit. id est quod ex revelatione menstrui. nec propter hoc habeat exosam nec eam cognoscat. et tunc si credit quod adulterabitur vel peius faceret. non debet etiam dicere. Sed reddere. Aut nihil horum credit. si credit quod abstinerebit. et tunc sibi dicat: quod si audiens non acquiescat: reddes non peccat. si petens peccat. non tamen mortaliter. hec **De.** Et **Archi.** flo. dicit quod in talibus non est precipitanda sententia: nec deneganda absolutio. si coniungatur nolit tempore menstruum abstinere. si via tutior est consulenda et terror incutendus. Prima tamen opinio videtur tenenda: quia communior.

Quod vir cognoscens uxorem aliter quam modo naturali peccet mortaliter. **Ri.** secundum **Tho.** in. iij. dist. xxxj. quod visus coniugis contra naturam est duplex. vel quando debitum vas pretermittit. vel debitus modus a natura statutus quantum ad situm. In primo casu semper est peccatum mortale. quia plures sequi non potest. Sed in secundo casu non semper est mortale. Sed quandoque potest esse signum mortalis concupiscentie in quo quanto magis a naturali dispositione receditur: tanto est gravius. Quandoque etiam potest esse sine peccato. ut cum dispositio corporis alium modum non patitur. Et eodem modo excusat secundum **De.** propter egritudinem vel periculum suffocandi fetum in utero aut aliam causam rationabilem. Et secundum **Al.** in. iij.

nihil horum que facit maritus cum uxore: servato vase debito secundum se est mortale. sed potest esse signum mortalis concupiscentie. cum non subest causa infirmitatis. vel alia rationabilis causa. Addens quod non impeditur generatio plures propter tales modos indebitos. servato debito vase. qui sunt maximus philosophus. Pure ergo in tali excessu reprehendendi sunt coniuges et quod abstinereant: cum non subest causa. Inducende sunt ad hoc etiam uxores quod viris a quibus ista communiter procedunt non consentiant. Si tamen vel timore verberum vel incontinentie virorum eis assentiant non possunt ex hoc argui de mortali. Et quo secundum **Al.** illud de se non est mortale. Nam de intentione viri exigentis qualitercumque non habet ipsa indicare. ut possit per hoc debitum denegare. nec de facili est precipitanda sententia de tali modo quod sit mortale in se. hec **Archi.** flo. Sed **Asteu.** li. viij. ti. ix. dicit indubitanter: quod si mulier supgressa ab utero viro quod peccat mortaliter. quia ille modus est contra naturam. cum non conveniat seminis infusione. quo ad virum. nec receptioni quo ad feminam. Et ita frustratur totaliter intentio nature. unde et peccatum istud **Archi.** in. causas diluuij numerat. hec **Asteu.** Et ideo si constaret per relationem mulieris consentientium: quod nullo modo possent retinere seminem viri. esset indubitatum. Et credo ita sit. aliter tolerande essent. ut dicit **Al.** et **Archi.** flo. Vide etiam quod notat **De.** de pal. in. iij. quod si quis causa generande plures. vel vitande fornicationis in se. vel in socio. aut reddendi debitum. cum aliter sit impotens se puocet esu: vel potu calidiorum: aut osculis et amplexibus quibus etiam alia animalia se puocant. ut columbi et vili. vel alijs tactibus in quibus non querit. propter se delectari. si solum ad actum preparare non videtur peccatum. quia licet innare naturam corporis ad obediendum ratione recte. Item si hoc facit: ut sit potens cognoscere uxorem propter delectationem quam tamen nolet cum alia experiri. tunc gravius peccat preveniendo delectationem. non tamen mortaliter. quia non querit in hac puocatione delectari. si in actu coniugali. Item qui semen effundit extra ne habeat plures filios. quos nutrire non possit. rem detestabilem cum filio Jude facit. Si autem ante completionem actus se retrahit. nec semen emittit eadem intentione. non videtur peccare mortaliter: nisi forte mulier ad seminandum ex hoc puocaret. Sed si propter hoc omittit cognoscere uxorem ex communi consensu. non videtur quod peccet etiam venialiter. quia licet appetere non plures habere filios quam possit nutrire. nec teneat ipse debitum petere. nec actu inchoatum consummare. nisi uxore petente. hec **De.**

Quid autem de tactibus et osculis que faciunt coniuges ad invicem. non ut sint potentes se ad invicem cognoscere. sed solum in illis delectari. Dicitur potest quod etiam in hoc casu non est iudicandum de mortali dummodo ex huiusmodi tactibus non veniat ad pollutionem extra vas. Et sic limita quod dictum est. S. primo precedenti. per pe.

Quod vir teneatur reddere debitum uxori quam accusat de adulterio lite pendente. **R.** Respondetur secundum **Ray.** aut est notorium illam esse adulteram. Aut non

In primo casu: nec exigere: nec reddere debet. aliter peccat mortaliter: nisi forte ipsa velit abstinere a peccato adulterij: et penitentiam agere. tunc enim potest eam sibi reconciliare. xxxij. q. j. c. j. In secundo casu. scilicet cum non est notorium. debet penitenti reddere. Tamen secundum Theobaldum. vir quicquid sibi constat de fornicatione uxoris. non tenet debitum reddere. aliter non solum incurreret irregularitatem bigamie. sed etiam generaret sibi iudicium accusandi.

Vir propter fornicationem uxoris. non solum non tenet ei debitum reddere. sed etiam potest eam dimittere: nisi in septem casibus quos habes. j. Matrimonium. vij.

Sed nunquid vir peccat mortaliter exigendo debitum ab uxore permanente in adulterio? Rñ. secundum Theobaldum. xxxij. q. j. si quis uxorem. quae quia alter coniugium manet in adulterio alius hoc sciens non potest exigere: nec reddere. aliter peccat mortaliter. siue sit occultum: siue manifestum: quia facit contra constitutiones ecclesie. scilicet extra de adul. si vir. Excipiunt tamen hic duo casus. scilicet quia timore incontinentie innocens exigeret: vel quia abstinentia reddendo: vel exigendo debitum non corrigeret adulterium. sed potius ad deteriora periret. vel aliter inutiliter scandala operaret. Et tunc posset licite reddi et exigi. quia ordinatio ecclesie facta est. non ad introducendum. sed ad remouendum scandala. et cessante causa. cessat effectus. Et sic a contrario. quia innocenti non imminet periculum fornicationis et denegando debitum conuerteret adulterium non debet reddere nec exigere. imo hoc casu posset vir uxorem adultere negare necessaria. si negando verisimiliter emendaret. Adulterans autem quia peccando in legem matrimonij actu coniugali indignum se reddit. nec debet exigere nisi purgata culpa. aliter peccat. sed reddere tenet.

An autem innocens teneat de necessitate dimittere adulterantem coniugem? Rñ. De. de pal. putat recitat Arch. flo. in sum. In quatuor casibus innocens non tenet dimittere adulterantem coniugem. huiusmodi posset. Primus est quia est occultum. quia cessat ratio de scandalo. Secundus quia est correctiva vel est spes de correctione. Tertius quia in corrigibilem animo potest compescere includendo. et sic cohibendo ne exeat. et quia nullus intret nisi ipse. quia forte exposita se peritueret. Quartus quia timet sibi de incontinentia: quia non tenet vir plus corrigere uxorem: quam dominus famulum. sed dominus famulum: vel seruum excoicatum non tenet expellere sed licite potest ab eo debitum seruitutis exigere. De muliere autem dicit idem De. q. non sic tenet ipsa virum dimittere. quia non habet sic eum corrigere verbo: vel facto. Et est versibile: quia quanto accedet ad uxorem. tanto minus accedet ad fornicariam.

Nunquid coniunx propter adulterium a se commissum statim perdat ius exigendi debitum? Rñ. secundum Ray. videt quod sic: saltem quoad iudicium anime: quia peccando in legem matrimonij reddit se indignum. Et ideo non debet petere nisi purgata culpa. reddere tamen tenet exactus.

Qui contraxit cum aliqua clandestine. et postea cum alia publice nunquid exactus a prima teneat ad redditionem debiti? Rñ. deo secundum. v. d. q. non tenet si est in loco ubi consuetum est. quia ante carnalem copu-

lam adhibeat benedictio nuptialis. Idem putat si non sit consuetum secundum aliquos: et reddi non possit sine scandalo. Credo tamen quod si secunda relicta transeat ad alias partes cum prima in quibus sine scandalo possint adhiberi solennitates debite: vel si de solennitate non sit consuetudo poterit ei cohabitare.

Decime. Vtrum decime debeantur iure diuino? Dic secundum doc. in. c. in aliquibus. eo. ti. p. tex. ubi diuina constitutio: quod decime debentur ex diuina constitutione principaliter. et non humana. Ex quo infert. d. An. quod peccant theologici asserentes decimas hodie non deberi. cum summi pontifices contra asserant oppositum in suis constitutionibus: quasi velit dicere. ut recitat Panos. ubi. quod in interpretatione legis diuine seu in decisionibus dubiorum potius debemus stare definitioni summorum pontificum quam dictis theologorum. etiam si sint sancti. Ad hoc tex. cum glo. xx. dist. c. j. nam potestas condendi et interpretandi data est non sanctis. sed summis pontificibus: ut in. c. p. venerabilem qui. si. sint. le. vnum tamen semper tenebis menti: quod ubi dicitur alicuius sancti iuuatur auctoritate iuris diuini: potius quam constitutionibus summorum pontificum. standum est potius dicto alicuius sancti. quam interpretationi pape: ut dicit glo. singularis in. d. c. j. Tamen hoc determinare potius spectat ad ecclesiam vniuersalem. id est concilium generale. quam ad priuata personam. per hoc. xxxvj. q. ij. c. li. aut. iuncto. c. placuit.

An autem papa possit dispensare circa solutionem decimarum? Dic secundum Panos. in. c. a nobis. c. titu. post glo. ubi. quod in totum non potest papa tollere ius decimarum: sed quibusdam personis remittere potest nam per hoc vltimum non tollit ius diuinum. sed tunc tolleret. si vniuersaliter remitteret preceptum. Idem dicit. d. de. et Jo. an. Dicunt enim quod quibusdam personis pre remitti: huiusmodi in totum non. nisi ex causa: et ad ipsas non obstat si dicat quod alia precepta decalogi sunt irremissibilia. Ita nec istud preceptum decimandi. cum sit morale potest remitti. nam ut dicit Innocentius. aliud est in isto precepto. quam in alijs: versatur enim in alijs honor dei irremissibilis: vel utilitas publica humana indispensabilis: ut est videre in hoc precepto. Non habebis deos alienos. Item in alio. Honor patriam et matrem: et in similibus: in quibus nec in totum nec in partem dispensari potest. Sed in precepto decimarum est duplex consideratio. Prima quatenus versatur honor dei. nam decimas sibi retinet in signum vniuersalis dominij: ut in. ca. tua. ij. co. titu.

Et hac consideratione non potest decima vniuersaliter remitti. quia non potest papa facere: ut honor non debeatur creatori. Secunda consideratio est in utilitate. que puenit ex solutione decimarum. nam communitatem ecclesiarum vel clericorum. Ideo papa tanquam generalis administrator vicarius dei hanc comoditatem in aliquibus remittere potest. et dispensare. Sed de laicis dicit quod nec decimas preteritas. nec futuras remittere potest sine causa. Et credo illum non esse tutum quo ad deum qui decimas sine causa detinet

Degradatio

ex remissione pape. Pro hoc glo. notabilis in .c. nō est devoto. nam licet papa habeat plenam potestatem debet tñ facere. sicut diligens paterfa. dispensando cuilibet. put opus est. Sed quo ad ecclesiam militātem: tene indistincte opinionē glo. et aliorum doct. Et p̄dicta puto indistincte vera vbi decime de facto solunt. Sed vbi de facto non soluerent: nunquid papa possit dispensare: vt sic nō solventes eurent peccati? Dicit p̄t q̄ sic: nō tñ in totū p̄ceptū tollendo. sed ex eā non solventes tollerando peccatum nō incurrunt. Et hoc p̄dicta p̄t solui q̄d. an nō solventes decimas peccēt: Panor. in .c. tua. eo. ti. post Tho. dicit q̄ vbi de consuetudine nō solunt: nō peccant laici non solventes: nisi p̄pter oblationem animi. vt si haberēt animū obstinatū nō soluedi: etiā si ecclesia p̄cipet. tunc em̄ tales peccarent mortaliter. Et hoc placet: ne tanta multitudine pereat. Nota etiā fm̄ Panor. ibidem. q̄ consuetudo est venecijs: vt in vita nō soluant decime p̄sonales: sed in morte soluit decima de omnibz mercantijs: iocalibus: et alijs mobilibz. Nam p̄t ecclesia se habere in hoc casu ad lucrū et damnū q̄ si ille repit ditatus in morte: ecclesia sentit lucrum. si de pauperatus: sentit damnū.

Degradatio. Duplex est degradatio. Quedam em̄ est verbalis. s. deponitio ab ordinibz. seu gradibz ecclesiasticis eorum qui sunt in sacris ordinibz. Et hec facienda est a p̄p̄o ep̄o assistente sibi canonico numero ep̄orum ad minus. xij. vltra metropolitanum. Et hoc in degradatione ep̄i fm̄ Panor. in .c. nō p̄t. de re iudi. In p̄sbyteri v̄o. vij. ser. vltra ep̄m p̄p̄ū In causa dyaconi tres vltra ep̄m p̄p̄ū. et totidē in causa subdyaconi. et p̄p̄us ep̄s eorum. xv. q. vij. felix. r. c. se. et in .c. degradatio de pe. li. vj. Si v̄o deponendus non est in sacris: sufficit sn̄ia p̄p̄i ep̄i si ne aliorū ep̄orum p̄sntia. tñ p̄sntia capli sui requirit. als sn̄ia est nulla. fm̄ Panor. in .d. c. nō potest. Sufficit tñ vt de consensu capituli aliqui adsint capitulum fm̄ Arch. Et sic in actibus in quibus requirit p̄sntia capituli. seu cōsensus p̄t caplm̄ deputare aliquos loco sui. q̄d nota. valet etiā consuetudo vt solus ep̄s deponat clericos in minoribus constitutos. p. c. iij. de consue. li. vj. q̄d loquit indistincte. Quedā v̄o est degradatio actualis. siue solennis: que debet sic fieri. Clericus degradandus indutus sacris vestibus habens in manibus vas vel aliud instrūm: vel ornamentum ad ordinem suum spectans. ac si deberet in officio suo solenniter ministrare ad ep̄i p̄sntiam adducat: et tunc calix: liber: seu quævis alia res: que in ordinatiōe ab ep̄o ei fuerant tradita singulariter auferant: incipiendo ab eo q̄d ei vltimo datum fuerat. Et sic gradatim p̄cedendo. vsq̄ ad primā vestem que traditur in collatione tonsure. postea tondet. Doretur autē ep̄s v̄i verbis aliquibz ad terrorem oppositis illis que in collatiōe ordinum plata sunt. hoc mō. vel simili. Auferimus tibi vestem sacerdotale. et te ordine sacerdotali priuamus. et sic de alijs. Vltimo di-

cendo: auctate dei omnipotentis. p. et fi. et. f. ac nostra tibi auferimus habitū clericale. et deponimus et degradamus: et spoliamus: et exuimus te omni ordine. beneficio: et privilegio clericali. hec oia habent in .d. c. Degradatio. Et fm̄ Panor. in .c. qualiter. el. ij. de accu. deponitio verbalis ab ordine dicit degradatio. q̄ a gradu dī remotus. sed actualis degradatio que fit fm̄ formā. d. c. degradatio. est huius verbalis executio. q̄ iam p̄ prius degradatus est. v̄i et in verbalis: nō aut in actuali numerus ep̄orum requirit. Et hoc facit ad statutū imponēs penam degradationis simplr. nam debet intelligi de deponitione: vt sic illud verbum sumat in mutiōe p̄tem de reg. iur. in penus li. vj. p̄ hoc facit theonica doc. in .c. quanto. de iureiur. vbi habet. q̄ si p̄ aliquo delicto imponat pena capitalis debemus intelligere. nō de pena mortis. sed de alia minor. Cum triplex sit pena capitalis. Prima q̄ adimit vitam. Et hec p̄t multis modis contingere. Secūda est mortis. prima. s. pena metalli. Sed quidā damnat in metallum. et hi grauioribus vinculis p̄munt. Alij in opus metalli. et hi leuioribus penis p̄munt. h̄ambo. et ciuitatē: et libertatē amittunt. Alij damnant in ministeriū metalli: vt seruiant damnatis in metallum. et isti ciuitatē: nō libertatē amittunt: si ad t̄ps damnant in ministeriū metallor. sed si impetū damnant: amittunt vtrūq̄. ff. de pe. aut facta. s. est pena. Tercia est deponitio et in opus publicū damnatio. nō tñ in metallū. et isti nō libertatē. h̄ ciuitatem tñ amittunt. ff. de pe. quidā. vbi habet q̄ in opus publicū p̄petuo dānati. et in insula deponati sunt sine ciuitate. et ea que iuris civilis sunt. nō habent. q̄ v̄o iurigen. sunt. habet. Non capitales pene sunt quatuor. Prima est relegatio ad t̄ps: vel impetuum. Et isti bona amittunt: vt in .l. relegationum. ff. de interd. vbi dicitur: siue ad t̄ps: siue impetuum quis fuerit relegatus. et ciuitatē retinet. et factionem testamētū non amittit. Secūda est infamia. Tercia est dignitatis amissio. Quarta verberū experimentū. ff. eo. si quis forte.

VAn autē vbi requirit in casibus p̄dictis certus numerus ep̄orum. vna cum ep̄o p̄p̄o. nunquid isti ep̄i sint oēs iudices? Be. in .d. c. degradatio. cōcludit q̄ tales ep̄i sunt iudices in p̄nuiciādo. et nō assessores. xv. q. vij. c. si. Non ob. d. c. degradatio. ibi. assistēte numero. q̄ illud verbū. assistente. p̄t intelligi: vt assistant. vt iudices.

Quid si ep̄i discordēt inter se? Rñ. fm̄ cōiter docto. sufficere maiorē prem. et satis dicunt cōcordes. ex q̄ maior ps disponit.

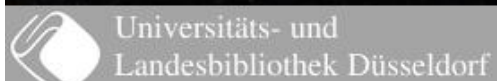
Sacerdos vel alius clericus in sacris. cum p̄ heredi fuerit seculari curie relinquendus aut perpetuo immutandus. i. incarcerandus poterit p̄ solū ep̄m degradari: conuocatis abbatibz. alijsq̄ p̄latis. et religiosis p̄sonis. et l̄ratis siue dyocesis. de quibus expedire videbit. In alijs ergo criminibus: si imminet degradatio faciēda seruent iura antiqua. hec habent extra de heret. c. qm̄. in ter. et in glo. lib. vj. Qualiter autē degradatus tradi debeat p̄iati seculari? Rñ. eius degradatio. p̄tē potestate celebrianda est.

[Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off and difficult to read.]

Vbi autē sit necessaria traditio post degradatio-
nem. **Rū. Sc.** vbi s. fm Jo. de fan. dicit qd nō cre-
dit post degradationem necessariā esse traditionē
scz vt ep̄s tradat eum curie seculari. qz traditio rea-
lis clerici post degradationē nō debet fieri. sed po-
tius sit quedā verbalis declaratio. qualiter est ex-
tus p̄uilegio clericali. vt notat in. c. nouimus. de
ver. sig. immo qm̄ clericus est a iure exutus p̄uile-
gio clericali. satis apparet decetero eum esse de iu-
risdictione seculari. Et p̄ hoc cessat rō Jo. de li. dicē-
tis qd post degradationē adhuc manet dñium cle-
rici penes ecclesiā. qd nō amittit sine traditione si-
cut in dominijs aliarū rerum? **Rū. qd** post degra-
dationē. ecclesia pdit dñium clerici p̄ talem decla-
rationē. et sic remanet vātās et a nemine possessus.
erit ergo occupantis. et sic iudicis secularis.

Pro quo autē delicto debeat clericus tradi curie
seculari. **Glo. in. c. ad abolendam. de heret.** dicit qd
in tribus casibus. **Primus** in crimine heresis. sed
iste casus fm **Panoz.** ibi nō recte excipit. qz si vult
se corrigere. nō tradit curie seculari. sed detruditur
in carcerem: vt in. c. pe. de heret. quinimmo ista pe-
na hodie pot̄ comutare in aliam: vt in. c. vt comul-
si. de heret. li. vj. **Et hoc** verum nisi sit relapsus: qz
tunc sine vlla audientia tradit curie seculari: vt in
c. accusatus. de here. li. vj. **Secūs casus** est in crimi-
ne falsi. de cri. fal. ad falsariozum. **Tercius** ppter ca-
lumniam quam quis intulit ep̄o suo. xj. q. j. si quis sa-
cerdotum. **Sed** glo. in. c. cum nō ab hoie: de iudi.
dicit illud. c. si quis. pcedere i incorrigibili. **Et ista**
opinio tanq̄ mitior. cōiter approbat. **Durum** em̄
esset dicere qd ppter homicidiū clericus nō tradat
curie seculari: vt in. d. c. cū non ab hoie. **Et qd** ppter
simplex conuiciū illatum ep̄o deberet tradi curie
seculari immediate. **Extra** istos casus dicit p̄dicta
glo. qd nō tradit curie seculari depositus si est corri-
gibilis. **Sed Panoz. in. d. c. nouimus.** dicit qd ex-
tra tres p̄dictos casus pot̄ fieri actualis degra-
datio: vt p̄ delicto valde graui et p̄uiciofo. et diffusius
ipse **Panoz.** tractat hanc materiaz in. c. at si clerici
de iudi. vbi querit an homicida clericus tradi pos-
sit curie seculari: **Et rñdet** fm **Pe. de ancha. q. d.**
c. cum non ab homie: qd imponi tñ penā depōsi-
tionis p̄ homicidio. et nō degradatōnis: seu tradi-
tionis curie: debet restringi in homicidio nō quali-
ficato. **Ista** qd nō trāseat in aliam speciem criminis
grauiozem: puta patricidium assassinatorum: homi-
cidium sacerdotis: p̄ditore cum spoliatioe bonorū.
Item debet intelligi in vno homicidio nō in pluri-
bus. vnde homicidiū vel furtum sic qualificatum
vt qd sacerdotem interfecit p̄ditorez rebus et pecu-
nia spoliavit: vel ecclesiam incendit. vel ecclesiā re-
bus deputatis ad diuinū cultū spoliavit. vel ordi-
nauit p̄dere patriam. **Certe** in istis grauissimis de-
lictis nō vendicat sibi locum. d. c. cum nō ab homi-
ne. vnde cū p̄ simplici homicidio et p̄ simplici fur-
to: canon deponat clericum: vel ipsum detrudat:
vt ibi videt̄ qm̄ in homicidio qualificato: vel itera-
to: vel p̄ delictis valde enormibus nō sit reperire
fm canonēs penas cōdignas. **Postq̄** ergo fm le-
ges et ius diuinum venit imponēda pena mortis.

de homi. c. j. videt̄ qd ex quo ecclesia nō habeat pe-
nam condignam contra talem hoicem sceleratum.
debz tradi curie seculari. nec pena p̄petui carceris
est condigna. nam imponit heretico redeunti ad
vinitatem ecclesie. **Item** arguendū a maiortate rō-
nis. nam traditio iudici seculari et degradatio infli-
gitur a canonibus p̄ criminibus valde minoribz
q̄ sit homicidium: vt contra falsarium l̄farum pa-
pe et similes. **Non** ob. si dicat̄. qd ppter idemptra-
tem vel maiortatem rōnis nō debemus extende-
re constitutiones penales. dico qd licet in canonibz
non sit pena certa diffinita. sed in legibus sic. vt cō-
tra illos qui templa dei effregerūt. combusserunt
spoliarunt. et sacerdotes occiderunt. seu parētes
seu patriam. pdiderunt. contra em̄ tales seuissime
pene sunt de iure civili. nam qm̄qz damnant̄ ad be-
stias. qm̄qz viui comburunt. qm̄qz p̄ frustra scindū-
tur: vt assassini: vt l. capitalium. ff. de pe. l. iij. ff. ad
l. cor. de sic. et l. pena patricidij ad l. p̄. de pari. **Di-**
temus ne qd in sacerdote p̄petrate talia sit pena cō-
digna carceratio: vel detusio in monasterium vbi
laicus forte socius comburit: damnat̄ ad bestias:
vel p̄ frustra diuiditur. **Certe** tantam dissimilitudi-
nem in clericos et laicos taliter delinquentes indu-
cere esset absurdum. vnde tales semp sunt degra-
dandi et p̄ ep̄m tradendi curie seculari. **Et pot̄** con-
cludi qd q̄ diu potest corrigi p̄ ecclesiam q̄ tunc un-
q̄ sit criminolus. nunq̄ tradendus est curie secu-
lari. **Hoc** intellige qm̄ potest corrigi de iure et de fa-
cto. **Sed** vbi delictum est atrocissimum. seu diu cō-
tinuatum: nō videt̄ sufficere sola pena depōsitio-
nis. ergo et mente. d. c. cum nō ab homine: potest
p̄cedi etiam ad traditōnem curie secularis. **Sicut**
ergo cum nō potest congrue puniri de facto relin-
quit curie. vt ibi. ita qm̄ hoc nō potest de iure. ppter
defectum pene. **Et sic** intellige cōem t̄beoricā glo.
vt in. c. negligit. xvij. dist. et in. d. c. cum nō ab ho-
mine. et in. d. c. ad abolendam. et in. c. si quis laicus
xxij. q. v. vbi p̄sbyter vel clericus. vel ep̄us degra-
datur ppter conuirationem factam contra p̄uici-
pē. vel dñm terre. **Dec** **Panoz. in. d. c. at si.** **Et idē**
Panoz. in. d. c. nouimus concludit qd si citra ince-
rigibilitatem potest fieri traditio pro delicto valde
graui. et damnoso. debet tñ ecclesia efficaciter inter-
cedere. id est nō fice. vt nō imponat̄ pena mortis.
Et addit qm̄ p̄ceditur ad incarcerationem. carcer
nō debz esse ita artus et durus qd clericus extin-
gatur infra paucos dies. sicut faciunt pleriqz p̄elari.
vnde sic facientes nō cuitant irregularitatem. secu-
ta morte. **Licet** em̄ ppter duritatem carceris et tenu-
itatem ciborum vita sit attenuanda. non tñ taliter
quo minus possit sustentari. **Ex** quo etiam collige
qd panis et aqua debent administrari in tanta quā-
titate vt verisimiliter natura possit sustentari. nec
vlla pena est imponenda p̄ ecclesiam p̄ quam pos-
sit incurrere verisimiliter periculum mortis. **Item**
nota fm **Semi. in. d. c. degradatio.** in verbo. oma-
mentū. qd appellatioe ornamentorum comprehendit̄
tur liber. calix. et similia. quod nota. p̄o legatis que
sunt pro ornamentis. quia possunt in illa conuer-
ti.

Delectatio

Utrum degradatus possit cōficere corpus xpi. Rūdeo fm Rich. in. iij. dist. xiiij. q. quilibet sacerdos hoc sacramentum potest cōficere. saltem de facto: siue sit irregularis. interdictus: suspēsus. hereticus: vel degradatus ab executione eorum que sunt ordinis: aut excommunicatus: aut schismaticus: quia nullus horum q̄rumcumq; nepharius amittit characterem sacerdotalem: sup quo fundatur cōficiēdi potestas. unde si quilibet p̄dictorum sit per materiam debitam dicat formam verborum debitam. cum intentione faciendi quod facit ecclesia vere consecrat. licet glo. in. d. c. degradatio. teneat contrariū. Sed p̄mū tene.

Utrum degradatus possit conferre ordines? Respondeo fm Rich. in. iij. dist. xxix. q. licet de hoc sint opiniones. tamen tenet q̄ quis talis non debeat exequi officium. tamē si ordinat: verum ordinem confert. quia nō conferat ordinis executionem. sicut dicimus in episcopo qui resignauit loco vel dignitate. nam degradatus non est magis spoliatus dignitate episcopali q̄ ille. Ideo aliqui dicunt. episcopum per hominē dignitate episcopali totaliter spoliari nō posse. Unde degradatio nō est dignitatis ablatio. sed perpetua suspensio ab executione dignitatis illius. Et sic habes ex predictis q̄ degradatus si fuit in sacris tenetur dicere horas canonicas. ex quo retinet characterem. Adde etiaz predictis notabile verbum Panor. in. c. ex parte de ele. non resi. q̄ depositus verbaliter si est incorrigibilis p̄dit p̄uilegium canonis incontinenti. et potest compari p̄ iudicem secularem. tex. est fm cōmunem intellectū in. d. c. cum nō ab homine. De deposito autē actualiter nō est dubium per. d. c. degradatio.

An autem diffidatus si est clericus possit sine aliqua degradatione tradi curie seculari? Prima frōte videtur q̄ non. per. d. c. degradatio. quod requirit degradationem anteq̄ tradatur curie seculari. Contrarium tamen determinat Be. in. c. pro humani. de homi. lib. vj. per illum text. qui loquitur de huiusmodi diffidato. Et diffidatus dicit: ac idē importat. ac si esset penitus extra potestatem et p̄tectionem cuiusuis iudicis ecclesiastici. Et ideo ista diffidatio habebit eundem effectum quem degradatio. et traditio facta iudici seculari. Quādoq; etiam ista diffidatio plus importat q̄ degradatio. q̄ diffidatus nedum potest puniri per iudicem secularem. sed per quemcumq; etiā non officialem. nec huiusmodi diffidatio potest fieri. passim et indistincte. sed permittitur: vel iudicis: vel iuris auctoritate: vt in. d. c. pro humani. quo casu potest licite vnusquisq; proximum offendere. sicut dicimus de bannito per statutū municipale. nec alius a p̄ncipe pot̄ huiusmodi diffidationē facere: vt ptz p̄ Hosti. et Jo. an. in. d. c. p̄ humani.

Delectatio. Utrum cōsensus in delectationem peccati mortalis sit peccatum mortale? Rūdeo fm Boni. in. ij. dist. xxv. q. sic quādo est deliberatus consensus etiam sine voluntate perficiendi actum. Et iste dicit

consensus verus: Alius sō fm eum dicitur cōsensus interpretatiuus. puta dato q̄ nō consentiat in delectationem. immo ei displicet et aduertit periculum. et tamen delectationem illam non repellit. sed mentem in talibus cogitationibus reuolui sinit. Et tunc dicunt aliqui magistri q̄ peccat. mortaliter. Tamen hoc vltimum nō est vsquequaq; certum. Negant enim aliqui esse mortale. p̄pter talem negligentiam vbi est displicētia quātūcumq; quis periculum aduertat. tamen via securior est tenenda. Et sanum consiliū est. vt de ipso sicut de mortali peniteat. Non tamen de quacūq; delectatione loquimur. vtpote de ista: quia quis delectatur cogitando de pulcritudine mulieris. sed de illa que cōsurgit ex cogitatione illius operis nepharii. **De Boni.**

Utrum mulier que genuit filium ex fornicatione postq̄ factum adultum videt eum bene cōuersari: possit sine peccato velle habere illum filium. et detestari actum fornicarium. quo eū genuit? Rū. fm Hen. de gan. q. circa genitum in fornicatione possumus p̄siderare plura. scz substantiam actus naturam: et bonam conuersationem. et cōsistentiam. quia ex fornicatione. Et tria prima potest quis velle etiam simul detestando cōsistentiam fornicationis circa actum. quia velle. et detestari nō sunt circa idem. sed illam cōsistentiam nullo modo debet velle. neq; actum cum illa cōsistentia adiuncta. immo potius deberet velle talem prolem. et si esset sanctior Johanne baptista nō habuisset. quia pro nullo bono creato debet aliquis consentire in dei offensam. Et predicta nota. q̄ faciunt ad multa. Et presertim de eo qui furatus est paraseruum vel pulcrum vestem. et delectatur in predictis. et de eo qui furatus est gallinas pingues. et in comedendo de huiusmodi rebus furtiuis recordatur et delectat. Vide etiam quod notat Archi. flo. in summa post Tho. q. aliquis de fornicatione cogitans potest de duobus delectari. s. de ipsa cogitatione. et de fornicatione cogitata. Cogitatio ipsa fm se nō est peccatum mortale.

An autem cogitatio deliberata in vxoem p̄nam sit mortalis. Respondit idem Archi. flo. q. nō sicut nec ipse actus coniugalis de se. et hoc nisi ita immobilaretur in ea q̄ pullatio sequerēt in vigilia. Secus ergo si in dormiendo. Addit etiam q̄ oscula et tactus. et amplexus. si fiant p̄pter delectationem extra matrimonium habendam sunt mortalia. et qui permittit hec fieri ab eo quez extimat moueri amore libidinoso: mortaliter peccat. Sed qui permittit fieri sibi predicta credens illum moueri ex dilectione fraterna. seu honesta amicitia: seu quadam humanitate: seu more patrie non peccat. Quis hoc faciens ex libidine moueretur. Permittēs autem se tangi in membris genitalibus nisi sint cōiuges. vel nisi subsit causa necessitatis: vt infirmitatis et huiusmodi. credo non posse excusari a mortali. Et per predicta patet quid dicendum de questione quotidiana. puta an vidue que delectantur de tactibus et opere carnali q̄ habuerunt cum maritis suis peccent? Dico per predicta. nō esse iudicē

randum de peccato mortali. dummodo consistat infra limites matrimonij. 2. nō se quat poluto. Secus tñ videt dicendum. si de nonis tactibus: vel actibus delectent: vel in somnis habuerunt pollutionem recordando de marito. 2. postmodum delectant. tunc hoc casu videt magnuz periculum. Et licet voluntas fm fran. de ma. in pūmo. cogi non possit. aliqñ tñ difficultat ex coniunctione voluntatis cū appetitu sensitivo. Nā habitus in appetitu sensitivo existentes inclinant ad talia delectabilia. Et ideo qui habent habitum de difficili resiliunt: vt in philocaptis.

Quid aut de puellis que sepius cogitant 2. delectant. cogitando de pulcritudine alicuius iuuenis et delectantur q̄ eum vellent amplexari. tangere 2. osculari. Sic tñ q̄ si crederent. nō debere coniungi matrimonialiter eidem. nullo modo in p̄dictis delectarent: Pico p̄ p̄dicta q̄ si dicte puelle deliberate delectent de ope carnali. s. cogitando. tunc dico q̄ peccant mortaliter. nec potest dici q̄ consistant infra limites matrimonij. ex quo nulluz ibi est matrimonium. Sed de osculis et tactibus maius est dubium. tñ pōt dici p̄ p̄dicta q̄ si in h̄mōi cogitati onibus osculorum 2. tactuum sit deliberatus consensus. p̄pter delectationē libidinofam videt mortale. q̄ videt ibi corrupta intentio. Secus si ex dilectione fraterna. sicut si frater oscularet sororem 2. e contra. Addit etiam idem Arch. flo. q̄ mulieres ppendentes se adamari 2. p̄cari: quoniam scūq̄ studiose se offerunt aspectibus amatorum: vt illis placeant: totiens peccant mortaliter etiam si nil turpe agere vellent cum illis: q̄ sunt occasio efficax ad ruinam illorum.

Sed quid de illis qui sub specie mortificationis spūalis faciunt corā se denudari mulieres totaliter vel pectora: Credo nō posse excusari a mortali peccato. q̄ hoc est cōtra honestatē naturālē. Item p̄pter piculū lapsus. Item p̄pter scandalum.

Delegare est vices su

Das alteri cōmittere. Delegatus ab alio q̄ a principe: nō subdelegat. l. a iudice. l. de iudi. Et d. lex videt ponere duas regulas. Prima est q̄ iudex delegatus non potest subdelegare. etiam si infirmitate: vel alia iusta causa fuerit impeditus. argu. l. pretor. §. si post. ff. de va. mu. Ita regula primo fallit: q̄ vnum articulum: vel vnum capitulum illius cause videt alteri posse cōmittere vt in de. j. de offi. dele. Secō fallit. qñ ad hoc habet sp̄ale mandatum. Ita concludit Jo. an. p̄ text. et glo. in c. is cui. de offi. dele. li. vj. Tercio fallit in delegato p̄consulis: vt. l. legatus. ff. de offi. p̄consulis. Ratio fm Bart. in. d. l. a iudice: q̄ delegatus est de conscia principis vel legis. Item dicit glo. in d. l. a iudice. q̄ fallit in delegato ad vniuersitatem causarū qui equipat ordinario. Et sic nō est mirū si pōt subdelegare vnam cām: vt notat glosa in. c. cum cām de ap. Item fallit fm quosdam qñ lis est coram ipso iam contestata. q̄ sicut p̄curator: lite cōtestata pōt alium substituere. Ita et iudex delegatus. Docti cōiter nō tenet: vt dicit Bar. in. d. l.

a iudice: nec illa equiparatio de p̄curatore ad iudicem fm eum est bona. q̄ p̄curator ideo substituit post litem contestationē: q̄ est effectus dñs instātie hinc est q̄ sine eā non reuocat inuitus. qđ non est in iudice delegato: vt. l. iudicium soluit. ff. de iudi. Secō regula. Delegatus a principe p̄ alteri delegare: de quo in. c. si. de offi. dele. Debet tñ delegare ei qui sit als habilis fm formaz traditā de iure canonico in. c. statutū de rescrip. li. vj.

Delegatus a papa subdelegare pōt: licet datus sit ex officio: vel de consensu partium: vel cum clausula p̄lectionis: videlicet q̄ s̄ h̄mō omnes: tu cum alio exequaris. d. c. si. Et quo Panor. abi facit regulam singularē in facultate subdelegandi. videlicet q̄ regulariter papa cōmittendo alicui causam: non videt eligere industriam p̄sone. sed potius intendit p̄videre negotio: qđ decidendū cōmittit.

An autē si papa deputauit tertium delegatum cum consensu partium: possit dictus delegatus alteri subdelegare etiam in iuris partib: Joh. an. in additi. Speculi. dicit q̄ de honestate non debet subdelegare nisi de consensu partium. nō tñ de necessitate. q̄. d. c. fi. indistincte dat facultatem isti delegato subdelegandi. dicens q̄ delegato a principe est a iure concessum. Idem Do. 2. Spe. 2. Panor.

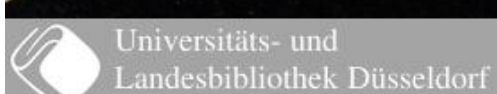
Deputatus cum clausula p̄lectionis nō impeditur cōmittere vices suas. 2. sic p̄ illam clausulam non intelligit̄ electa industria p̄sone: nisi illud verbum geminaret: puta si diceret. Tu tu exequaris. fm Bal. vt verba aliquid operent: extra de paul. si papa. li. vj.

Is cui cōmittit̄ negocium vt p̄sonaliter exequatur: potest si partes consentiant alteri subdelegare. Hoc tñ intellige fm Panor. vbi s̄. qñ forma referi p̄ti est fundata. sup vtilitate partium. Secus si cēt fundata sup vtilitate publica. q̄ nō cēt remissibilis p̄ p̄tes: vt vbi p̄tes p̄tradicerēt. Secus si exp̄sse: vt tacite cōsentirent. Nota etiam ex tex. ibi. industriam 2. fidem. q̄ eligendo industriam 2. fidem alicuius. videt tacite inhibita subdelegatio. Idem si dē p̄sonaliter exequaris. cum limitatione tñ p̄cedenti vel si diceret. confidentes de tua industria 2. circūsp̄ctione. Fallit tñ dicta regula in casibus exp̄ssis in. d. c. fi. in. §. ceterum. 2. ibi exp̄munt: predicare crucem: ex cōicare: vel absoluere. dispensare cum irregularibus: vel inuigere p̄nias. hec alijs demandare nō licet. q̄ nō sibi iurisditio. sed certum ministerium cōmittit̄ in hac parte. Non solum aut in casibus p̄dictis. sed etiam in omnibus alijs in quibus committitur nudum ministerium. 2. non iurisditio prohibetur subdelegatio per dictum text. in fine.

Ille cui papa committit inquisitionem vel p̄nitionem ecclesijs de p̄latis siue alijs ministris. qua in huiusmodi casibus industria et fides p̄sone cui committit̄ eligi videt. non potest hoc alteri subdelegare. salvo si haberet sp̄ale mādatum subdelegandi. d. c. fi.

Delegato non credit̄: nisi delegationē p̄bet: nec tenet̄ quis exequi sniam delegati: nisi ei delegatio nis s̄e ostendant: extra co. cum in iure.

Alia fo fm eum dicitur cōter... aus p̄curator: q̄ nō consistat in... lectationem illam non respicit sed... us cogitatio: rursus sunt. Et... qui magis q̄ peccat mortali... num nō est viqueque coram... qui esse mortali p̄pter talione... si duplicata quācumq̄: quae... tamen via securus est tenenda... m. et. vt de ipso sicut de mon... amon de quacuq̄ delectatione... de ista. qua quis delectatur cogi... line mulieris. sed de illa que co... de illius operis nepbari. Doc...

Depositum

Qualiter autē p̄betur mandatum delegatiōis?
Rñ. Panor. in. d. c. cum in iure. dicit q̄ primo p̄b̄ari p̄t p̄ originale: et hoc clarum. sc̄do p̄ exemplū solenniter sumptum ex originali. De qua solennitate vide infra privilegū. Idem si partibz cōsentientibus: vel p̄sentibz et nō contradicentibz originale fuit exemplatum in actis fm̄ Hosti. Nam in preiudicium ipsarum partū acta faciunt fidem de tenore originalis. ar. bonū in. l. j. c. de rela. et p̄ illum tex. dicit ibi Bar. q̄ si p̄tes in iudicio p̄ntes nō cōtradiciunt his q̄ p̄ntendere in earum p̄iudiciū. vident cōsentire. Secus vbi solus notarius exemplavit infra originalia reducēda ad actorum tenore. Nam vt dicit Inno. cum p̄ducunt infra: sola p̄ductio est de actis: et nō tenor. q̄ si dicat: q̄ si notarius scripsit in actis. q̄ p̄ p̄duxit tale instrū. credit notario de p̄ductōe: vt in. c. qm̄ cōtra. de p̄ba. sed non credit sup̄ tenore instrū: nisi p̄bet tenor p̄ originalia. vel alijs modis p̄dictis.

Quid si delegatus nō vult facere fidem ordinatio de suo mandato. sed ei parere nolentē excoīcat.
Dicunt doct. q̄ excoīcatio non tenet. q̄ delegatus nō habet iurisdictionē supra ordinariū: nisi qm̄ esset sibi rebellis. Sed petendo fidē de mādato facit qd̄ sibi a iure p̄mittit. ergo nō p̄t dici rebellis.

Quid si ordinarius maliciose dicat se dubitare de mandato allegando maxime falsitatem rescripti.
Hosti. dicit q̄ quatuor remedia: hoc casu cōpetūt delegato. Primum vt delegatus exequat̄ se qd̄ p̄t vt. c. in lris. eo. ti. Sc̄dm̄ vt puniat ipsum ordinariū: si constat q̄ maliciose se opponat. Tertium q̄ puniat quo ad deum. Quartū q̄ poterit cōdemnari in. xxx. lib. auri: si maliciose opponit cauillādo rescriptum p̄ncipis: vt. l. ij. c. de leg. Ad p̄dicta facit qd̄ notat Panor. in. c. p̄terea de dila. vbi dicit q̄ si agit de grauissimo p̄iudicio nō est parendū asserenti se delegatum: quous sit p̄sona auctorizabilis. nisi p̄ius constet de mādato pleno. nec sufficit simplex copia. l. vna. c. de man. p̄in. nec aliter ordinarius debz exequi sniam. ar. in. c. nobilissimus. xcij. di. Si autē agit de graui p̄iudicio. non grauissimo: seu grauior. puta citatus est in valde remotis partibus. sufficit mittere copiam rescripti. nec sufficit asserere se delegatum. Si autē agit de leuissimo: puta q̄ citatus est in loco ciuitatis. vel modicum distat. tunc nō est necesse mittere copiam: quo ad effectum artandi citatum ad cōparendum. q̄ satis est asserere se delegatum. q̄ out dubium iurisdictionis. ex quo p̄sona nō est vilis. et ex tali dubio quis tenet cōparere. ar. in. l. si quis ex aliena. ff. de iudi. Secus si simpliciter citet: nec asserit se delegatū. nec al̄s est ordinarius.

Que autem iurisditio videat̄ in dubio demandari?
Consuevit concludi. q̄ qm̄ committens dicit auctoritate nostra cognoscat. tunc videt̄ translata iurisditio ordinaria. per tex. in. p̄hemio Insti. ibi. auctoritate nostra. Sed qm̄ hoc non exprimit̄. tūc p̄ commissionem vnius negotij vel plurium non videt̄ committi ordinaria iurisditio p̄. l. si certariū. ff. de mili. te. Sed si committat̄ vniuersitas: sic. p. l. j. S. cum vrbem. ff. de. offi. pre. vrb. Adde p̄dictis

quod notat Panor. in. c. irrefragabili de offi. ordi. q̄ iurisditio delegata non expirat morte delegatis qm̄ fuit data p̄ viam legis. et non ab homine: vt in. c. gratum de offi. deleg. Ratio diuersitatis. Nam homo morit̄. et eodem modo extinguit̄ eius delegatio cum eo re integra cum nō fixerit radicem in p̄sonam delegati. Sed lex nunq̄ morit̄. Pro hoc. c. si gratiose. de rescriptis. lib. vi. vbi patet q̄ dispositio facta sub nomine dignitatis non parit p̄ mortem hominis disponentis. Et hec faciunt ad statuta per que causa quādoq̄ delegatur alicui: vt per mortem statuentium non expiret delegatio. Idem videtur quando existētes in aliquo officio aliquid disponunt per viam statuti. vt per mortem. seu reuocationem illorum officialium. nō expiret illa dispositio. Secus si nō p̄ viam legis vel statuti.

An autē ep̄s possit delegare et curi?
Vide de hoc s. Confirmatio sacri.

Sed nunquid ep̄s possit delegare his qui sunt in alieno ep̄atu?
Rñ. delegare potest ea que pertinent ad iurisdictionem voluntariam. sed non potest eos compellere ad suscipiendum eius commissionem. cum eis nihil p̄cipere possit. Sed nō p̄t eis delegare ea que p̄tinent ad iurisdictionem contentiosam. que non habent locū vt fiant in alieno ep̄iscopatu.

Denunciatio. vide supra. Accusare. et infra. Inquisitio.

Depositum. Quomō et qm̄ reddi debet?
Rñ. reddi debet ipsa res deposita ad petitionem deponentis. Quod tñ fallit in quatuor casibus. Primum cum quis gladiū deposuit. deinde furiosus factus ipsum repetit. xxi. q. ij. ne quis. Secundus si deponēs fuerit deportatus. nam bona eius publicantur. ff. eo. bona fides. Tertius cum fur deposuit. et cum dñō in petitione concurrat. quia tunc ponor est dñs: vt in. pall. l. bona fides. Quartus qm̄ fur deposuit apud illum cui surripuit. vel apud p̄rietariū. vt p̄bat̄ in l. bona fides.

Depositari licet p̄ voluntate sua depositū renouare: extra eo. bona fides. etiam contra pactum ap̄positum. quia potest penitere. ff. eo. l. j.
Otens autē deposito contra voluntatem deponentis: seu depositum negans. committit furtum. et cōdemnatus est fici infamis. Primum p̄bat̄ p. c. j. extra eo. Secū dum p̄bat̄. l. qui depositum. l. eo. Idem est in p̄gnore.

Utrum depositarius teneat̄ satisfaccere deponētē si res apud eum pereat?
Rñ. tenetur si commisit dolum. vel latam culpaz: vt puta. si deponēs apud me seruum vinctum. et ego misericordia motus soluo eum. ff. eo. si hominem. Item quādo depositarius res suas habet saluas. et depositas amittit. p̄sumit̄ contra ipsum. quia suas clausit in archa. de positas vō nō clausit. Sed circa hoc iudex ex qualitate rerum et p̄sonarum arbitrabit̄ doluz affuisse vel ne. Quid em̄ si res depositę erant p̄ciosiores suis. et nō valens subuenire vtriusq̄. p̄celegit suas. nam fm̄ ordinem charitat̄ tenet̄ se magis diligere

¶ Proximam. l. iij. q. v. si non licet. Sicut enim non tenet quis animam suam impendere comodis alienis. Ita non tenetur pati intentum rei sue. ut saluet res etiam preciosiores primum sui. Et ideo non potest dari certa doctrina. Quid enim si saluavit res vilissimas. et non saluavit res depositas preciosas. Ideo iudex arbitrabitur. Nec Panoz. in. d. c. bona fides.

¶ Sed quero de qone notabili. quid si in rebus suis est plus diligens qe cois hoim natura desiderat. et in rebus depositis adhibuit diligentiam debitam quatu cois hoim natura desiderat. an teneat. si talis res fuerit deperdita. Rñ. Bar. in. l. qd nerua. ff. depo. dicit qe tenet diligentiam prestare rebus depositis tanta. quanta suis. als est in fraude psumpta. Et fm hoc videt qe diligentia sua erit sibi dānosa. et sic stultus erit melioris conditionis qe pitus. Dico qe sua diligētia nō est sibi dānosa. h̄ suis dolo psumptus ex quo minorem diligentiam adhibet qe in suis. qz absqz bona fide est. Idē tenet glo. ibi. qd est notandum.

¶ Depositum si fiat gratia deponentis tñi. tunc deponitarius non tenet nisi de dolo et lata culpa. In quibusdam tamen casibus deponitarius tenet de leui et leuissima. Pamo cum deponitarius obtulit se deposito. tunc enim tenetur de leui culpa et leuissima. cum videatur depositum factum gratia deponitarij. Secundus casus quando deponitarius aliquid recepit p custodia. hoc enim casu comuniter tenet. ut veniat leuis et non leuissima. quia contractus ille fit gratia vtriusqz. ut in. l. contractus. ff. de reg. iur. et facit qd dictum est s. c. comodatum. venit ergo culpa in deposito. sicut in comodato. Casus autem fortuitus non imputat deponitario. nisi pcesserit mora in restituendo. vel culpa. vel pactu. Et quo ad pactum. dic vt supra dictum est in comodato. hec habentur in dicto. c. bona fides. et ibi Panoz.

¶ Ecclesia non tenet de deposito etiam quando depositum fuit factum in pntia plati et capli. nisi aliquid lucrū sit ecclesia inde consecuta fm Inno. p. l. licet. ff. de pecul. et mirat Panoz. qz doc. nō ponderauerint hoc dictū Inno. quod videt satis notabile. nam qñ ecclesia recipit aliquid lucrum potest dicit contractus initus gratia vtriusqz. merito ecclesia obligari debet. sicut ex alijs contractibus. Sed qñ fit gratia deponentis tñi. nō occurrit rō. quare ecclesia debeat teneri. saltem vt sit pueniendū ad distractionem rerum immobilium. vel mobilium preciosorum ex contractu plati et capli non inito ad utilitatem ecclesie cōtra caplm. sine exceptione. xij. q. ij. Jo. aut an. distinguit. vtrū depositū sit factū apud sacristam deputatū ad custodiā vasorum. et tūc nō nō dī factū ecclesie. et sic ecclesia nō tenet. sed optet qz interueniat pntia plati et capli. Si vō depositū sit factum apud sacristā deputatū ad custodiā depositorum. tunc nō requirit pntia horuz. satis est enim qz a principio illum deputauerunt ad deposita recipienda. et sic Jo. an. vna cum glo. in. c. f. eo. tit. sentiunt ecclesiam obligari ex tali contractu inito gratia deponentis tñi. Et Panoz. p cōcordia harum

rum opi. dicit qe ecclesia nō tenet. quatenus veniendum sit ad distractionem immobilium. vel mobilium preciosorum. et sic pcedit opi. Inno. Sed quatenus absqz pdictorum distractōe. ecclesia satisfacere potest. puta de fructibus ecclesie. ecclesia tenet. et sic pcedit opi. Joh. an. et glo. Si tñ ecclesia consecuta esset aliqua utilitate. dic vt in principio huius. s.

¶ An aut extimatio in deposito adiciat gradum. dic qz sic. sicut et in comodato. Et dic vt dictū est s. eo. Comodati.

¶ Quid si plures deposuerunt. Nunquid reddetur alteri eorum. si petet. Rñ. qz sic. si hoc in deponendo sit actum. als p pte tñi. qz etiam duo heredes p pte agunt. ff. e. l. j. s. si pecunia. Si aut duo deponant. hoc pacto. qz nō reddat vni sine altero hoc seruari debet. vñ si reddat vni. neuter agere potest si deponitarius negat se reddidisse. nec reddere cogit alicui. qz nō illi cui reddidit. qz ille nō potest agere nec illi cui nō reddidit. qz nō tenet sine alio reddere. hec Hosti.

¶ Pone. potestas recōmendauit aliquem in carceribus. postea dubitans. misit familiam suam ad custodiam carceris. An primus sit liberatus a custodia. Rñ. Bar. in. l. si vt certo. s. si de me. ff. com. dicit qz p appositionem custodis. nō videt remissa custodia. vt. l. si mei causa. ff. com. Itz hoc facit fm Bar. ad. q. de locatore rōcini. qui cum rōcino misit famulum. Vtrum p hoc scholari cōduceti videat remissa custodia. Glo. in. d. s. si de me. videt dicere qz ppter hoc non minus scholaris teneatur. Sed Barto. dicit qz aut constat qz locauit famulū et rōcinum. non autē cum appouit causā custodie. et tunc negligētia nunci. nō excusat scholaris dolum. d. s. si de me. Qued intellige anteqz scholaris reddat rōcinum. Si cui postqz ei reddidit perit. non tenet. vt. d. l. si mei causa. Aut cōstat qz eum misit. vt custodē. et tūc si hoc fecit ab initio. scholaris nō tenet de custodia. vt patet ex pdictis. Aut nihil apparet. sed locauit rōcinum et famulū. simplr. et tunc in dubio nō videt remissa custodia vt. l. pe. cum sua glo. ff. vsufu. que ad. ca.

¶ Pone. quidam promisit custodire castrum vsqz ad annum. finito anno obtulit domino. et dominus ipsum non recepit. postea inimici castrum inuaserunt. et destruxerunt. sine dolo custodis. An custos teneat. et videtur qz non. per. l. si mora. ff. so. matri. sed nihilominus potest salarium petere. In cōtrarium facit. l. Item queritur. s. qui impleto. ff. loca. qz remanendo in castro. videt remanere in eadem custodia. et eiusdē qualitatis. quā pmo pstitit. vt. d. s. qui impleto. Sed pmo tenebat de culpa. que psumit adesse. vt. l. carceri. et. l. si. de custodia reorum. ergo et nunc. Sed Dynius in. d. l. si mora. dicit qz hoc habet locum. vbi non obtulisset domino. Idem dic in similibus. que faciunt ad multa.

¶ Quid si peregrinus intrat nauem vel tabernāz et non ostendit res quas habet. postea dicit se perdidisse certas res. an debeat stari eius sacramento. Matheus in de. ne in agro. de statu mona. prout recitat ibi Zab. dicit qz non. per caplm si. de iure. i. iij

et in a. improprie de off. ordi. data non emittit non delegatis im legis. non ab omni. ut in deleg. Rano. de iuris. Nam dem modo exequi eius vob. regra cum nō fuerit ratiō in. Sed lex non qz mot. In hoc. cupus. lib. vi. vñ puz qz dīpo. que dignitatis non parit p me. memis. Et her facunt ad ita. rādog. delegari aliam. vt per m non expret delegatio. Sed stas in aliquo officio aliquid statui. vt per moorem. seu re. officialium. nō expret illa dī. p vnam legē vel statum. delegare. aut. Quid de hoc. pōt delegare bis qui sunt. h̄. delegare pōt. ea que perti. suam voluntatem. sed non pot. re ad vltimū. cuius comū. nihil potest pōt. Sed nō pōt. que pntent ad iurisdictionem. con. sa. h̄. pōt. locū vt sunt in alio.

Detractio

jur. Quia nō defert iuramentum, nisi qñ pcedit se implena pbatio.

Quid si res immisse sunt in nani: ignorante capone: vel nauta z sint amisse furto? Rñ. d. Car. in d. de. post. Spe. dicit nautā vel cauponē nō teneri ex eo: qz nō tenet nisi qñ sibi consignat. l. j. S. nautā ff. nan. cau. sta.

Quod depositario liceat uti re deposita? Rñ. depositarius utendo. cōmittit furtum. ff. de cōdi. fur. l. qui; furtum. z hoc intelligit qñ est exp̄sse. p̄bitum. ne utatur: als nō. Si tñ putavit dñm permissurum. etiam si minus pbabiliter hoc putavit fm Host. Si tñ nō habuit cām putandi. p̄sumit contra eum. ff. de fur. l. qui vas. S. vetare. Item intellige hoc. nisi deponat qd continet numero. pondere: vel mensura. z nō obsignet. hec em̄ excedunt fines depositi. z transferit dñm. z sic uti p̄t. Si vō obsignat: vel dandis. eo: plo videt. p̄bituisse. nisi cōtrariū diceret exp̄sse: vt. ff. eo. l. licet. S. rei.

Quid si res deterior reddat? Rñ. reddita. nō videt. ff. e. l. j. S. si res. Hoc tñ intellige. qñ deterioratio facta est culpa depositarij.

Heres depositarij tenetur de p̄cio rei depositae ignoratē ab eo vendite. immo etiā si nō sit heres: nihilominus ab eo id qd cōsecutus est extorqueat. ff. eo. l. j. S. vlti. z. l. ij. z. l. iij.

Quod peccet qui rem suā apud alium depositam: vel etiā iniuste detentā furtim accipit? Rñ. fm Tho. scōa scōe. q. lxxvj. Ille q̄ furtim accipit rem suam apud alium depositā. grauat depositarium. qz ille tenet ad restituendum. vel ad oñdendum se innoxium. vnde manifestum est qz peccat. z tenet ad releuādum grauamen depositarij. Qui vō furtim accipit rem suā apud alium iniuste detentam peccat quidem. nō qz grauet eum qui detinet. nec tenet ad restituendū aliquid. s̄ peccat cōtra cōem iusticiā. dum ipse sibi vsurpat rei sue iudiciū iuris ordine p̄termisso. Et iō tenet reo satisfacere. et dare operam. vt scandalum pximorum si inde ortus est. sedetur.

Contra depositum. nō est locus p̄pensationi. s. in totum: vel deductioni. s. p̄ parte. licet cōpensatione admittat in alijs. si cā est liquida. ita qz faciliem exitum habere credat: extra. eo. bona fides. Et ibi Panor. dicit. qz compensatio admittit in omnibz que saltem in suo genere recipiūt functionem. Ita qz vna res ex toto possit fungi vice alterius. vt in his que consistunt in numero: pondere: vel mensura. In his vō que nō recipiunt functionem. cessat compensatio. Exemplum: si teneris mihi restituere equum. z ego teneor tibi restituere. l. certe non si et compensatio. qz p̄t affectio esse maior ad equum qz sit quantitas pecunie. Secus autē qñ nullū possum p̄tendere interesse: vt puta. qz tu mutuaisti mihi pecuniā z ego tibi. l. vel quid sile.

Querit de. q. quotidiana. Quidam scholaris dimisit libruz in scholis: qui subtrahit fuit. nun qd bidellus teneat ad emendā: videt qz sic. qz tenetur ad custodiam sicut custos. Bar. in. l. si quis vxi. S. apud labeonē. ff. de fur. dicit qz aut scholaris specialiter assignauit librum bidello. aut simpliciter di-

misit libruz in scholis. Primo casu si bidellus restituit librum socio scholaris consueto vel familiari. si ille postmodum asportauit. nō tenet. ar. Lenz qui et in. l. argentum. ff. cōmo. Idem dicit assignauit eum alicui deferenti aliqđ signū scholaris. z bene nota hoc dictum fm Panor. in. c. fi. de fur. qz licet quis restituit rem alterius deferenti signū illius. ad hoc bonus tex. cum ibi no. in. c. significauit. de app. Quod puto verum: nisi res esset valde p̄ciosa qz tunc defacili simplici signo nō debet credi. Aut scholaris nō assignauit specificē libruz bidello. Et tñ videt adhuc posse disp̄. ingui. fm. l. dñs. ff. loca. an bidellus obtulerit se ad custodiam vel nō: vt in primo casu teneat. In scōo nō. vel p̄t dici aliter. qz aut loquimur in bidello sp̄ali. et tñ tenet. qz ad hoc collectas z alia comoda consequit. vt custodiat libros. Si ergo reperit in culpa tenet ex mala custodia. Aut loquimur in generali bidello. Et tunc posset p̄cedere opi. Bar. qz officium suum nō veratur circa custodia librorum. Sed dubitari potest quid in ciuitate senaruz. vbi nō sunt bidelli speciales. sed generales tñ: Et puto aduertendū esse ad formam constitutionis. vt si tenentur custodire libros. p̄cedat illa opi. als secus. Hoc Panor. in dicto. c. fi.

Detractio. Detractores fm Rai. sunt qui vitā et bonos mores aliorū corrumpere vel minuere nitunt.

Detractio fm Tho. scōa scōe. q. lxxij. differt a cōtumelia. dupliciter. primo q̄tum ad modū. p̄ponendi verba. qz. s. cōtumeliosus manifeste contra aliquē loquit. detractor occulte. scōo q̄tum ad finē intentū siue q̄tum ad nocuētū illatū. qz. s. cōtumeliosus derogat honor: detractor fame. z dicunt verba detractōis occulta. nō simplr. sed p̄ cōpationem ad eum de quo dicunt. qz eo absente vel ignorante dicunt. etiā si corā multis als dicant.

Quod detractio sit peccatū mortale? Rñ. fm Tho. vbi s. qz quia inter res tpales: fama videt p̄ciosior. z p̄ eius defectum homo impedit a multis bñ agendis. Ideo detractio p̄ se loquēdo est peccatū mortale. Contingit tñ qñqz aliquis p̄fert verba: p̄ q̄ fama alterius diminiuit. et nō est detractio formaliter loquēdo: vt si p̄ferat. p̄pter aliqđ bonū vel necessariū. cum debitis circūstantijs. Et sic nō est peccatū. vt p̄z in denunciatōe vel accusatōe. Si autē p̄ferat ex animi leuitate. vel p̄pter aliqđ nō necessariū. non est peccatū mortale nisi forte verbum sit adeo graue. qd notabiliter eius famā ledat. Et p̄cipue in his q̄ p̄tinet ad honestatē vite. qz hoc ex ipso genere verborū habet rōnem peccati mortalis. z tenet ad restitutionē fame. sicut z alterius rei.

Si ad peccatū alterius qd narrat. addit aliqđ notabile. vltra mortale tenet ad restitutionē fame si illud importat infamiam.

Si peccatū alterius mortale. cum esset occultuz manifestauit als ad diffamādū. peccauit mortalit̄ et tenet ad restitutionē fame inquantū p̄t. nisi illud crimen postea p̄ aliā viā esset publicatum.

Si peccatū alterius occultū manifestauit alijs

etiam si mandatum non videtur
bona videtur si p̄ hoc dicitur
vt in mandatis p̄bitur.
Et dicitur aliter quod
tunc et loquatur ut dicitur
nisi autem non videtur nisi
non videtur nisi ad
peccatū mortale et ad
detractio peccatū mortale p̄
detractio. Et
detractio qz videtur ad
cā. Rñ. fm Tho. in
scōa scōe. q. lxxij. nō est
peccatū mortale nisi si
detractio de et dñm. qz
detractio ad restituendū
res videtur. z dicitur
tunc bonum z p̄pter
tunc dicitur de et dñm. qz
nō est cōpationem p̄m
qz nō est ip̄o vel p̄
detractio vel p̄pter
nō est. Zuno aut dicitur
detractio. sicut p̄ferat.
nō est de et dñm. Zuno
si dicitur de et dñm. qz
nō est.

non diffamandi intentione: vel alio nocedi. sed ex quadam loquacitate non videtur mortale. nisi per accidens. videlicet si per hoc sequeretur diffamatio illius. ut quod audientes publicant.

Si defectus aliorum qui sunt venialia cõiter recitantur ex loquacitate: vel aliqua indignatione. non est mortale. nisi intenderet etiam sic infamare.

Si accusavit in iudicio vel denunciavit platonem crimen alterius. non zelo iusticie. sed ex malivolentia peccavit mortaliter. sed ad restitutionem non tenetur. Nos quinque casus habes per Arch. flo.

Dyaconus. An liceat dyacono corpus christi deferre ad infirmum et cum cõicari? Rñ. fm Ri. in. iij. di. xij. q. dispensatio huius sacri ex officio. non convenit nisi presbyteris. Cuius ratio est. quod ipse sacerdos representat christum qui fuit mediator dei et hominum. dispensatio autem huius sacri est ad reconciliandum nos deo. vel ei nos fortius unendum. et ideo soli sacerdoti qui est mediator: inter deum et populum convenit ex officio hoc sacramentum dispensare: de conse. di. ij. puenit. Dyaconus autem convenire potest in casu. scilicet cum necessitate urgente eis ab episcopo vel presbytero concedatur hoc sacramentum dispensare vel presbytero longe posito. si tamen necessitas urget. Laicus autem dispensatio huius sacri. siue absente presbytero. siue presente. siue inebente. siue non. non convenit. d. c. puenit. Laicus tamen posset corpus christi elevare de luto: si caderet: quia in hoc sibi reuerentiam facit.

Ordinati a papa in dyaconos non possunt ab eo recedere: nec a curia romana sine eius licentia. j. q. j. filium. Ordinati autem a papa in subdyaconos non possunt sine licentia eius ab alio ordinari: siue ad superiores ordines promovendi. extra de tem. ordi. cum in distribuendis. Et hoc est speciale. propter excellentiam ordinationis: ut ibi dicitur in glo. Licet autem hoc sit onus. in multis tamen est honor. Primo quia non potest talis. propter crimen ab episcopo deponi. sed causam instructam debet remittere ad papam arg. iij. q. vij. quibus licet aliqui contradicant. Secundo quia non potest ab alio quam a papa per se suspensio. fm Host. extra de tem. or. q. translatione. Tercio quia non nisi septem testibus potest conuinci. ij. q. iij. pñul. r. c. nullam. Quarto quia non potest cogi ab episcopo recipere ordines. ar. ix. q. iij. c. vlti. Quinto quia maior honor debet sibi quam alteri. extra de ma. robe. per tuas. Nec Ber. in. d. c. cum in distribuendis. Nota quod si subdyaconus pape de eius licentia. ab alio recipiat dyaconatum vel presbyteratum. perdit hoc privilegium: quod est mixtum privilegium et ius cõe contrarium. perdit vires suas privilegii fm Hosti.

Utrum autem dyaconus sollempniter indutus pro euangelio. possit cantare in choro? Rñ. glo. in. c. in sancta. xxi. di. refert quosdam dicere hanc prohibitionem tamen in romana ecclesia habere locum. Alii tamen de cardinalibus intelligunt. Hug. vero generaliter intelligit esse prohibitum. scilicet cum ad legendum euangelium est indutus. quod patet ex illo verbo. quod infra de intra missarum. Et cõ huius constitutionis fuit honestas. bec glo. Et sic gl. videtur adherere opi. Hug.

quã approbat consuetudo generalis.

Dispensatio fm Rai.

Est iure relaxatio. vñ vocat vulnus. et vulnerat ius cõe. xxiij. q. iij. Ipa pietas Sed nunquid dispensatio sit ius? Rñ. fm Rai. dispensatio fm q est in dispensante est pñas siue actus pñas a iure concessus. Sed fm q est in eo cui quod dispensatum est. sic est ius pñatum. i. licentia vel pmissio quedã alicui facta cõtra rigorem iuris. sed non est ius cõe. ar. xxxij. q. ij. interfectores.

Utrum dispensatio sit necessaria in occultis? Rñ. fm. vñ. In occultis in quibus potest dispensari. dispensatio necessaria est. non propter depositionem vitandam quod occulta peccata vindictam non habent. h. q. de eo sup quo dispensatum est. accusari quis non potest. ar. extra de si. pñ. ex tua. Alioquin etiam post pactam pñam posset accusari. ar. xxxij. q. ij. admonere.

An autem homicida omnino occultus indigeat dispensatione? Et an sic celebrans incurrat irregularitatem? Rñ. Vin. dicit quod si quis perpetravit homicidium occultum et pñiam egit: oia delent per pñiam. vñ iste non est obnoxius ecclesie. quod peccatum est occultum. xxxij. q. v. xpiana. nec deo. propter pñiam. quã suscepit. Ideo celebrare potest et vñ ordinibus. Sed contra hoc dicit Vin. multum urget. c. fi. de tem. or. vbi dicitur propter reos homicidij. Et ideo quicunque occultum sit homicidium. et quicunque pñiam egerit. non promouetur nec suscepto ordine vñt. Lau. tñ et Jo. vident tene re opinionem Vin. vbi homicidium est occultum. et homicida egit dignam pñiam. et est secum per pñiam dispensatum. Et ad. d. c. si. rñderi pñt quod loquitur quibus talis homicida non egit pñiam. vel secum non fuit per episcopum dispensatum. Panoz. autem in. c. ex tenore. de temp. or. dicit quod quibus delictum homicidij est omnino occultum. put occultum distinguit contra pbabile. et tunc si habemus respectum ad. l. pñotõis publicã. Et tunc nullus etiam homicida esset ex pñse. phibedus. quod talis solus deus iudicat. Si autem habemus respectum ad legem pñotõis pñcie. put est informata ex. l. positã. na. talis non potest promoueri. nisi cum eo dispñet. bec Panoz. Et intellige in hoc casu de dispensatione fienda a papa. non ab episcopo. quod ad illã irregularitatem tollendam. Et vide ad pñdicta singulare dicitur Inno. in. c. cõstitutis. el. ij. de app. vt refert Panoz. in. c. cum nñis. de cõces. p. q. homicidij. seu irregularitas supueniens titulo bñficiij non pñuat quẽ ipso facto. sed opus est iñia. et sic homicida iñte tenet bñficiũ donec pñuet. Pro hoc bene facit. c. clericis. ne de. vel mo. r. c. ex hñis. de ex. pñ. Sed si homicidium seu irregularitas pñcessit collatione. non tenet collatio. quod facta indigno. et inhabili quo ad executionem officij: vt in. d. c. fi.

Dispensationum aliqua est debita. aliqua prohibita. aliqua pmissa. Debita est cum multorum scandalum timeat. l. dist. vt constitueret. Laue tñ ne decipiaris in scandalo. Item debita est dispensatio ratione temporis: persone: vel pietatis: vel necessitatis: vel utilitatis ecclesie. vel euentus rei. et de singulis horum habetur prima. q. vij. S. nisi rigor. ex capitulis seq. vsq. ad. S. ecce. Et breuiter vbi cunq.

solis. Penitentia iudicium refert
scilicet in omni vel familiariter
si aliquid dicitur in loco
si. como. Item dicitur in
non aliud signum scilicet. ob
fm Panoz. in. c. de iur. q. h
alterius deferent signum
cum ibi non in. c. significat. de
rem: nisi res esset valde pñia
plac signum non debet crederi. dicit
autem ipse librum videlicet. Et
sic dicitur. angui. fm. l. dñs. ff. loca.
t. l. e. i. custodiam vel non. vt in
in loco non. vel potest dicitur
videlicet pñi. et tunc tenet. q. ad
comoda consequitur. vt custodi
operari in culpa tenet et mala cu
m in generali videlicet. Et tunc
a. Ex. q. officium suum non ver
ta librorum. Sed debet potest
inarius. vbi non sunt videlicet pecc
a. fm. pñt. aduertendum esse ad
monis. vt si tenetur custodire
ip. als. l. c. de. Panoz. in. d.

ctio. Detrahetur fm Rai.
ntã et bonos mores alienũ coc
minare nunt.
no. l. c. de. q. lxxij. differt a
pimo qm ad modũ ppo
tione. l. c. manifeste contra
reos occultos. l. c. qm ad pñiã
ad no. c. m. illam. q. l. c. m.
no. c. detrahetur fame. r. dicitur
occulta non simplr. sed p cõpno
as dicant. q. no. ablat. vel igno
si. c. sã. m. l. ab. dicitur.
cno. l. c. peccati mortale. Rñ. fm
na. inter res pñales. fama videt p
peccati bono. m. pñdã a m. l. c.
no. dicitur p. l. c. loquendo de pecc
con. qm tñ qm. aliqui pñt. ver
eris. dicitur. et non est detraho
dicitur. pñt. pñt. pñt. aliq. bonũ
um. dicitur. circũstantiã. Et sic non
p. in. dicitur. vel accusatõ. Et
m. l. c. tate. vel pñt. aliq. non in
pñt. mortale. m. l. c. fete. verbum
scilicet. eius fama ledat. Et pñ
pñt. ad. bonitã. vñt. q. hoc et pñ
pñt. rñem. peccati mortale. m.
ñt. fame. licet r. alterius. ver.
l. c. m. q. narrat. addit. aliq.
ccale. tenet ad. restitutõ. fm
m. l. c. m.
eris. mortale. cum. esse. tunc
ad. diffamãdũ. peccati mortale
atione. fame. in. qm. pñt. m.
ea. q. dicitur. vñt. esse. pñt. m.
dicitur. occultũ. manifestũ. d.

Dispensatio

Subest iusta causa dispensandi. **Dispensatio debita** est. l. dist. domino sancto. Et licet ex causis predictis dispensatio debita sit et peccet prelati non dispensando. tñ subditi non habent ius petendi. nisi forte supplicando. **Dispensatio vero prohibita** est ubique non potest fieri sine manifesta decoloratione ecclesie. Item ubique non est iusta causa dispensandi. j. q. vij. tali. r. c. et si illa. r. c. innotuit. de elec. **Dispensatio vero pmissa** est aliqui in casu. ut dist. l. si quis presbyter. multis casibus quibus iura promittunt dispensationem.

Quid si episcopus dispensat indiscrete? Rñdeo si de hoc fuerit accusatus. puniendus est pena depositionis. l. j. dist. c. j. **Sed** Host. dicit hoc habere locum: si monitus sit incorrigibilis. et propter hoc suspensus: et iniam suspensionis contemnens. etiã in sua contumacia psererat. arg. extra de pben. graue. vel dicta iura intelligunt. qñ episcopus dispensat in eo quod de iure non potest.

An autem episcopus in casibus in quibus potest dispensare conferendo beneficium indigno. videat dispensasse? Rñ. Panoz. in. c. cñ in cunctis. de elec. dicit quod non. immo venit puniendus. quia contulit indigno. Ita determinat glo. notabilis. in. c. vnico. de eta. r. quali. li. vj. **Secus** dicit in principe. nam princeps conferendo scienter indigno. videt dispensare. dñmo do pñas suas possit constare de certa scientia de indignitate. ut notat Bald. in. l. barbarius. ff. de of. pñi. **Secus** in inferiori. Et sic potest reduci ad concordiam doc. varie loquentes. Ratio diuersitatis est quia princeps non tenet adhibere cause cognitionem in dispensando. sed sufficit sola voluntas: ut in sti. de iure natura. §. quod principi. Ideo satis est qualitercunque appareat de voluntate principis. Et satis dicit apparere. si sciens eum inhabilem. eum promouit ad officium sibi legibus interdictum. **Secus** in inferiore. nam in dispensatione inferioris requiritur cause cognitio. nam dispensare idem est quod diuersa pensare. unde ex proprio significato vocabuli. dispensatio videt concessa causa subsistente. et pmissa cause cognitio. an expediat sic dispensare. aliter non est dispensatio. sed dissipatio. vide tñ quod notat Pan. in. c. pñtea de te. co. vbi dicit quod si superior pmissit cause cognitionem. videt dispensatū. aliter secus. Et dicit hoc pcedere. nisi inhabilitas esset notoria. vel famosa. p hoc glo. singularis. in. c. qui in aliq. l. j. dist. que dicit. quod circa notum: episcopus solo facto dispensat. non circa ignotum. Et addit. quod ibi redarguunt illi qui ex contemptu ordinant aliquos. non examinando eos. et tñ indiscreta dispensatio redarguit. **Ibi** et in omnibus similibus: Idez tenet Guil. de lau. **Idem** tenet Archi. flo. in lum. dicens. quod si platus mittit ad ordinandum aliquem irregularem. si ex auctate sibi concessa poterat dispensare. si intendit dispensare. licet non dixerit illud verbū dispenso vel hñdi defacto dispensat fm doc.

Dispensatio in multis casibus prohibita est etiam episcopi. Primus in homicidio. l. dist. mroz. siue iusto siue iniusto. si inde mors vel mutilatio membri secuta est. **Secundus** de eo qui duellum iniit. siue obtulit. siue susceperit. extra de pug. in due. c. ij. **Si** ta

men mors vel membri mutilatio non est secuta. episcopus poterit dispensare. Et ibi Panoz. intelligit hunc casum. quando clericus sponte huiusmodi duellum iniit. **Secus** ergo si aliquo facto necessitas fuit inuitabilis. quia cum rex. requirat spontaneum actum ad depositionem. ergo non sufficit factum. nisi ad sit qualitas facti requisita. Et per. d. text. patet. quod episcopus non dispensat nisi in casibus sibi pmissis. Nam si posset dispensare ubique: sibi non prohibet. frustra exprimeret. quod episcopus possit. De hoc tamen vide. j. episcopus. **Tertius** in symonia ordinis vel beneficii scienter per symoniam acquisiti. et hodie per multas extrauagantes incurrit excommunicatio. et suspensio a quibus nullus preter romanum pontificem absolueri potest. **Quartus** in illo qui cum esset suspensus vel excommunicatus damnabiliter se ingessit diuinis. de re iudi. cum eterni: et de sen. ex. cum medicinalis. lib. vj. **Quintus** in clerico qui excommunicatus accedit ad iudicium principis contempto iudice ecclesiastico. xxj. q. v. si quis episcopus. **Sextus** in bigamo et viduarum et corruptarum maritis de biga. c. j. et iij. et xxiiij. dist. lector. **Septimus** in clerico non ordinato ministrante. talis enim ministras in pertinentibus ad ordinem quem non habet. deponendus est. et amplius non ordinandus: extra de cle. non or. mi. c. j. et ibi dicit Panoz. quod talis etiam tenet pena falsi. sicut non habens dignitatem simul se habere illam: ut in. l. eos. ff. ad. l. cor. de fal. **Qued** facit contra eos qui venientes de remotis partibus dicunt se esse doct. vbi non sunt. puniunt enim pena falsi. **Sed** contra hoc opponit. nam quotidie simplex clericus dicit epistolam. **Hosti.** dicit text. illum intelligendum. quod in solam apparatus non subdiaconus dicit epistolam. vel non diaconus euangelium. vel non presbyter missam. **Secus** autem si sine solennitate diceret epistolam etc. **Etiam** alij dicunt. quod si subdiaconus cantaret epistolam solenniter sine manipulo. et non porrigendo calicem diacono. vel sacerdoti quod est proprium officium eius et principalis actus talis ordinis. **Et** vbi est consuetudo. quod etiam in minoribus cantet epistolam illo modo. non videt irregularis. **Secus** autem vbi cum manipulo: vel porrigendo calicem: vel vbi non est mos. hec Arch. flo. **Idem** dicas de diacono. **Circa** autem talem clericum non ordinatum ministrantem. Panoz. in. c. ij. co. ti. dicit quod episcopus non dispensat quod ascendat ad superiores ordines. sed bene dispensare potest. ut vtaf ordine iam suscepto. **Item** dispensat circa beneficium. **Et** Inno. ponit regulam. quod episcopo quasi simpliciter dispensare in beneficio. nam dispensat cum homicida: ut in. c. ij. de cle. pu. in due. et. c. studeat. l. di. **De** hñdi tñ clericis in minoribus ministrantibus. vide. j. ordinatus secundo et tercio. **Quartus** in clerico p saltu. p motu. **Et** fm Directoria. li. j. hoc verum si scienter p saltum p motus in ordine non recepto ministrant. et non potest tunc nisi p sedem aplicam dispensari quantum ad ordinem suscipiendum. sed in suscepto ordine et beneficio. potest episcopus dispensare fm Jo. **Hosti.** et Arch. **Si** tñ talis ministrat in ordine non suscepto. et credebatur se p motum gradatum pabiliter. tunc episcopus poterit dispensare suo iure. **Sic** intellige. c. vñcu de cle. p sal. promo.

[Marginal notes in a smaller hand, partially cut off on the right edge of the page.]

Quid si puer ante legitimam etatem scienter fuit ordinatus ad sacrum ordinem. nunquid adveniente etate pubertatis teneat continere? Glo. in. d. c. vni. co. tenet qd sic. qd statim anq ordinaret debebat tradidere. Ad hoc glo. j. q. j. pueri. vbi tenet doli ca. pace obligari. Sed Arch. ibi post Ug. dicit qd aut ille adveniente pubertate. vult tenere clericatum. et gaudere privilegio clericali. et tunc tenet continere. al. secus. Idem Panor. in. d. c. vni. co. Et dicit se credere hoc esse de mente Inno. et Host. qd qd doli capax possit obligari in alijs votis. vt no. Inno. in. c. scripture. de voto. Secus tñ in voto continentie. qz cum ante pubertatem nō habeat potentiam coeundi. et ignoret quid sit continere. non potest renūciare ei qd nescit. Nec ob. qd dicit qd ordo habet votum continentie annexum. qz illud verum si aliud nō impedit. Sed hic defectus etatis cōtrariat voto tacite.

Nunquid autē teneat collatio p̄byteratus vel alterius sacri ordinis. prius minoribus ordinibus nō receptis? Rñ. Panor. vbi s. de mēte glo. dicit. qd tenet collatio. licet nō debeat exequi talē ordinē. vt in tex. ibi. Et p hoc facit qz in primitiua ecclesia fm Inno. nō erant instituti minores ordines. et tñ erat sacerdotiū. xij. di. s. j.

Nunquid autē teneat collatio ordinis ep̄alis nō p̄cedēte sacerdotio? Glo. in. d. c. vni. co. tenet qd nō. Sed cōter tenet contra glo. qd tenet collatio ordinis ep̄alis. licet ordinatus nō sit sacerdos. qd etiaz tenet glo. in. c. sollicitudo. l. j. di. naz p̄posteratio in collatione ordinum nō vicat. licet impediatur executionem ordinū. Nonus in illo qui ordinē furtive recepit. Et dī quis ordinē furtive recipe fm doct. primo qñ recepit sine licētia superioris. et sine examine. vt qz ingressus se cum multitudine ordinandorū ignorante ordinatore. scdo dī quis furtive ordinatus. si p̄ter conscientiam ep̄i. eodē die recepit minores ordines oēs. vel aliquos sil' subdiaconatum. vel duos sacros. extra eo. c. ij. tercio qñ gradu omisso saltum facit. de hoc dicitur est s.

An autē ep̄s possit dispensare? dic fm Panor. in. c. j. extra eo. Aut excoicatio non fuit lata. Et tunc ep̄s poterit dispensare iure suo. Si vō excoicatio erat lata. Et tunc si intrat religionē. ep̄s poterit dispensare. non tñ iure suo fm glo. in. d. c. j. que vult qd etiā cum eo qui intrat religionē nō possit ep̄s dispensare. cum recepit ordinē furtive. vbi excoicatus lata fuit. qz tunc sic ordinatus est irregularis. Secus si fuisset cōminatio tñ. Et hoc placet Panor. qz ingressus religionis nō tollit defectū puenientem ex p̄rio delicto. sed tribuit facilitatem dispensandi. De hoc tñ. j. Illegitimus. Si vō remanet in seculo. et tunc vt pmoueat ad maiores ordines. solus papa dispēsat. Idem Jo. an. in ordine furtive recepto. sed in alijs prius habitis poterit ep̄s dispēsat vide etiam Panor. in. c. fi. eo. n. qd qñ quis eodē die duos ordines sacros recepit. ep̄s nō dispēsat fm Host. Sed in prius susceptis pot ep̄s iure suo dispensare. nisi p̄cessisset excoicatio. Non ob. c. lras. de tem. or. vbi recipiēs simul duos ordines sacros suspendit tñ ab executione vltimi ordinis

sic furtive recepti. et in. d. c. fi. suspendit ab omnibus ordinibus. Dico qd illud. c. fi. loquit qñ excoicatio p̄cessit. dictum aut. c. lras. loquit qñ nulla excoicatio p̄cessit.

Queritur. Quidam habitus fuit pro sacerdote. nunc opponit qd non sit sacerdos. Iste nō potest aliter pbare se esse sacerdotem. nūquid sufficiat pbare illam eōem reputationē? Rñ. deo fm Inno. qd si mouet qd de qualitate extrinseca inherente p̄sone. puta qd talis nō sit notorius. qd aut est qd inter alios. et sufficit pbare qd ille cōter habebat pro notorio. vt in. l. barbarius. ff. de offi. presi. Aut est qd cum ipso p̄bytero. et tunc satis potest distinguere inter antiquum et recens. nam difficillimū esset ordinato iam forte sunt. xl. anni. et forte perdidit iras sue ordinationis. pbare se fuisse ordinatum. Decimus. si quis excoicatus ordinem suscepit. de sent. ex. cum illo. r. Eodem modo si suscepit ordinem sacrum existens apostata a religione. qz tunc excoicatus est. extra de apof. c. fi. Secus ergo de ordinibus minoribus. Undecimus fm Directoriam in eo qui sciēter recepit ordinem sacrum ab eo qui renūciauit ordini et dignitati. eo. ti. c. j. Duodecimus cum eo qui scienter celebrat in loco supposito inter dicto. de sen. ex. is qui. lib. vj. Terciusdecimus cuz filiis p̄bytero. et illegitime natis. vt in seculo ad sacros ordines pmoueat. vel vt beneficia habeant. cum cura animarū. vel in religione. vt habeant dignitates. extra de fil. p̄f. c. j. et. c. is qui. li. vj. Quartusdecimus cum suspensio in concilio. extra de p̄ben. graue. Quintusdecimus cum eo qui sententiam sanguinis dicit. vt scribit. vel artem chirurgie exercet. vel purgatiōi vulgari et vindicte auctoritatem. vel benedictionem et p̄sentiam sui exhibet extra ne cler. vel mona. sniam. extra de homi. tua. Hoc verum. si homicidium vel membrorū detractio sequat. Sextusdecimus. vt duo plati vni ecclesie. equaliter p̄sent. xij. q. ij. c. pe. Septimusdecimus. vt qd vnus habeat plura bñficia cum cura. extra de p̄ben. de multa. Excipiunt tñ quidaz casus quos habes s. Beneficium primo.

Sunt alij casus dispēsatōis ad papā ptinentes in quibus raro. immo nunq̄ dispensat. Primus qñ qd sciēter bis se baptizari pmisit. de p̄f. di. iij. eos et. c. qui bis. Et idē si ignorat. et postea cum sciēter ratū habuit. Sicut qui bis sciēter recepit eundē ordinem. j. q. vij. saluberrimū. Idē etiā intelligas de recōfirmato. ar. l. viij. di. c. j. et de p̄f. di. v. dictum. Scds est cum quis ad subuertendū fidē se fecit ab hereticis ordinari. j. q. vij. cōueniētib. Tercius de symoniacō ex p̄te vtriusq. vnde v. Siue bis ordo det. siue baptizatus iteret. Siue vt vertat. fidei status. ordo petat. vel si vt p̄stet. vtrinq. symon opeet vt dispense spes irrita. prius habet.

Queritur. Quidam ep̄s possit dispensare cum his qui p̄tinent defectum in etate? Rñ. deo fm Jo. an. qd ali quis possit pmoueri ad ep̄atum si non compleuerit. xxx. annum. solus papa dispēsat. extra de elect. cum nobis olim. Sed q̄rum ad alias dignitates. si tñ sint sine cura. possunt ep̄i dispensare cum his qui cōpleuerūt. xx. annum. de eta. et quali. pmittit.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

Diuortium

Annus. li. vij. Et hoc si aliud non obstat canonicum: ut ibi. **Quomodo** vero ad parochiales ecclesias non potest ut idem Jo. an. notat in c. l3 canon. de elec. li. vij.

V An autem sufficiat quod annus. x. sit inchoatus? dic p. d. c. p. mittimus. q. non. sed requirit quod completus sit p. verbu. ubi compleuerint. Secus autem in etate quod requirit ad ordines suscipiendos p. glo. in de. general. de eta. 7 qua. 7 p. tex. ibi. qui loquitur p. verbum. **Inno.** puta in. xvij. quo ad subdiaconatum. **In. xx.** quo ad diaconatum. **In. xxv.** quod ad sacerdotium. **Et** dicit glo. ibi. certum est enim quod maior. xvij. est in anno. xvij. nec ista requirit quod sit. xvij. annorum. sed in. xvij. hec glo. **Sic** ergo s. m. glo. est magna ditia. an quis sit. xvij. annorum. 7 an sit in. xvij. anno. nam in primo casu requirit quod compleuerint. xvij. annos. **In** secundo non. h. sufficit quod inchoauerint. **Et** Jo. de lig. in. d. de. latus hoc declarat. dicit enim quod quia a lege p. fert etas. p. yba ablatiu. ut in. xvij. anno. sufficit etiam inceptum. **Si** p. verba genitiua. puta. xvij. annorum. optet quod sint completi. ff. de ma. te. l. si ita scriptu fuerit. 7 **Bar.** in. l. si cui. ff. de leg. p. mo. c. de iud. q. cum p. fert tps a lege vel ab hoie. si constat de mente. illa seruet. **Si** non constat. 7 p. fert in genitiuo. cop. lea. **Si** in ablatiuo cum p. positioe in. i. i. sufficit inchoari. **Si** in ablatiuo sine p. positioe. requiritur p. letio: ut in de. j. de seq. p. o. **Si** in accusatiuo cum p. positioe. ad. i. sufficit inchoari. l. qui filiu. ff. ad tre. **Si** in accusatiuo. cum verbo significante rem p. facta: ut dicitur. p. vel cum futuro coniunctiuo requiritur annus cop. letus. ff. de condi. 7 de. l. non putabam. 7 l. si in annos. **Si** in accusatiuo sine verbo notare p. fectioe. si de fauore. b. i. annus ceptus p. completo. **Secus** in odio. l. ad rem publicaz. ff. de mu. 7 ho.

Predicta faciunt ad. q. de qua als multu dubitatu. **Dicitur** in constitutoibz familie. quod nullus p. moneatur ad officiu confessionis vel p. dicationis. nisi ad minus steterit in religione p. v. annos. an requiratur v. inceptus vel cop. letus? **Dic** p. p. d. q. requiritur annus cop. letus. q. dicitio. p. signat rem p. facta. ut dicitur in. q. d. nota.

Quid autem dicendum in casibus in quibus requiritur annus cop. letus. et anno illo accidat bisextus. **An** illi duo dies cop. utantur p. vno? **Panoz.** in. c. querenti de of. del. dat regula quod ubi a iure dat annus intelligit de. c. c. xv. diebus continuis. nec curandum est quod anno illo currat bisextus. 7 est bonus tex. in. l. cum heres. §. stichus. ff. de sta. l. **Sed** idem **Panoz.** in. c. questiu. de ver. sig. latus declarat. quod aut terminus statuitur p. numeru annoru. vel mensium 7 s. m. opi. glo. distinguamus inter fauorabilia 7 odiosa. **Nam** in fauorabilibus. si accidat bisextus. duo dies cop. utantur p. vno. **Si** in odiosis. tunc annus intelligitur de. c. c. xv. diebus. licet illo anno contingat bisextus. **Si** autem terminus statuitur p. numeru dieru. puta quod seruiat vel stet suspensus p. xl. dies. 7 tunc tam in fauorabilibus quam in odiosis non cop. utantur p. vno. quod in veritate plures dies sunt.

Quid autem dicendum de mense? **Dic** s. m. glo. singularem in. c. q. sit. de elec. li. vij. q. dicit quod fiet cop. utio s. m. quod menses occurrunt. **Sed** pot dari so. p. ce.

dens: casu quod illo mense accidat bisextus. ut est mensis february. nam in fauorabilibus cedent pro vno. **In** odiosis autem secus. ut si dicatur. stet suspensus. per mensem. vltima die poterit celebrare. put etiam tenet **Bar.** in. l. ij. tit. vij. p. l. cum heres §. all. ubi habetur quod si libertas relicta est tibi: ut vno anno seruias. dies ille non computabitur in anno bisextili. sed. c. c. xv. dies.

V An autem episcopus possit dispensare super etate quo ad ordines? **Glo.** in de. general. p. all. dicit quod non. **Idez** **Dau.** **Et** in hoc episcopi multu infestant maxime a religiosis. qui fauore religionis putant hoc eis deberi. **Sed** idem ius est in eis quod in alijs. hec **Car.** in. d. de. general.

Quidrum episcopus possit dispensare cum his qui patuntur defectuz in ordine: hoc est quod rone ordinis eis deficientis non potest eligi ad aliquod officium seu dignitatem ecclesiasticam sicut est regulariter quod abbas de esse sacerdos: extra de eta. 7 qua. c. j. **Ru.** s. m. **Job.** an. in episcopatu solus papa dispensat: extra de off. le. quod translatione. 7 de ex. p. re. sicut vniu. **Sed** quo ad alia potest episcopus. extra de eta. 7 qua. p. terea. ubi dicitur quod lz ad regimen parochialis ecclesie non debeat aliquis nisi sit ad minus subdiaconus admitti. dispensatiue tamen in minoribus ordinibus constituti consueverunt assumi. dum tamen tales sint quoniam infra breue tempus possunt in presbyteros ordinari.

V An autem abbates et alij inferiores prelati episcopis possint dispensare. circa suos subditos in aliquibus casibus? **Dic** s. m. **Panoz.** in. c. at si. de iudi. 7 in. c. cum latoz. de eo qui fur. or. re. post **Inno.** 7 **Hesti.** 7 est comm. opinio quod abbas vel alius prelati inferiori nunquam dispensat. nisi in casibus a iure expressis. quod grauora seruata sunt episcopis: ut in de. j. de pauil. 7 in. d. c. at si et in. c. cum ex eo. de elec. li. vij.

Diuortium s. m. **Rai.** multipliciter habet fieri. nam aut diuiditur in fimoniu in totu. Ita quod vterque coniugum contrahere potest. ut in maleficiatis: vel saltem alter: ut in frigidis. **Sed** dirimitur in parte. quo ad mutua seruinitatem coniugalis debet: seu cohabitationis. **Ita** tamen quod neuter eorum contrahere potest. sicut in his qui se parant propter adulteriu commissum. vel causa religionis post carnalem copulam. nam si aut carnalem copulam alter coniugum fieret religiosus. alter contrahere posset.

V Quando vir petit diuortiu allegans frigiditate suam quod p. cedet? **Ru.** s. m. **Ido.** vir hec p. on. debz esse maior annis. xvij. quod in hoc casu reputat plena pubertas. **Et** si quidem mulier hec ipse confiteatur. dabit a iudice tempus arbitrariu. ut vnius mensis: aut trium: aut anni p. quod si morientur: 7 postea irrabitur vir se non posse cognoscere mulierem: nec moueri ad appetitu coitus. nam si aliquoties moueret: licet non posset proficere: non esset naturaliter frigidus sed p. maleficiu impotes. **Mulier** vero iurabit quod non quod aliquo modo pcepit ipsum ad hoc moueri. et vterque diligenti adhibuit ad hoc. vterque habebit septem propinquos seu vicinos bone fame qui iurabunt se credere quod illi iurauerunt verum. 7 sic diuortiu cele.

biabit. z mulier nubet in dno. sed viro mandabit ne aliqua ducat. Et si duxerit z cognouerit: reus p iurij habebit. et prius matrimoniū repandū erit. Ita tñ qz vxor: pōt eum repellere. ppter cōmissum adulteriū. arg. xxxij. q. j. de bñdicto. Hoc dico nisi vxor: qñ fuit cōfessa frigiditatē: fuisse conscia fraudis. qz si hoc fuisse nō posset eum repellere. arg. ff. de adul. l. si vxor. §. index. z. §. si.

Quid si mulier negat frigiditatē viri. z asserit se ab eo cognitam? Puto standū verbo mulieris. qz videt qz nō assereret nisi verum esset. eo qz p iudiciū sibi faceret. s. de habendo impotentem virum Item cum rea sit: z si nihil pbauerit. absoluēda est vt. vj. q. vlti. actor. alioquin multi incurrerent p iurium: vt possent separi ab vxore. Nec vera nisi forte maritus conuincat mulierē p aspectum corporis. Si aut mulier diuortii petat. ppter frigiditatē viri et vir hoc fateat. fiet vt supra dictū est. et celebrabit diuortii. sed si vir postea cum alia contraxerit ambo cōiuges rei p iurij habebunt. z pnia iniuncta ad priora cōnubia reuertent. extra de frigi. c. laudabilem. Quod si vir negat se frigidū z asserit se cognouisse vxorem. standum est verbo viri: qz caput est mulieris. extra de despon. impub. continebat. nisi mulier p aspectum corporis. p iurij pbet se virginē. extra de pba. pposuisti. que pbatio: debet caute fieri p duas vel plures matronas honestas: z de hoc peritas. extra de fri. c. fi. z. ff. de ven. inspi. l. j. quia hec res occulta est. z qz manus z oculus obstetriciū qñ qz in hoc fallit. xvij. q. j. nec aliqua. Sed si mulier non allegaret frigiditatem viri. sed potius diceret eum sectum vel castratum fuisse. siue defectum mē hu patientem anteqz eam cognosceret. z sic diuortium peteret. vir vō hoc negaret. certe nō oportet stare dicto viri. eo qz pbari pōt p aspectum.

Quid si p virum vel mulierē petat diuortii ppter artitudinē mulieris? Rñ. vocabunt matrone fidedigne atqz perite. z iurabunt qz diligēter inquirent z referēt. an sit arta: z an possit fieri mater. Et si dixerint qz nō sit arta. nō pcedet ad diuortium. Si aut dixerit qz sit arta. z qz nō possit fieri mater. incōtinenti pōt fieri diuortium. z dabit viro licentia contrahendi cum alia. sed mulieri continētia indicet. vt extra de fri. fraternitatis. Si tñ post diuortium mulier inueniat qui possit hñdi seras referare. repabit priuuiū matrimoniū qd verum fuit etiam si vir accepit aliam. arg. in. d. c. fraternitatis. z ibi Panoz. tenet cum glo. s. qñ prior vir erat hñis illi qui aperuit al's secus. Sed Inno. z Host. tenent oppositum ex quo facto humano est facta apta primo viro. Ideo debz illa illi restitui. nam satis est qz sine periculo corporali potuit cognosci. Et exponit Host. absqz periculo corporali. i. morte quasi velit qz z si cum periculo sit reddita apta. ex quo tñ mortem non incidit. est restituenda primo. Et ita eōiter tenent doct. Sed dicerem hoc dictum pcedere ex psumptione. qñ non constat de differentia inter vtrunqz virum. nam si vir est adeo carnosus qz nunqz potuisset deflorare virginem aut mulierem sine periculo mortis. scōs vō vir gracilis potu it eam cognoscere. tunc puto qz nō sit restituenda

primo. licet p frequentē vsum cum scōs sit reddita apta primo. hec Panoz.

Quid si petat diuortium ppter maleficium. vt qz vir potest cognoscere alias z nō suam? Rñ. debet primo confiteri. qz forte hoc contingit. ppter ali quod peccatum eoz. xxxij. q. j. si p fortarias. Et sub recepto sacro iniungēt eis: vt simul cobabitēt et bona fide debet opam ad debitum carnale. z sic p triennium simul habitabunt. Quando aut incipiat currere illud triennium. Hosti. dicit qz a tēpe pacte pnie z monitionis facte p iudicē. sed Inno. Din. z Ab. dicunt sufficere. qz p triennii cobabitauerint siue ante. siue post. Et hoc placet Panoz. in. c. fi. de frig. p illum tex. Debet tñ post pniām in iunctam dari p iudicē aliqd tps arbitrarium ad si mul cōmorandum. Et dicūt aliqui necessario nō requiri. vt istud triennium sit continuum. vñ si ut triennio fuit maritus absens in pegrinatōne p. v. menses. poterit illud tps suppleri ab anteriori tpe als tolleret pegrinatio z alia negocia necessaria. Et credo qz hoc fuerit de mēte lre. sed quo ad corticem videt lra innuere contrarium. dum requirit triennium continuum: z nō interpolatum: hec Panoz. Nota etiā Panoz. in. c. fraternitatis. z. c. fi. de fri. et male. qz ex quo vir z vxor cohabitauerunt p triē niū: nec potuerunt matrimoniū consummare. psumit impedimentum ppetuū. nam vt dicit Hof. Sepe impedimēta ista sunt ppetua. vt qñ mortuus est ille qui fecit. vel qñ maleficium pditum est: vel si fuit datum in potu vel cibo. Item cum ipse auctor: solus possit tollere. non videt possibilis remotio. cuz pendeat ex facto vnius. Et ideo tene qz ppter maleficium pcedens matrimoniū. possit fieri sepatio seruatis tñ his que habent in. d. c. fi. Et psumit maleficium pcessisse matrimoniū. ex quo matrimoniū nō est consummatū. Quo pacto iterum accedēt ad ep̄m. iurantes qz sicut pmiserunt: fecerunt. z nō potuerunt coniungi. z tunc adiuncto sacro. p̄in quo: um. celebrabit diuortium et dabit vtriqz licentia cōtrahendi. d. c. fi. Nota tñ fm Panoz. in. c. laudabilem de fri. qz vbi impedimentum pōt in principio pbari. nō est opus qz cobabitent p triennium vel qz inducant consanguineos ad iurandum. puta si pbat qz vir habet membrū aridum. vel ex toto sit sectus: vel quid simile. nam frustra expectat euentus: cuius nullus induceret effectus: vt in. c. cum contingat. de offi. dele. Quod intellige in impedimento ppter maleficium. quia cū illud sit accidentale. z possit remoueri ad tempus. debent semp prius cohabitare p triennium. iuxta formam. d. c. fi.

Quid si alter coniugū nō vult cohabitare? Dic illud esse exdicanū p quē stabit. z cautionē idoneam exigendā: vt cobabitēt. z carnale opus attē tent. ar. vt lit. nō contest. qñ.

Quid si ecclesia decepta p aliquas fallas pbatio nes. vel hñdi celebrat diuortii. z postea vir factus est sacerdos. deinde comptum est qz ecclesia fuit decepta. nūquid iste sacerdos restituet vxori eum repenti? Rñ. fm Ray. si nō potest induci ad continentiam. restituet. quia etiā monachus restitue-

mense sociabitur. vt est mem
n in fauoribus dicit pro vno
cus. vñ dicit sim suspensus per
die poterit dicitur put eam re
vj. p. l. cum bens. al. vñ habet
cta ē tunc vno modo. vñ dicit
rabat in anno dicitur. dicitur.

essit dicitur. vt est mem
le. generalē. dicit qz nō. p̄
p̄ multū infestat. matre a vñ
religiosis putant hoc no debet
nis qd in alijs. hec Lar. d. de.

fit dicitur. cum hñs qui p̄
line: hec est qz rōne codicis ca
eg ad aliqd officium seu digni
tut est regulariter qz abbas d̄
de ca. z qua. c. j. Rñ. fm Job.
a papa dicitur. extra de off. le.
e. ex. qz licet vñ. Sed quo ad
a de ca. z qua. p̄ra. vñ dicit qz
seculis ecclesiā nō debet aliquis
s. sub dicitur. ad m. dicitur.
in bo videtur dicitur. cōmunit
s. tales sint qz hñs dicitur. p̄
ad m.

nes et alij infestat. p̄ra. p̄ra.
ra lras sub dicitur in aliqd calibz
z. ar. l. de vñ. z m. c. cum laro.
p̄ra. p̄ra. z. dicitur. z est cōm
alus p̄ra. infestat. nūqz d̄
sa a iure p̄ra. qz grauoza re
z. m. de. de p̄ra. in. d. c. ar. l.
dicitur. vñ.

rum fm Ray. multiplo
a fieri. nā aut dicitur m̄ra
Ita qz vterqz coniugi contrate
fuerit: vel saltem aliter. vñ fm
nā in pte. Logo ad m̄ra. lras
is debet: deo cobabitatis. Ita tñ
n contrate. p̄ra. lras in his que
m̄ra. cōmunit. vel cā religio
spaliam nam si in carales copā
m fieri religio. aliter contrate

ne p̄ra. dicitur allegans frigiditē
dicitur. Rñ. fm Do. vñ dicit qz rōne
z. m. de. vñ. qz in hoc casu repozā
as. dicitur. qz dicitur. hec ip̄m cō
ad m̄ra. p̄ra. vñ. vñ. vñ. vñ.
aut am p̄ra. lras. z postea
p̄ra. cognoscere mulierē. nūqz
z. m. de. si aliquis m̄ra. m̄ra.
p̄ra. nō est naturaliter p̄ra.
z. m. de. vñ. vñ. vñ. vñ.
z. m. de. vñ. vñ. vñ. vñ.
z. m. de. vñ. vñ. vñ. vñ.
z. m. de. vñ. vñ. vñ. vñ.

Divortium

retur sibi. 7 tenebit iste reddere debitum. sed nō debet exigere. qz quantū in se est solemnizavit votum
At si posito p̄dicto casu. mulier quidem non repetat virum. nunquid vir poterit repetere uxorem?
Rñ. fm. v̄v. q. nō. qz vir p̄ facti ordinis susceptio- nem p̄iudicavit sibi. de hoc dic vt. j. S. p̄ri.

¶ Pone qz mulier credēs divortium iuste celebra- tum. ingressa est monasterium. An computaverita- te de iniusto divortio: poterit virum repetere iam in sacris ordinatum v̄l factum monachum? Rñ. fm. v̄v. nō. quia falsa causa nō impedit votū mo- nachatus. ar. extra de voto. magne. 7 extra de con- uer. coniu. ex parte. el. ij. Sed cōtra ibi arguit Pa- nor. qz ex q̄ ex falsa cā ista mulier fuit inducta ad in- gressum religionis. nō valuit ingressus. arg. op. in c. ex parte astensis de concess. p̄ben. Nam vbiqz potest quis gerere actum vno iure. si explicat alio iure incompetenti. nō valet actus. Ratio. quia ibi deest intentio. 7 in dependentibus a voluntate. ma- gis considerat opinio q̄ veritas: vt in. d. c. ex par- te astensis. 7 ibi colligunt doc. cōiter. qz si iudex fert sniam exprimendo causam nō concludentem. illa snia est nulla. licet ex causa nō expressa possit iustifi- cari. Et ideo cautum est nō exprimere cām in snia Et si vis exprimere ad decorem tuum conseruan- dum. saltem addicias dictionē. maxime: vt ex plu- ribus causis. maxime tē. nam tunc videris motus non solum ex causis exp̄ssis: sed ex alijs tacitis. nam cum quis exprimit plures causas in snia: quarum vna facit: alia nō: snia sustinet. p̄pter cām exp̄ssam. vt est text. notabilis in. c. p̄ tuas. qui fi. sint le. Sed ad. d. c. ex parte: de conuer. coniu. Panor. Rñdit. qz illa mulier potuit moueri ex duplici cā ingrediē- do religionem. Prima 7 p̄cipalis. vt seruiret deo Alia p̄pter lep̄tam alterius. credens matrimoniu3 solutum. quod erat falsum. Et ista sc̄daria erat po- tius impulsua. q̄ finalis. vnde licz cesset causa im- pulsua. nō tñ finalis.

¶ Pone qz duo fratres dixerunt duas sorores: si- ue duas consanguineas. Et inter alterum 7 vxorē fert snia divortij. p̄pter cōsanguinitatem. Querit̄ vtrum alter debeat p̄pter hoc separari ab vxore sua. Rñ. fm. Ray. non. qz res inter alios acta. als non p̄iudicat: extra de fi. instr. Inter dilectos. Sed qz tum ad carnis copulam subdistinguo. qz si alter: cō- iugum sc̄t esse impedimentum inter se 7 vxorem: non exigit debitum. neqz reddat. Si v̄o credat ex causa pbabili. reddat. sed nō exigit. Si autē credat ex aliqua causa temeraria. reddat. 7 si p̄t̄ dimittat erroneam conscientia. 7 sic exigit. extra de sent. ex. inquisitioni.

¶ Vtrū vir 7 vxor: in causa divortij iudicandi sint pariter? Rñ. fm. docto. ad paria iudicant. qz sicut viro licet dimittere vxorē ob cām fornicatiōis. Ita licet vxor: virum dimittere. xxxij. q. j. si quis vxor- em.

¶ Vtrum maritus. p̄pter adulterium vxoris pos- sit p̄na auctoritate illam dimittere. 7 intrare reli- gionem vel econuerso? Dic fm. Panor. in. c. gaude- mus. 7. c. fi. de conuer. coniug. qz sepato matrimo- nio. p̄pter adulterium carnale potest is qui nō pec-

cavit intrare religionem altero iniusto 7 iniure. et p̄ hoc. xxvij. q. ij. agatosa. 7. c. veniens. de conuer. coniug.

¶ An autē p̄pter adulterium notoriū possit mari- tus p̄na auctoritate relinquere vxorem? Rñdit glo. in. d. c. gaudeamus. dicit qz non. sed debet expe- ctare sniam ecclesie. Et Panor. ibi dicit qz doc. trā- seunt cum glo. Ipse tñ dicit glo. apte esse in contra- rium in. c. fi. de adulte. videlicet qz data notoritate delicti. nō expectat snia ecclesie. Et eandem sniam tenet Inno. in. d. x. inquisitioni. Et hec opi. placet Panor. qz hanc facultatē habet a deo. facit tex. in glo. in. d. c. agatosa.

¶ An autē idem sit de fornicatione sp̄uali: puta p̄- pter heresim? Dic fm. Panor. in. c. fi. de conuer. cō in. qz sic. p̄pter tex. ibi exp̄ssum. Et sic p̄pter forni- cationem sp̄ualem. notoriam: puta heresim: mari- tus p̄t̄ inuita vxore intrare religionem. 7 econuer- so. Et sic limita dictum saluatoris. qz nō licet dimit- tere vxorem. nisi ex cā fornicationis. scz tam carna- li qz sp̄uali.

¶ An autē hoc casu p̄dat maritus donationem. p̄- pter nuptias. 7 mulier dotem. quemadmodum in carnali? Dic fm. Panor. vbi supra. qz sic. eadem rō- ne. p̄ hoc. l. consensu. l. de repu. Nota tñ Panor. post Jo. cal. in. d. c. fi. de adulte. qz vir lucrat dotem vxoris. 7 econtra donationem. p̄pter nuptias. secun- da snia. 7 nō ante. qz cum illa sit mera pena. non de- bet imponi nisi p̄ iudicem. Adde etiam alium ca- sum fm. Panor. in. c. plerunqz. de dona. inter vi. 7 vxor. in quo vir lucrat dotem. 7 econuerso donatio- nem. p̄pter nuptias. vbi dicit qz quo ad dotem lu- crandam paria sunt matrimonium separari iudi- cio ecclesie: vel p̄na voluntate vxoris: vel mariti: ob causam fornicationis. Et ibi addit qz maritus potest p̄na auctoritate. a se abicere vxorem adul- teram. Quod intellige ad adulterio existente notorio.

¶ Sed quō dices adulterium notorium? Dic fm. glo. in. c. intelleximus. de adulte. vbi dat duos mo- dos pbandi adulteriū. Primus. si mulier fuit pu- blice adulterata. non tñ capias stricte verbum. pu- blice. scz omnibz vidētibz. Sed intellige qz recedēs a marito suo adhebit publice cuiusdam cōcubinatio- nam conuincit publice de adulterio. ex quo stat in- domo publice cum concubinario: vel cōuincit no- torie de adulterio: ex quo in domo habet alienum virum in mensa: 7 in lecto: vt in. c. fi. de coha. de. 7 mul. Item potest conuinci de publicitate si passim admittat viros ad eam causa adulterij facit. l. palā ff. de ri. nup. Sc̄d̄s modus pbandi si habet filiu3 ex alieno viro. Et intellige hunc casum. cum tanto tpe stetit. sepata a viro qz nō potuisset cōeipe a ma- rito: v̄puta. quia nūc peperit. 7 est annus qz recessit a marito.

¶ Nunquid autē in p̄dictis admittat compensa- tio? Pone enī qz vxor: separata post fornicationem spiritualem mariti commisit ipsa postmodū adul- terium. nunquid marito reuerso et iniusto: vxor possit intrare religionem. an v̄o debeat compensa- re adulterium spirituale cum carnali sicut fit com- pensatio quā v̄terqz lapsus est in fornicationē carna-

¶ Quod dicitur in d. c. gaudeamus. 7. c. fi. de conuer. coniug. qz vir lucrat dotem vxoris. 7 econtra donatio- nem. p̄pter nuptias. secun- da snia. 7 nō ante. qz cum illa sit mera pena. non de- bet imponi nisi p̄ iudicem. Adde etiam alium ca- sum fm. Panor. in. c. plerunqz. de dona. inter vi. 7 vxor. in quo vir lucrat dotem. 7 econuerso donatio- nem. p̄pter nuptias. vbi dicit qz quo ad dotem lu- crandam paria sunt matrimonium separari iudi- cio ecclesie: vel p̄na voluntate vxoris: vel mariti: ob causam fornicationis. Et ibi addit qz maritus potest p̄na auctoritate. a se abicere vxorem adul- teram. Quod intellige ad adulterio existente notorio.

¶ Sed quō dices adulterium notorium? Dic fm. glo. in. c. intelleximus. de adulte. vbi dat duos mo- dos pbandi adulteriū. Primus. si mulier fuit pu- blice adulterata. non tñ capias stricte verbum. pu- blice. scz omnibz vidētibz. Sed intellige qz recedēs a marito suo adhebit publice cuiusdam cōcubinatio- nam conuincit publice de adulterio. ex quo stat in- domo publice cum concubinario: vel cōuincit no- torie de adulterio: ex quo in domo habet alienum virum in mensa: 7 in lecto: vt in. c. fi. de coha. de. 7 mul. Item potest conuinci de publicitate si passim admittat viros ad eam causa adulterij facit. l. palā ff. de ri. nup. Sc̄d̄s modus pbandi si habet filiu3 ex alieno viro. Et intellige hunc casum. cum tanto tpe stetit. sepata a viro qz nō potuisset cōeipe a ma- rito: v̄puta. quia nūc peperit. 7 est annus qz recessit a marito.

lem: vt extra de adul. c. pe. 7. si. videt primo. q. non q. diuersarum sperum no admittit compensatio: puta tu dixisti mihi conuictu. 7 ego tibi. vel tu fuisti mihi furatus vna rem. et ego tibi aliam. 7 tunc no fit compensatio. immo quilibet pot agere. p iniuria sua 7 p suo damno. In contrarium facit. q. vtraq. fornicatio. est sufficiens ad separationem matrimonij. ergo adinuicem admittit copensatio. Et hanc opinionem tenet Hof. in. c. de illa. de diuor. Hof. distinguit q. aut accusat quis de spuali fornicatoe et ipse excipit de carnali et no est audiendus. quia si conuincat de spuali no tenet mulier secum habitare. nisi velit redire ad fidem. aut econtra. accusatus de carnali excipit de spirituali. Et pns de exceptione cognoscendum est. tanq. de puidiciali cum no possit hereticus accusare vxorem de carnali. vt de alio delicto. 7 p hoc. extra de except. c. exceptionem. 7. c. a nobis. Si tñ vellet ille redire ad fidem. et constaret de fornicatoe vtriusq. de spuali. l. 7. carnali fiet tunc copensatio. Et hec opi. est satis equas: hec Panor. in. c. si. de couer. coniug.

Doctor. fm Panor. in. c. cum scdm de pben. 7. c. pposuisti. de pba. ter debz approbari. primo a pstantibz. scdo in examine puaato. a doctoribz collegij. tercio in publico. qñ doctorat. quia vt p aliquo recte psumat ter debet in exercitio alicuius actus approbari: vt in simili d. de athletis. l. vna. C. de athle. li. x. Et p d. l. dicit. q. approbatus a doc. corruptis. non gaudet priuilegio doctoratus. Item nota q. no solum ppter defectum scie sed etiam morum. potest scholaris reprobari: vt pbat in. l. magistrus. C. de p. fef. 7. me. lib. x. iuncta de. ij. de magistris. 7. ita se habet consuetudo. Et sex requirunt ad pmouendu ad dignitatem magistris. Primo peritia docendi scdo facundia dicendi. Tercio subtilitatis interpretandi. Quarto copia dicendi. et hec habent in. l. vnica. C. de pfe. qui in vr. constan. li. xij. Quinto moru excellentia. d. l. magistrus. Sexto motus fortitudinis vt sciat resistere aduersus vim fortune vt l. reddat. C. de pfe. 7. me. li. x. Et ideo pauci attingunt dignitatem doctoratus: vt dicit Bart. post l. y. in. l. omnes populi. ff. de iu. 7. iur. Et si tpe approbatois. doctor habuit has qualitates si postea effectus est inutilis. debet degradari a doctoratu: vt in. l. gramaticos. C. de pfe. 7. me. li. x. Et dixi dignitatem. quia doctoratus dignitas est: vt est pulcher tex. in. c. quanto. de magi. 7. ibi dicit Panor. fm Barto. in. l. ex eo. ff. de mili. te. q. nec miles nec doctor dicunt habere dignitatem. Sed aliud dixit in l. fi. C. de iudeis. vbi concludit iudeum non posse effici doctorem. cum doctoratus sit dignitas. Et satis potest dici q. doctor saltem legens. in continenti cum incipit legere. dicit habere dignitatem maxime ex eo. pbat. quia habet a. l. iurisdictione ordinariam sup scholares: vt in autentica. habita. C. ne fi. p. pa. 7. si continua. lecturam p. xx. annos acquirit dignitatem. scz comitatus: vt in. d. l. vna. Et ex his infero q. doctor maxime qui legit est pferendus militi: qui in veritate nullam dicit habere di-

gnitatem. vt notat Barto. in pall. l. ex eo. maxime loquendo de militibus nostri teporis qui no sunt veri milites: vt notat in. l. j. C. de iur. 7. fac. igno. h turba doctorum: 7 in quibusdam inges inopia facit contemptibiles: vt in simili dicit tex. xciij. dist. le ginus. Nota etiam fm Be. in. c. bi. qui. de pben. li. vi. q. ille debet pcedere qui est approbatus a superiore 7 digniore. ad hoc de ma. 7. ebe. p. tuas. etia si alij fuerint ante in dignitate. quod nota. p militibus 7 platis 7 doc. pferendis. Nota etiam eundem Be. in. c. quis. de pben. li. vi. q. abbates 7 ceteri dyocesis plati. in actibus generalibus: vt in p cessionibus. no debent canonicos ecclesie cathedralis pcedere. q. illa est honorabilior: alijs. An possit quis post mortem p principem nobilitari. vel recipere gradum militie: dic fm Panor. in. c. a nobis. el. ij. de sent. ex. q. sic. q. nobilitas est corporis principaliter. 7 hoc voluit Bart. in. l. j. C. de digni. li. xij. An autem possit quis doctorari post mortem: et als fuit hoc in facto petutum. Rñ. q. no. quia dignitas doctoratus potius attribuit virtuti aie: q. corporis. cum approbet tanq. idoneus ad docendu alios. Potest ergo concludi q. ea que applicant corpori. pnt exerceri etia post mortem. secus in his q applicant aie. Adde etia q. no. in. c. qui pbyteru. de pe. 7. re. q. rone ecclesiastici delicti. ecclesia pot quez priuare milita temporalia. Idē dicit Panor. de doctoratu. An aut nobilis p ingressum religionis pdat nobilitate: videt q. sic. quia pdit ius comitatus 7 ducatus. glo. est singularis. xxvij. q. ij. c. scripsit. 7. xx. q. iij. c. p. fens. quas glo. approbat Spec. in tit. de sta. mo. Et hoc cum esset rome de facto inter. d. de rota in psona vnus nobilis. qui in impetratione beneficij dixit se nobilem. cum esset monachus. fit it sibi obiectum de surreptione rescripti. Alij dñi al legabant duas glo. expresse volentes monachum nobilitatez pdere. primam. in. c. j. de pur. ca. scdm in. c. ea que. de sta. m. Et tñ ipsis no ob. dñi de rota contrarium terminauerunt. 7 p. cipua rone. quia nobilitas est quoddā ius sanguinis. qd est incommutabile: vt. l. ius agnationis. ff. de pactis. Preterea suitas etia est ius sanguinis. 7 ideo no pdit: vt l. deo nobis. C. de epi. 7. de. Item dato q. pderetur tñ papa no fuit deceptus ab impetratore. sed potius in iure. q. illud stabat in iure. 7 ita facit decusum et bñ fm Lu. ro. in suis singularibus.

Dolus quid sit aut lata culpa leuis 7 leuissima: R. s. comodatu Casus fortuitus. vide s. Casus fortuitus Dolus in aliquo ptractu interuenit dupliciter. nam qñq. dat causam ptractui. vtrputa. dolo te induxi vt venderes. quod als no eras venditurus. et tunc fm glo. in. c. cuz dilecti. de emp. 7. fm Bar. in. l. eleganter. ff. de dolo. non tenet contractus. p hanc rone inter cetera. q. dolus dans causam contractui manumissionis. reddit illum contractu nullum ipso iure: vt in. d. l. eleganter. Si ergo contractum ita fauorabilem annullat multo fortius alios

ligionem alteri inuiti 7 inuener. et
 q. a galsia. 7. c. venus. de conuic.
 er adulterum notatū possit mari
 outare relinque vnum: Rñ dicit
 demus. dicit q. vna sed debet esse
 lese. Et Panor. dicit q. vna sed
 ipse in dicit q. vna sed debet esse
 adulte. videtur q. vna sed debet esse
 tñ in ecclesie. Et conuenit
 d. 7. in quibusdam. Et dicit q. vna
 facultate habet a deo. facti q. q.
 it de fornicatione spuali: puta p
 fm Panor. in. c. de conuic. c. i.
 ubi capsum. Et sic ppter forni
 cationem: puta hereticum man
 re inuere religionem. 7. c. conuic.
 tum saluatois. q. no licet dimit
 teā fornicationis. scz tam carna
 in pbat maritus donationem. p
 videri deo. quia dicitur in
 Panor. vbi supra. q. sic. eadem rō
 in. l. de repu. Nota tñ Panor.
 d. c. si de adul. q. vna sed debet esse
 tra donationem. ppter nuptias facti
 q. cum illa sit mera pena. no de
 p. iudicem. Adde etiam aliam ca
 u. c. p. rone. de dona. inter. vi. 7
 rñ dicit. 7. c. conuic. de donatio
 s. vbi dicit q. quo ad doctem lu
 r matrimonium separari iudi
 c. voluntate vxoris: vel mariti
 omis. Et ibi addit q. maritus
 rate a se aduocatois aduol
 ga aduocatois. Et nota q. vna
 adulterum notatum: hec fm
 us. de adul. vbi dicit dno no
 acru. p. vna. si mulier fuerit
 non tñ capias sine vobum. q.
 videtur. Sed videt q. rone
 h. c. i. publici cuius cohabitatio
 publice de adulterio. excepta in
 cum conuincatur: vel a iudice no
 rone. et quo in domo habet aduoc
 se. 7. in l. rone. in. c. si de co. de. c.
 rone. et quo de publicitate si p. s. m
 s. ad cum casu aduocati facit. l. p. a
 h. c. i. modis p. b. d. h. i. habet filius
 et videt q. dicit. cum tanto
 a vno q. no potuisset edoge a nu
 m. rone. 7. est annus q. rone

Domicilium

qui non sunt ita favorabiles. hoc intellige in contractibus bone fidei. Secus in contractibus stricti iuris. Nam contractus bone fidei iudicatur secundum magnam equitatem. et multa veniunt. de quibus expressè non fit actus: ut in. c. cum venerabilis. de excep. et ibi habes glo. qui sunt contractus bone fidei. et qui stricti iuris. nam contractus bone fidei vel actiones bone fidei sunt. ut ex empto: ex vendito: ex locato: ex conducto: depositi: commodati: pignoratitia: et ex permutatione. Sunt tamen alie actiones bone fidei: quæ sub silentio prætereo gratia brevitate. Actiones autem stricti iuris sunt: ut actio ex mutuo: ex arbitrio. et ex stipulatione. Nota tamen quod primæ actiones dicuntur bone fidei. non quia tamen in eis debeat servari bona fides. quæ etiam in actionibus stricti iuris. et in quolibet contractu. bona fides debet servari. Sed quia in ipsis bona fides exuberans est servanda. et iudex plenioribus præterem ad omnia exequenda. que suadet equitas vel fides bona. Actiones vero alie dicuntur stricti iuris. quia non venit in eis: nisi quod stricte exigit natura actionis: vel quod principaliter est in obligatioe. Quæque dolus incidit in contractu. ut quæ eras venditurus. sed per dolum te induxi. ut minor pretio venderes. et tunc tenet quidem pretium. sed satisfaciendus est de dolo. ut ff. de ac. em. et ven. l. Julianus. Excipe tamen prædictis casum. secundum Panorum. in. d. c. cum dilecti. quia dolus intervenit in specialibus. nam talis dolus non annullat actum: nec potest excipi quia quis fuit inductus ad bonum. quia non potest præcipue dici dolus. Exemplum. dolo te induxi ad intrandum religionem. tenet ingressus. de hoc vide supra. Divortium. et. j. Religio. secundo. Idem dicendum secundum glo. notabilem. ff. de re. nup. l. a diuo que vult hanc regulam etiam valere in matrimonio: ut dolo induxi te ad contrahendum matrimonium. et hoc favore specialium. Nota secundum Panorum. ubi dicitur. quod licet contractus ratione doli sit nullus. tamen deceptus potest si vult stare illi contractui. ne dolus præcipue dolo. nam nullitas causat in favorem dolum passum. et non decipientis. quia iura subveniunt deceptis et non decipientibus: ut in. c. cum universorum. de re. pmu. nisi contractus sit a iure prohibitus: ut in. d. l. a diuo. ubi glo. notabilis. Nota etiam secundum glo. in. d. c. cum dilecti. quod in contractibus bone fidei: si dolus dat causam contractui. non per contrahentes. sed per intermediam personam tenet contractus. sed dat actio de dolo contra mediatorem. l. eleganter. pall. Nota etiam quod emptor bone fidei: non tenet de dolo mediatoris. sed potius ipse mediator. d. l. eleganter. et. ff. de persone. l. ij. et. ij. nisi in subsidium. quia. l. mediator: deficeret: vel non posset. l. si. ff. de eo pro quem factum est. ubi dicitur quod quia dolus non est solvendo. non est equum quod quis lucraret ex dolo alieno. cum damno alterius.

An autem talis mediator possit esse testis in contractu per eum celebrato? Respondit Panorum. in. c. ex lris de transac. dicit quod mediator alicuius contractus potest describi. ut testis in instrumento illius contractus. sed non possit testificari viva voce: ut notatur in. c. j. de testi. l. ij. Ratio diversitatis est. quia in iustro describitur de consensu utriusque partis. qua ratione potest esse testis. Item tollit suspitio propter fidem iustri.

Domicilium. De hoc dictum est supra. Confessio. ij. Nota tamen singulare dictum Panorum. in. c. nullus de paro. quod in iurbus dyocesanis spectamus domicilium et non habitationem. unde quo ad sacramenta necessaria episcopo studij erit iudex competens. sed non quo ad voluntaria. Et quo infero quod scholaris. non potest promoueri ad ordines in loco studij sine licentia sui episcopi nam licet in loco studij habeat habitationem. non tamen domicilium: ut in. l. ij. de incol. l. x. Etiam infero episcopum studij. non posse commutare vota scholaris extranei. quod est contra multos confessores ignorantis.

Dominus temporalis. Quis dicatur legitimus? Respondeo. quod dominum iuste et legitime acquirunt: aut per legitimam successionem: aut per consensum seu electionem populi habentis facultatem eligendi sibi dominum. aut per institutionem principis. seu superioris habentis iurisdictionem in tali loco. aut per legitimam prescriptionem bona fide factam. vel alio iusto titulo. ut per emptionem permutationem. aut donationem. et hinc aut iusto bello pugnando contra infideles. vel contra aliquem rebellem: auctoritate superioris vel principis Qui vero alia via intrat fur est et latro. et tenetur resignare si potest sine notabili periculo animarum. corporum. aut rerum. tenet etiam ad restitutionem omnium reddituum quos habuit ab illis locis sic usurpatis. et ut homicida est iudicandus quantum ad eos quos fecit per se. vel per officiales suos occidi vel mutilari. licet illi digni fuerint. propter maleficia perpetrata xxij. q. v. si non licet nec potest absolui. nisi disponat se ad satisfaciendum et dimittendum. si titulum iustificatum habere non potest. ar. de pe. dis. v. fallas. Intellige quia hoc est clarum quod habet iniustum titulum vel nullum. Secus in dubio vel cum dimittere non posset sine periculo animarum: corporum: aut rerum: puta. quia populus poneret se in seditionem. et hinc. Sic non tenet resignare nisi voluntate solum. quia sciret per certo. vel quando talia non imminerent. c. si res xij. q. vj.

An autem in aliquibus casibus possit dominus a subditis exigere ultra consuetum vel eorum statutum? Respondeo. secundum Ray. et Host. potest. Et primo quidem per defensionem terre sue. Ad hoc enim tenent omnes. non solum de rebus. sed etiam corporaliter laborare. ut sic se ipsos saluent. xxij. q. ij. fortitudo. Item si dominus vult ire in exercitum indictum ab ecclesia vel principe hereticos vel paganos. nec sufficit ad expensas. potest a subditis petere moderatum subsidium. Item si in bello ex parte sua iusto fuit captus ab hostibus. nec potest se redimere absque gravi damno. Item si vult ire ad principem per obtinendo privilegio protectionis specialis. per se et subditos. et non potest comedere expensas: quo ad hoc necessarias facere. Et si aliqua alia causa similis emergat: puta. quia maritat filiam. nam acquirit sibi affines et amicos. Aut quando facit filium militem. Aut accipit quod erat feudum suum. vel novum acquirit. quia cum talia videantur

respicere comodum subditorum. non credo qd dā-
nandi sint qui talia recipiunt. Vel ad refectionem
pontium et viarum. vel qñ sine culpa depauperas-
tus est: vlt obligatus. dum tamen semp moderate;
z non ad grauamen exigit. x. q. iij. vmo. z extra de
censi. cum apostolus. Quando vō dñs sine iusta
causa extorquet a subditis. tenetur ad restitutionē
fm Ray. vnde si vclit ludere vlt vltra vires ad va-
nitatem expēdere. vel si in bello. quod ex parte sua
iniustum erat. cogatur se redimere. tunc si quid p-
eum. vel eius officiales a subditis exactus est. z ad
dños ipsos puenit. tenent restituere illis a quibus
exactum est. si sciunt. als in pias causas vel utilita-
tem cōem. Si autē ad eos nō puenit. nihilominus
debent officiales suos ad restitutionem cōpelle-
re. z eos punire.

¶ Quidrum dominus teneatur ex facto familie sue.
Rñdit Panoz. in. c. licet. de restitu. spol. de mente
Bart. in. l. ne quid. ff. de in cen. ru. nau. dicit dñm
non teneri ex facto familie. nisi quando familia de-
linquit in illo officio: seu ministerio in quo est ppo-
situs dñs. et ipse in illo ministerio vitur opera fa-
milie. Est em̄ tunc: quid imputet domino. si nō ele-
git honestaz familiam: vt in. l. i. §. familie. ff. de pu-
bli. vbi prepositus ad vectigal tenet ex facto fami-
lie sue. quam sibi adiunxit in illo ministerio. Idem
est videre in nauta. qui tenetur ex maleficio per fa-
miliam suaz facto. vt in titulo. ff. furti aduer. nau.
tenet. tamen dominus civiliter. z nō criminaliter:
vt in. d. l. ne quid. Et ideo si aliquis esset ppositus
ad custodiā alicuius territorij. tenet ex robaria fa-
cta inde p suaz familiam. siue familia sit libera. siue
seruilis. d. §. familie. Et quo inferitur potestates si-
ue rectorem. teneri ex facto suorum officialium. l. si
post. c. de asse. Et fm Bar. ibi. liberant pdicti ex-
hibēdo malefactores. Et hoc cum quis exercebat
officium publicum. Secus si priuatum: vt qz rege-
bat hospitale. tunc nō sufficit exhibere malefacto-
rem. sed est in optione damni passi. an agat cōtra
famulos. an cōtra dñm seu hospitem: vt in. l. vna.
ff. furti aduer. nau.

¶ Secundo queritur. an dominus agri seu terri-
torij teneatur p maleficio facto sup suo dominio:
Rñ. Panoz. vbi s. dicit. qz communiter tenet. qz
sic. si dominus fuit sciens. z potuit prohibere. z nō
prohibuit. nō em̄ debet pati vt maleficio cōmit-
tatur super suo. l. i. c. de fal. mo. Secus autē si p-
hibere non potuit. l. i. §. is autem. ff. si fa. fur. fe. Et
idem dic de villa: seu castro: vt teneatur. si potuit p-
hibere. et non prohibuit. licet in hoc vltimo aliter
sentiat glo. in autētico. vt nulli. §. qm̄. coll. ix. Sed
p̄mū cōter tenet: vt notat Bart. in. d. l. ne quid.
Idem. d. An. et Job. de lig. civiliter tñ. et non cri-
minaliter.

¶ Tercio quero. nunquid extraneus sciens male-
ficio z non prohibens: teneatur ex sola scientia:
vel ex quo non reuelauit maleficio cōmittenduz
presupposito qz in solo suo maleficio non cōmit-
tatur. Glosa in. l. culpa. ff. de reg. iu. dicit fm leges
qz non: si nō fuit in aliquo particeps delicti. Se-
cus de iure canonico. Idem tenet glo. in. l. vtrum

ff. ad. l. pom. de pari. Bar. in. d. l. vtrum. dicit glo.
pcedere regulariter. Fallit tamen fm eundē Bar-
to. in. d. l. vtrum. et in. l. occasum. ff. ad fill. vbi p̄-
mo facit regulam qz sola scientia de maleficio com-
mittendo. non facit quem teneri. Excipit: nisi male-
ficio debeat cōmitti in dñm: vt in. d. l. occasum
vel in patrē: vt. l. ij. ff. ad. l. pom. de pari. vel in pair-
cipem. seu in rempublicā cui quis subest: vt. l. quis
quis. c. ad. l. Jul. ma. Si vō debet cōmitti in ali-
um. non punit quis ex sola scientia. nisi fuerit par-
ticeps. vt dictum est. Panoz. etiam dicit idem esse
in clerico non reuelante delictum contra episcopū
vel sacerdotem parochialem. cum isti sint parētes
spirituales istius. z habendi in maiori reuerentia:
qz cardinales: vt in. c. pietatum. xxx. q. iij. Et p̄di-
cta vera fm Panoz. secuto maleficio. Si autē non
est secutum. tunc secus. nisi in crimine lese maiesta-
tis. vt in. d. l. quisquis.

¶ Quarto pone statuto cauet qz si quis fuerit de-
robatus in villa. qz teneatur illa villa ad extimatio-
nem. viator: nunc conqueritur de expoliatione. et
petit vt villa cogatur ad emendam. nunquid debe-
at stari iuramento istius viatoris: Rñ. Panoz. mi-
in. c. super eo. de his que vi me. dicit qz violentia de-
bet probari p testes. per text. illum notabilem. vbi
habetur qz probata violentia per testes. res amisse
pbantur per iuramentum. z super valore rerum
amissarum. taxatione iudicis pmissa. Et sequito
petentis iuramento fit condemnatio. Super deli-
cto autem vel violentia non stabit iuramento con-
querentis. quia delicta debent dilucide probari vt
in. l. sciant cuncti. c. de proba. vel saltem probabit
per indicia violenta. vt quia visus est ire eques cū
valisio. z redijt pedester. vel h̄mōi.

¶ Sed dubium est. nunquid super quantitate
rerum amissarum: debeat stari eius iuramento:
cum hic concurrat difficultas probandi. quia forte
solus erat quando fuit derobatus. et nemo vidit
quid portaret in valisio. vel marsupio. Item hic cō-
currit odium spoliatoris. Sed contrarium cōmu-
niter tenet. quia licet hic concurrat maleficio. ta-
men villa que conuenitur non commisit maleficio:
um. sed tenetur de maleficio alterius vigore statu-
ti. z ideo non debet stari iuramento illius. cum nō
agatur contra delinquētem. Secus si agaretur cō-
tra illum qui derobauit. Ita cōmuniter cōcludū t
legiste. in. l. si quando. c. vnde vi. Nec Panoz. in
d. c. super eo. Idem tenet Bart. in. l. i. ff. quādo ex
facto tu. et ibi facit regulam generalem. qz vbi ali-
quis conuenitur ex dolo alterius. non admittitur
probatio per iuramentum in litem. Et facit hoc qz
si statuto cauetur. qz pater teneatur soluere p filio
delinquēte. z filius fuerit condemnatus p delicto
ob contumaciā. qz hec probatio nō sufficit cōtra
patrem: nisi contra eum vere probetur crimen
Idem tenet Py. Adde p̄dictis quod singulari-
ter dicit Inno. in dicto. c. super eo. qz cum ille text.
loquatur de vi. habet locum in qualibet vi. siue sit
compulsua. siue ablatua. siue expulsua. Idem in
turbatua z inquietatua. nam in omnibus his po-
test vis verificari. Et ex hoc inferitur. qz si p̄opter

michum. de hoc dicit et
ra. Confessio in. Nota singulari
am Panoz. in. c. nullus de paro. qz
xcelanis speciales remediū: z nō
vnde quo ad iuramentū uocaria
iudex competens sed nō qz vltro
no infero qz scōdus nō potest
ines in loco fūdū sine iuramēto
to studij habeat bobationem. non
vt in. l. ij. c. de incol. l. i. c. cum
i. non posse cōmutare vota scōdū
ad est contra multos cōfessores

minus tēporalis.
a dicit legitimus: Rñ. qz dñm
legitime acquirant p legitimā
z cōsentim leu electionem po-
tatem elegit sibi dñm. aut p
p̄ncipis seu regis bobatione in
li loco aut qz legitimam p̄scriptio-
faciam. vel dñm vltro vltro. vt p em-
utationem aut donationem. l. em̄
e p̄gundo cōtra infidē. vt p̄z
i. auctoritate superioris vel p̄ncipis
na intrat fur est i latro. z tenetur rē-
ne notabili p̄ncipis notariū. c. ego
s. tenet etiam ad restitutionem con-
p̄ncipis bobati ab illo loco sic vltro
nda est iudicandus qz ad eos
p̄ officiales suos occidi vel multi-
fuerint p̄pter maleficio p̄p̄trata
nec pot ab illi. nisi dispētat se
i. z dimittendū in tenent in h̄mōi
potest. ar. de p̄. d. i. fallas. p̄
carum qz habet multum n̄m
na in dubio. vt cum dimittit
lo amittit: cōp̄m̄tunt rē-
na p̄poneret se in seditione. z dicit
ēsignare nisi recusat solum cū i
quādo talia nō immittent. l. i. r.

aliquibus talibus possit dñs i iudic
tra confessorum vel cō. statuti: Rñ.
Dicit potest. Et p̄mo quidam p̄ de
re sue. Sed hoc tenent omnes nō se
sed em̄ capite laborare. vt sic sep-
tem. qz in statuto. Item si dñs vlt-
n̄ iudicā ab ecclia vel p̄ncipis p̄
agat. nec iustit ad expensas p̄o-
ter. moderatum subditum. Item si
re suo iusto fuit capus ab ecclia
tenere abis gram damno. Item si
p̄m̄ p̄ obtemperando p̄ncipis. p̄m̄
p̄. l. i. subditus. z non potest ten-
n̄ ad bene necessaria facere. Et si
na emer. gap. eta. qz maritū
i. h̄i affines et a n̄cos. Item p̄m̄
idem. Item accipit quod em̄
nam acquiri. quia cum talibus

Donatio.

gentes armatas venientes versus me: pbabiliter fugi. q̄ de omnibus damnis mihi illatis debet stari iuramento meo. Idem dicit si dñs alicuius loci iniuste bannierit aliquē subditum. nam si bona sua sunt postmodum occupata: debz stari suo iuramento sup rebus amissis. Idem concludit in furto: qd̄ in vi. cum eadem sit ratio. vt conueniat fur de suo delicto. 7 sit difficile pbare res amissas. Idem dicit Inno. si cōuentus redargueret de dolo: vt in odium dolo: 7 ppter difficultatem pbandi. stetur iuramento partis. Et hoc infert q̄ si ego deposui penes te saccum sigillatum: 7 tu mihi restituisi sine sigillo. q̄ si conqueror de pditione aliquarum reruz debet stari iuramento meo. quia in actione depositi venit dolus: vt in. c. j. de depo. vnde de dolo fuisse veratus tollendo sigillum. Idem tenet Bart. in. l. in actionibus. ff. de in litem iur. Sed vt dixi: prius debet pbari furtum. seu maleficium. Quō aut pbabitur: Panoz. vbi s̄ dicit q̄ ppter difficultatē pbandi admittunt testes qui als non admitterentur. vnde p socios 7 familiares pbabo q̄ fur intrauit domum. Item ostium videt fractum: vel quid simile. nam cum de nocte regulariter: vel in die nō sint nisi socii in domo: vel domestici. oportet necessario: q̄ illi admittantur in testes. Sic etiam q̄ vbi opus est pbare res amissas. pōt fieri pbatio p domesticos 7 familiares qui viderunt illas res precedenti die. 7 de nocte senserunt furem et surgentes nō reppererūt illas res. vt notabiliter dicit Bart. in. d. l. si qm̄.

Quid si subditi habent vsuariū in aliquo nemo re. 7 dñs auferit eis. nunquid tenet ad restitutionē aut aliquis abstulit eis aliquid. nunquid sufficit si satisfaciat dño illorum? Rñ. fm̄. v. y. tales subditi si ita sunt serui. q̄ nihil habent. p̄rium. sed peculium. si quod habent: est in potestate dñi: vt reuocet qm̄ voluerit. 7 ipsum vsuarium habent p peculio: dñs potest reuocare. Item etiam de damnis eis illatis ab alio sufficit satisfieri dño. Si aut tales subditi sunt. q̄ nihilominus habent res suas. p̄nas. tunc nec dñs potest eis auferre vsuarium. nec de damnis eis illatis potest dño satisfieri. 7 si essent tales subditi q̄ eorū dñs posset de cōsuetudine quantum 7 qm̄ vellet de bonis eorum capere. quia in talibus restringēda est huiusmodi abusio 7 extorsio: potius q̄ relaxanda fm̄ eundē. v. y.

Donatio. **P**rimo inter viuos. qd̄ sit: Rñ. fm̄. Hosti. est rei licite nullo iure cogente: mera liberalitate facta collatio.

Quis potest donare? Rñ. fm̄. Ho. donare potest paterfa. 7 dñs rei. Non ergo seruus. nō filiusfa. ff. eo. l. filiusfa. Item: nō minor. xxv. annis: nisi maior: factus ratum habuerit: vt. l. si ma. fac. rat. ba. l. si. multo min⁹ pupillus qui alienare nihil potest sine tutoris auctoritate. ff. de acqui. re. do. l. pupillus. De filio tñ fami. dicit q̄ si habet peculium castrensē: vel quasi. donare pōt. vel si habet liberā administrationem peculij pfecticij. 7 hoc ip̄m sit specialiter ei pcessum: vel si est filius comitis: vel mar-

chionis: vel senatoris. aliter nō. quantumcunq̄ magnus 7 discretus. d. l. filiusfa. Item nec mōachus: nec conuersus. liiij. di. abbati.

Quid aut de prodigo? Bart. in. l. tres tutores. ff. de admi. tu. 7 in. l. is cui bonis: de ver. ob. sequēdo glo. ibi. 7 glo. in. l. j. ff. de cur. fu. p̄cludit. q̄ lz q̄s sit manifeste prodigus. tum valet gest̄ p eū: nisi interdicitur sibi administratio. immo notabiliter dicit credisitu: q̄ si iudex p̄nunciet re. prodigum: nec det tibi curatorem: nec interdicit administratioem q̄ sufficiat. non credo q̄ illa p̄nunciatio sufficiat. vt in. l. Julian⁹. ff. de cur. fur. Et ratio: quia aliud est prodigalitas: et aliud interdictio seu curatoris datio. que habetur p̄ interdictione: vt. d. l. Julianus.

Quid aut de prodigo? Bart. in. l. tres tutores. ff. de admi. tu. 7 in. l. is cui bonis: de ver. ob. sequēdo glo. ibi. 7 glo. in. l. j. ff. de cur. fu. p̄cludit. q̄ lz q̄s sit manifeste prodigus. tum valet gest̄ p eū: nisi interdicitur sibi administratio. immo notabiliter dicit credisitu: q̄ si iudex p̄nunciet re. prodigum: nec det tibi curatorem: nec interdicit administratioem q̄ sufficiat. non credo q̄ illa p̄nunciatio sufficiat. vt in. l. Julian⁹. ff. de cur. fur. Et ratio: quia aliud est prodigalitas: et aliud interdictio seu curatoris datio. que habetur p̄ interdictione: vt. d. l. Julianus.

Quid si iudex faciat p̄conizari p̄ ciuitatem. q̄ nullus contrahat cū tali: an illud sufficiat ne quis contrahat cum eo? Guido de su. dicit. q̄ nō. quia debet fieri cum cause cognitione. Bart. dat aliam sol. quia lex dicit q̄ debet fieri. prodigo interdictio. Dicendum aut nihil releuat: cum ipsi. prodigo debeat interdici: vt. d. l. Julianus. Puto tñ q̄ dādo curatores videat interdici: vt. l. si curatores. l. de in integr. re. mi. Querit glo. in. d. l. is cui. Donec q̄ est datus curator alicui tanq̄. prodigo: qui nō est prodigus. an valeat. Glo. vt dicere q̄ nō. S; Bar. ibi distiguit. q̄ aut quis de tutore vl̄ curatore dato pupillo: vel adulto: cum nō sit. Et dico q̄ non valet datio: vt tenet glo. in. l. ij. l. qm̄ puo. nō est ne. Qm̄q̄ datur curator: ei qui non est prodigus: vt p̄digo. 7 valet datio. si non est expressus error in sentētia. Ratio q̄ me mouet: est. Esse pupillū: vel adultum declarat natura. sed esse prodigū spectat ad iudicē. Et ideo videt ius facere illud quod iudex dixit. 7 istam distinctione tangit glo. in. l. j. de cur. fu. 7 tene menti. Nec Bar. Idem dicunt quidaz si pater dat in testō curatorem alicui tanq̄. prodigo: vl̄ furioso: vel dari dicit. 7 eius assertioni stat. 7 datur curator. etiam si nō sit furiosus: vel prodigus: vt. ff. eo. l. pe.

Quid si iudex faciat p̄conizari p̄ ciuitatem. q̄ nullus contrahat cū tali: an illud sufficiat ne quis contrahat cum eo? Guido de su. dicit. q̄ nō. quia debet fieri cum cause cognitione. Bart. dat aliam sol. quia lex dicit q̄ debet fieri. prodigo interdictio. Dicendum aut nihil releuat: cum ipsi. prodigo debeat interdici: vt. d. l. Julianus. Puto tñ q̄ dādo curatores videat interdici: vt. l. si curatores. l. de in integr. re. mi. Querit glo. in. d. l. is cui. Donec q̄ est datus curator alicui tanq̄. prodigo: qui nō est prodigus. an valeat. Glo. vt dicere q̄ nō. S; Bar. ibi distiguit. q̄ aut quis de tutore vl̄ curatore dato pupillo: vel adulto: cum nō sit. Et dico q̄ non valet datio: vt tenet glo. in. l. ij. l. qm̄ puo. nō est ne. Qm̄q̄ datur curator: ei qui non est prodigus: vt p̄digo. 7 valet datio. si non est expressus error in sentētia. Ratio q̄ me mouet: est. Esse pupillū: vel adultum declarat natura. sed esse prodigū spectat ad iudicē. Et ideo videt ius facere illud quod iudex dixit. 7 istam distinctione tangit glo. in. l. j. de cur. fu. 7 tene menti. Nec Bar. Idem dicunt quidaz si pater dat in testō curatorem alicui tanq̄. prodigo: vl̄ furioso: vel dari dicit. 7 eius assertioni stat. 7 datur curator. etiam si nō sit furiosus: vel prodigus: vt. ff. eo. l. pe.

Quid si iudex faciat p̄conizari p̄ ciuitatem. q̄ nullus contrahat cū tali: an illud sufficiat ne quis contrahat cum eo? Guido de su. dicit. q̄ nō. quia debet fieri cum cause cognitione. Bart. dat aliam sol. quia lex dicit q̄ debet fieri. prodigo interdictio. Dicendum aut nihil releuat: cum ipsi. prodigo debeat interdici: vt. d. l. Julianus. Puto tñ q̄ dādo curatores videat interdici: vt. l. si curatores. l. de in integr. re. mi. Querit glo. in. d. l. is cui. Donec q̄ est datus curator alicui tanq̄. prodigo: qui nō est prodigus. an valeat. Glo. vt dicere q̄ nō. S; Bar. ibi distiguit. q̄ aut quis de tutore vl̄ curatore dato pupillo: vel adulto: cum nō sit. Et dico q̄ non valet datio: vt tenet glo. in. l. ij. l. qm̄ puo. nō est ne. Qm̄q̄ datur curator: ei qui non est prodigus: vt p̄digo. 7 valet datio. si non est expressus error in sentētia. Ratio q̄ me mouet: est. Esse pupillū: vel adultum declarat natura. sed esse prodigū spectat ad iudicē. Et ideo videt ius facere illud quod iudex dixit. 7 istam distinctione tangit glo. in. l. j. de cur. fu. 7 tene menti. Nec Bar. Idem dicunt quidaz si pater dat in testō curatorem alicui tanq̄. prodigo: vl̄ furioso: vel dari dicit. 7 eius assertioni stat. 7 datur curator. etiam si nō sit furiosus: vel prodigus: vt. ff. eo. l. pe.

Quid si iudex faciat p̄conizari p̄ ciuitatem. q̄ nullus contrahat cū tali: an illud sufficiat ne quis contrahat cum eo? Guido de su. dicit. q̄ nō. quia debet fieri cum cause cognitione. Bart. dat aliam sol. quia lex dicit q̄ debet fieri. prodigo interdictio. Dicendum aut nihil releuat: cum ipsi. prodigo debeat interdici: vt. d. l. Julianus. Puto tñ q̄ dādo curatores videat interdici: vt. l. si curatores. l. de in integr. re. mi. Querit glo. in. d. l. is cui. Donec q̄ est datus curator alicui tanq̄. prodigo: qui nō est prodigus. an valeat. Glo. vt dicere q̄ nō. S; Bar. ibi distiguit. q̄ aut quis de tutore vl̄ curatore dato pupillo: vel adulto: cum nō sit. Et dico q̄ non valet datio: vt tenet glo. in. l. ij. l. qm̄ puo. nō est ne. Qm̄q̄ datur curator: ei qui non est prodigus: vt p̄digo. 7 valet datio. si non est expressus error in sentētia. Ratio q̄ me mouet: est. Esse pupillū: vel adultum declarat natura. sed esse prodigū spectat ad iudicē. Et ideo videt ius facere illud quod iudex dixit. 7 istam distinctione tangit glo. in. l. j. de cur. fu. 7 tene menti. Nec Bar. Idem dicunt quidaz si pater dat in testō curatorem alicui tanq̄. prodigo: vl̄ furioso: vel dari dicit. 7 eius assertioni stat. 7 datur curator. etiam si nō sit furiosus: vel prodigus: vt. ff. eo. l. pe.

[Marginal notes on the right page, partially visible and illegible.]

ticis. l. manicheos. Item nec cōdemnatus de pu-
blico crimine. licet ante suam donare possit. ff. eo.
l. post cōtractum.

¶ Cui pōt donari? Rñ. cui libet. nisi p. l. phibeat
sive sit pñs: siue absens: notus: vel ignotus. Item
patris. & filiosa. extraneo tñ. l. e. l. siue. nam filio-
sa. suo. q̄d̄m est in p̄tate patris: nō valet donatio.
sed cōualecit p̄ emancipationē. nisi fuerit reuocata
vt. d. l. siue. Item valet donatio amico. & amice eti
am meretrici.

¶ Quid aut̄ de milite: an possit donare meretrici?
Rñ. Bar. in. l. miles ita. §. mulier. ff. de mili. re. di
cit p̄ illum. §. q̄ miles non pōt relinquere mulieri.
de qua est turpis suspitio. & idē habet in. l. mulierē
ff. de his qui. vt indi.

¶ Sed quid in cōcubina? Vtrum miles possit si
bi relinquere? Bui. dicit q̄ nō. vt notat in. l. affe-
ctionis. ff. de dona.

¶ Quid in puato qui donat vel legat̄ alicui
mulieri cōcubine vel alij in qua est suspitio? Glo. in. d.
§. mulier. dicit q̄ valet: vt. l. donatōnes in cōcubi-
nam. ff. de doñ. Sed in legato est exp̄ssum in. l. qui
cōcubinā. de le. iij. & l. Item legato. e. ti.

¶ Sed quid in derico qui tenet cōcubinā. & legatū
relinquit? Rñ. malumbza dicit q̄ nō pōt. vt in. d.
§. mulier. nam sicut miles secularis militie nō pōt
Ita nec miles celestis militie. Et p̄ hoc glo. in. l. mi-
les. ff. de re iudi. Item Bar.

¶ Quid in ea quā quis retinet. tanq̄ vxorē quam
in vxorē hie nō pōt. rōne cōsanguinitatis. vel alia
rōne. An p̄t quis relinquere legatū? Bar. in. d. §.
mulier. dicit q̄ veritas est ista. q̄ aut mulier iḡrat
m̄rimoniū nō cōsistere. h̄ credit illud valere. tñ va-
let: vt. ff. de le. j. l. si. Aut mulier sciebat m̄rimoniū
nō cōsistere. & tūc in eius p̄sona legatū nō p̄t p̄siste-
re: vt. l. vxor̄ maritus. ff. de vsufr. le. Aut dubitat
vtrū scierit vel ne. & in dubio p̄sumit̄ ignorantia.
vt in. d. l. si.

¶ Donatō facta filio emancipato. siue alicui de libe-
ris nō ex̄t̄ib in p̄tate donator. siue etiā extraneo
reuocat̄. p̄pter. v. causas ingratitudinis. Prima si
donatori atrocēs iniurias donator̄ intulit: vt q̄
dixit ei in platea v̄ loco sili. q̄ erat fur: v̄ aliud sile
Et glo. i. l. si. l. de re. do. sup. v̄. atrocēs. dicit q̄ cō-
siderant̄ ex tribus. l. ex q̄litate iniurie. ex loco: & ex p̄-
sona. In sti. de iniur. §. atroc. Secda si man? impi-
as in eū iniecerit. Tercia si graue dānū rerū suarū
intulit. Et fm̄ Jo. an. hoc arbitrio iudicis relinq̄t̄
Qd̄. l. graue dānū dicit̄. nā p̄t esse graue dānū
nō solū in tota subst̄ntia: vel maiori p̄te. verū etiā
citra maiore p̄te. Quarta si vite piculū ei inferre at-
tentauerit. v̄ q̄ eū toxicare voluit. etiā si non sit se-
cutus effectus. Quinta si p̄ditionē apposita nō im-
pleuit. De his causis h̄ in. d. l. vlti. Prima do qua
tuor̄ tāgunt̄: extra eo. c. vlt. vbi Panoz. addit sextū
casum. Si donatarius neglexerit alere donatorē
in op̄e: vt h̄ p̄ glo. in. d. l. si. l. glo. in. l. In p̄denati-
one. ff. de re. iur. teneat̄ p̄trariū. Sed Ly. in. d. l. si.
dicit q̄ aut donatio p̄sistit in magna quantitate. &
habet locū glo. in. d. l. si. Secus si in pua re. Et Pa-
noz. dicit q̄ bec distinctio est satis equa. nā ille qui

donat magna. pōt equipari patri. sed filius teneſ
alere patre inopem. l. si quis. ff. de li. agno. ergo ma-
gnā ingratitudinē p̄mittit nō subueniēdo ei in ne-
cessitate sua. Et nota h̄i hoc. q̄ sepe accidit in istis
mulieribz. maxime senibz. q̄ donant fere oīa bona
sua. & demū negligunt̄ alimētari a donatario. naz
poterit reuocari donatio. Vter v̄o q̄ donauit fi-
lio. & postea trāsiuit ad scda vota. donationē reuo-
care nō pōt. nisi ex tribz causis. l. si vite eius in si dieſ
vel in eam manus inferat. vel iacturā totius ieiuis
subst̄ntie moliat̄. l. de re. do. aut. hec q̄z. Est autē
hoc ius reuocādi p̄sonale ab vtraq̄ p̄te. v̄i nō trāſ-
it ad heredes donatoris. qui tacuit sup hoc in vita
sua. q̄ tacēdo renūciasse videt̄. nec ad heredes do-
natarij. d. l. vlt. Vterita enī. & demerita sunt p̄sona-
lia. Hoc intellige si p̄dicti scierūt cām ingratitu-
dinis.

¶ Quid aut̄ si donator ignorauit in vita ipsius do-
natarij. An possit agere cōtra heredē ipsius dona-
tarij? Rñ. Panoz. in. c. fi. e. ti. post Jo. an. dicit q̄
sic: si ignorauit ingratitudinē cōmissam in vita do-
natarij. vel si sciuit. & nō habuit t̄pus cōpetens ad
agendū. arg. in. c. cum in veteri. de elec. & ibi p̄ text.
qui ponderat: q̄n donator tacuit. h̄ nō d̄ tacuisse:
si ignorauit: vel nō habuit t̄pus cōpetēs ad agendū
Et p̄ hanc rōnem videt̄ idē dicendū in heredē do-
natoris: vt possit agere cōtra donatariū. Sicut in
sili dicit glo. in. l. fidei cōmissum. l. de fidei cō. q̄ si
legatarius iniuriā intulit testator̄. si testator igno-
rauit in vita ex hoc poterit agere heres. & facit q̄
notat glo. in. l. sororē. l. de his qui. vt indig. Et ex
illis glo. videt̄ inferendū. q̄ si donatarius carnalr
cognouit vxorē donatoris in vita sua ipso ignora-
te in vita. q̄ heres su? poterit agere ad reuocandū
donationē. q̄ nō d̄ tacuisse: ex quo ignorauit. De
hoc vide s̄. adulteriū. & j. vsufructus.

¶ Vtrū collator bñficij possit reuocare collationē
ob ingratitudinē cōmissam in ipsius p̄sonā? Job.
an. & cōiter doc. tenet. q̄ nō. q̄ collatio bñficij non
est. p̄rie donatio. nā tenet̄ collator: ex necessitate of-
ficij cōferre. Donatio aut̄ fit ex mera liberalitate. &
sic iura loquētia de donatōne nō habent locum in
collatōne bñficioium. Etā collige q̄ reuocatio do-
natōis ob ingratitudinē habet locū d̄t̄axat in do-
natione. p̄rie sumpta. & iō posset nō immerito attē-
ptari. q̄ donatio facta. p̄pter merita p̄cedentia. nō
reuocat̄ ob ingratitudinē. q̄ illa nō est mera dona-
tio. sed quedā remuneratio.

¶ Querit̄ de notabili. q. Quidam h̄aro edificauit
monasteriū. & religiosi dicit̄ mōasterij cōmiserunt
ingratitudinē p̄ huc baronē. in casibz exp̄ssis in. d.
c. fi. nunq̄d reuocabit̄ illa donatō: Spe. ponit h̄ac
q. eo. ti. & refert duas opiniones. Prima dicit q̄ sic
et q̄ ob hoc monasteriū destruet̄. sicut in sili vide-
mus: q̄ ciuitas q̄nq̄ submittit aratro. p̄ delictū
ciuiū. Iuxta nota. p̄ Bart. in. l. aut facta. ff. de pe-
nis. Itē puat̄ ciuitas dignitate ep̄atus. p̄pter de-
lictum ciuiū: vt in. c. ita nos. xxv. q. ij. Alia opinio
est. q̄ monasterium non destruat̄. sed expellentur
perſone. & alie subst̄tuentur. & bec opinio videtur
equior. vt sic potius puniantur perſone q̄ ecclesia
k iij

etis aliter nō quoniam me
a. d. l. si uis. Item nec manicheos
u. de abbas.
loque vel aliquo postea donare:
nō est dicitur in glo. in. l. ff. de
sibi interdicta aduocante fu-
rpe ad curiam quant aduocant
furosus debere iudicium interual-
trare possit. & hoc patet. Bar. in
c. fu. vbi summo dicit. l. l. i. c. i.
vbi cessat in administratione. vbi
trali. & cam reuocant reuerit

diglo: Bart. in. l. tres muros. ff.
s. cui bonis: de ver. ob. lequido
ff. de cur. fu. p̄ dicit. q̄ h̄ q̄ h̄
num valēt gēp̄ p̄ curiū inter-
fratio. immo notabilis dicit
p̄ponet̄. p̄dicitur: nec det
interdicat administrationē q̄
o q̄ illa p̄ponens sufficit.
de cur. fu. Extrano: quia aliud
nā aliud interdico: s̄a curatoris
in p̄nter dicitur. vt. d. l. i. l. i.

et facit p̄ponari p̄ curatorem q̄
at ei p̄t: an illud sufficit ne quis
et: Quid de fu. dicit q̄ nō. quia
p̄t cognoscere. Bar. dicit aliter
p̄ dicit fieri p̄digo interdico.
p̄t relinquit: cum p̄t p̄digo de-
l. Julianus. Puro nō q̄ dādo
erudere: vt. l. i. curatorem. l.
tuert glo. in. d. l. i. c. i. Done
alicui tam: p̄digo: cum nō est
slo. vt dicit q̄ nō. Et Bar.
ris de tunc: vt curator dāto
cum nō sit. Et dicit q̄ non vo-
lo. in. l. i. c. q̄n p̄uo nō est ne-
si ei qui non est p̄digo: vt p̄t
non est exp̄ssus error in sentē-
tione: est. Et p̄dicit: vel adu-
cra. sed esse p̄digo: licet ad iu-
bet̄. ius facere illud quod iudex di-
ctiones tangit glo. in. l. i. c. de cu.
De Bar. Item dicitur quod q̄
estō curatō: aliter tam: p̄digo: vt
dicit. & nō alienari stat. & datur
si nō sit f̄m̄os: vt p̄digo: vt. ff.

indiget ad sacros mores reuocatur
quis an debet habere curatorem:
officium iudicis: Jaco. de ure. dicit.
h̄i. tūc glo. iure debuit esse sub-
est manifestū. & remanet officio u
f̄ dicit. Et hoc placet Bar. in. l.

et donare is cui alienatio p̄legū
quoniam t̄ crimē: l. de maieſtate. l.
de. Item nec obreueris. l. de p̄

Donatio. I.

et cum hac opinione transit ibi Spec. Idem Panor. Glo. etiam addit alium casum in. d. c. si. scz ex psumpta voluntate testatoris. cessante omni ingratitudine. vt ppter supuenientem natiuitatem filiorum. et de hoc vide Panor. in. d. c. si. post Barto. in. l. ticia. §. imperator. ff. de leg. ij. vbi dicit. q. q. querimus de reuocatione fienda ex psumpta voluntate donatoris. q. q. per remedium querele inofficiosi. respectu filiorum existentium tempore donationis. vt quia effudit patrimonium. donando nihil. vel parum relinquendo liberis. Primo casu aut donatio est facta in personam liberti. vel extranei. et reuocatur in totum. ipso iure. quasi donator hoc tacite intellexerit. vt in. l. si. vnq. cum glo. sua. **L. de re. do.** Aut donatio fuit facta in personam vnius ex liberis. et tunc non reuocatur in totum propter natiuitatem filiorum. sed vsq. ad debitum bonorum subsidium. id est vsq. ad legitimam. que debetur iure nature. Et ita intelligatur. l. si. totas. **L. de inoffi. do.** Et ex hoc infert Panor. q. donatio facta monasterio. no reuocatur in totum. de stricto iure. ppter natiuitatem filiorum. quia monasterium habet loco filij. Item quia donatio est facta in fauore anime. que no debet esse minus fauorabilis q. filius. vt in autentica. si. qua mulier. **L. de sacro san. eccl.** Et hoc etiam sentit glo. in. d. c. si. dum dicit. q. donatio ibi fuit reuocata in totum. iure poli. i. celi. scz ex quadaz equitate naturali. no iure fori. Secdo casu dicendum q. aut donatio fuit facta vni ex liberis. et non reuocatur per alios liberos. nisi vsq. ad debitum bonorum subsidium. etiam si donatio fuit in officiosa. re. et consilio. Aut donatio fuit facta alteri et tunc si liberis fuit aliquid relictum. non reuocatur nisi vsq. ad debitum iuris nature. Si vo nihil reliquit et donatio est inofficiosa. re. et consilio. reuocatur in totum. Si aut fuit inofficiosa. re. tm. et no consilio. tunc no reuocatur nisi vsq. ad debitum iuris nature. Intellige qd dixi de donatione facta filio. qm tenet vt q. emancipato. vel filiofa. ppter merita. **Quero an ipsa donatio reuocetur. ipso iure. vel querela. pposita. Rñ. Bar. in. d. §. impator. dicit. q. reuocatio q. fit ex psumpta voluntate donantis p. d. l. si. vnq. fit ipso iure. adeo q. res pot. vendicari. et possessio codici. Sed reuocatio. q. fit p titulum de inofficiosis donationibus no fit. nisi pposita querela. vt in. l. j. **L. de inoffi. dona.** **Quid si pater donauit inofficiose. et iurauit non venire contra. An filius possit agere querela. Rñ. Bart. vbi s. q. qm contractus infirmat rone alterius. nunq. iuramento contrahentium confirmat. qz esset in alterius dispendium. vt extra de pac. c. quis et de iureiur. c. licet. li. vj. Sed hic donatio inofficiosa infirmat fauore filio. ergo rñ. **Quero vtrum dicte legi. si. vnq. possit renunciari. vtrputa. dono bona mea. et volo q. ppter supuenientes liberos no possit reuocari. Rñ. Bar. vbi s. q. q. tum ad illam reuocationem fiendam p tit. de inoffi. do. no pot. renunciari. q. fit donatio in fraudem filiorum. Q. tum vo ad reuocationes que fit p. d. l. si. vnq. secus. nam reuocatio que fit per. d. l. si. vnq. fit ex psumpta voluntate donantis. ppter******

liberos. et c. vlti. xvij. q. iij. dicit. de quodam qui filium non habebat. nec habere sperabat. vnde si ex pisse voluit q. in casu existentium filiorum no posset reuocari. ille leges no habent locum.

Quero quid si in dubio aliquis donauit simpliciter. et habuit liberos. An ille qui donauit habeat necesse pbare q. non cogitabat se habere filios. An alius cui donauit habeat necesse pbare q. voluit istam donationem valere etiam existentibus liberis. Bart. in. d. §. impator. dicit q. tres sunt casus. Quandoq. quis cogitat expresse se habiturum filios. et non habet locum. d. l. si. vnq. Quandoq. quis cogitat se non habiturum filios expresse cogitat. et tunc habet locum. d. l. si. vnq. Quandoq. quis donat. nec cogitat de hoc vtru sit habiturus filios vel no. tunc si liberi supueniant habet locum. d. l. si. vnq. et. d. c. vltimum. qd dicit. nec putabat se habere filios. Sed ille qui no cogitat. sic. vel no. no putat se habiturum filios. cum habuit animu in differentem nec ad aliquam partium cogitauit. p hoc. ff. de fur. l. falsus. §. si iactum.

Quero. d. lex. si. vnq. loquit de eo qui donauit omnia bona. vel partem bonorum. Quid si donauit vnā rem. an habeat locu. d. lex. Bar. vbi s. dicit q. sic. nam. d. l. si. vnq. loquitur in omnibus bonis. vel parte bonorum. sed pars bonorum id est q. certa res. Et hoc quando donatio facta est extraneo. Secus si vni filio. vel loco pio. quia non reuocatur. nisi excederet debitum bonorum subsidium. Nec Barto. Quidam tm quo ad primum credunt q. non reuocabit. qm res no esset magni p. cij. qd videtur equum.

Quero. pone filij sunt nati. et sic donatio est reuocata ipso iure. demum incotinenti sunt mortui. An ista donatio reconfirmet. Bar. vbi s. dicit q. no. q. sicut actio semel extincta non resuscitatur. Ita donatio semel extincta. no reualidatur. vt. l. meuius. §. duobus. dele. ij.

Quero. mulier donauit simpliciter. et iurauit se non reuocaturam illam donationem. Nati sunt filij postea. An iuramentum reuocationem fiendam impediatur. p. d. l. si. vnq. Bar. vbi s. dicit. q. d. Recuperus de sancto geminato. et franciscus de pif. et ipse consuluerunt. q. per tale iuramentum non impedit reuocatio. nam illa reuocatio legis. si. vnq. fit ex psumpta voluntate. que est. vt si de liberis cogitasset. non donasset. Sed ista eadem conditio inest iuramento. ergo non impedit reuocationem.

Quid si in donatione pactum fieret q. donator donationem pretextu alicuius ingratitudinis no reuocaret. Rñ. dicit Asten. lib. ij. ti. xx. q. tale pactu no tenet. q. equitati naturali contrarium esset. l. q. aliquis impune ingratitudinis vicium committeret. **L. de inuti. stip. l. et eo. Silt. si quis impugnat eum. a q. habet beneficium. pdit beneficium. extra de postulado. c. vlt. Sic etia pdit feudum. dis. xvij. si impator. vel legatum. ff. de inoffi. te. papinianus. §. meminisse.**

An autem donatio inter coniuges valeat. Rñ. q. aut donatio facta fuit quando matrimonium fuit contrahendum. puta inter sponsum et sponsam.

Aut qm̄ fuit cōtractum. Si primo mō. aut nuptie sequebantur. aut non. Si sic. tenet donatio. etiam si alter inde sit pauperior: alter ditior. etiā si sponsa deducta fuerit in domū sponsi. que ppter eratē nō poterat esse vxor: qd̄ est verum fm̄ Host. nisi sit p̄tina pubertati. ff. eo. inter eos. Si aut̄ nuptie non seq̄bāt. aut hoc est ex pte donatoris aut nō. Si sic aut donauit sponsus sponse. aut ecōuerso. Si primo mō. aut osculum nō interuenit. et sic reuocatur donatio tota. licet em̄ donatio illa fiat simplr̄. inest tñ conditio tacite. s. si matrimoniū sequat̄. Aut interuenit osculum. et tunc medietas reuocat̄. Si vō donauit sponsa sponso: reuocat̄ tota. siue interuenit osculum. siue nō. L. de do. ppter nup. si a spōse. Si aut̄ nō remansit a pte donatoris: quin m̄rimonium sequerēt. tunc donator totum recipat p̄ conditionē sine cā. vel totum retinet. si nondū dedit. L. de do. ppter nup. l. cum veterum. Si vō donatio fuit facta post matrimoniū contractum. aut dans sit paupior. recipiens tñ non fit ditior: pnta. si emat inde vnguenta vxor: vel mulier cōsumpsit in conuiuio fiendo: vel aliter inutiliter. tunc em̄ talis donatio nō reuocat̄. q̄ vxor nō est effecta locupletior. ff. eo. l. si spōsus. §. pe. et §. si. et l. qd̄ aut̄. §. j. eo. ti. Idem fm̄ Hosti. in sum. ti. eo. q̄ si alteruter locum dederit cā sepulcri. donatio tenet. q̄ licet donator fiat paupior: recipiēs tñ tpaliter nō fit ditior. Idem fm̄ Host. si vir donet vxori ad oblationem faciendā: vel ad alias pias causas. eadē rōne. Aut dans nō sit paupior. et recipiēs fit ditior. et tunc etiam donatio tenet. et glo. in. c. fi. extra eo. exemplificat: vt si maritus sit institutus heres et repudiet hereditatē donatoris cā: vt defera vxori sibi substituta. Non em̄ paupior: fit qui nō acquirit. sed qui de suo patrimonio pdit. Item si repudiat legatum vt remaneat penes vxorem oneratā p̄ legato: p̄stando: vel si rogatus esset restituere hereditatem vxori: nec detrahatur quartam cā donatoris. tunc tenet donatō. d. l. si spōsus. §. si maritus. et §. si quis: vel si donauit vxori rem alienam bona fide. ff. eo. l. sed et si constante. Aut dans sit paupior. et recipiēs ditior. Et tunc nō valet. extra eo. c. fi. in ter. et in glo. nisi in aliquibz casibus. Primo si dans sit in eadē voluntate vsq̄ ad mortem. Et si donatio legitimum modū excedat: nō tñ fuerit insinuata vsq̄ ad legitimū modū: valebit. L. eo. donatōes. Bar. tñ in. l. si vt allegatis. L. de inoffi. do. dicit q̄ aut sūt donationes ab initio inualide. sed sunt eodem tpe cōfirmate: vt puta p̄ mortem. Et tunc de omnibz fiet reuocatio p̄ rata. Si vō donationes ab initio valide fuerint tunc reuocat̄ solum vltima: q̄ fuit inofficiosa: vt. l. si libertus. ff. de iure patro. Sed si donatio in tps finiti matrimoniū sit collata. sed an̄ tēpus illud. non efficit res donata donatarij. sed differtur in tps. quo mulier a lege viri soluta est. ff. e. si cum vxor. §. vlti. vbi dicit̄. inter virum et vxorē: mortis cā donatōes recepte sunt. Tercio si dans dedit pecuniam ad refectonem edium succensariū ff. eo. q̄ si vir. Quarto fm̄ Hosti. si donauit vxori annuum vel menstruum: ad sui sustentationem suorū q̄: vsq̄ ad vires dotis. id est fructus dotis. naz qd̄

ultra dat̄ reuocat̄. Idem glo. in. d. l. ex annuo. vbi et addit: q̄ de alio suo proprio potest maritus donare vxori ad exhibitionem sui. quatenus concurrat cum fructibus quos sibi retinet. et quod superius facta computatione eius: quod donatum est cum fructibus dotis reuocabitur. Quinto si vir p̄ vxore vectigal soluat. non enim donat qui in necessarijs oneribz succurrit: vt. d. l. ex annuo. Sexto quādo vxor donat marito gratia bonoris vel dignitatis adipiscēde. sed eatenus est ratum donum. quatenus gratia dignitatis supplede opus est. ff. eo. l. quod adipiscēde. Septimo quando fit donatio inter impatorem et augustam. quia imperiales cōtractus vicem legis obtinent. L. eo. l. pe. Cause autem prohibitionis donationis inter virum vxorem sunt quatuor. Prima. ne ppter amorem. alter coniugum nō obtemperando: donationibus facilius spoliaret̄. ff. eo. l. j. Secūda. ne melior: in paupertatem incideret. et deterior: ditior fieret. ff. eo. l. ij. Tercia ne forte coniuges ad acquirendum intenti sibi per donatōes: non essent studiosi liberos habendū vel educandū. ff. e. l. ij. Quarta. ne amor honestus. et debiti exhibitio. que debēt esse inter coniuges precio conciliari viderentur. d. l. ij. Nec etiam valet inter eos remissio alicuius debiti: aut assignatio cuiuscunq̄ debitoris. q̄ hec omnia donationes sunt ff. eo. l. si sponsus. Quod autem dictum est de donationibus prohibitis. Idem intelligas de venditiōibus simulatis. Et vide ad hoc glo. singulariter in. c. quanto. de puul. que dicit q̄ quadrupliciter fit fraus legi. Primo. de persona ad personam. vt si vxor velit donare viro: vel ecōuerso cum nō possit supponit aliam personam cui donat. non valet donatio. d. l. ij. §. non tñ. Secundo de re ad rem prohibitorum est ne filiosa. pecunia mutuetur. Si tamen aliud in fraudem factum fuerit. puta dedisti frumentum vel aliud simile. quod venderet: vt pecuniam haberet. fit fraus legi. ff. ad se. consult. ma. ce. l. sed Julianus. §. mutu. Tercio de contractuz ad contractum: vt puta vxor non potest donare viro. vt dictum est. vult vendere: vt hoc modo possit donare. non valet. d. l. si sponsus. §. circa. Quarto de contractu ad contractum: altero tamen modo. scilicet cum mulier pro alio fideiubere non possit. principalem se facit debitoricem. hoc non valet. ff. ad sena. consult. vel. l. quis. §. si cum essem.

Quibus autem modis reuocetur donatio facta inter coniuges? Rūdeo multis modis. Primo si donatio fuit expresse reuocata. et in hoc debet attendi vltima voluntas. ff. eo. cum hic status. §. j. Secundo si tacite reuocetur. puta si res donata p̄ donatorem alienetur. d. l. cum hic status. §. si marit⁹ vbi patet q̄ non solum alienando. videtur tacite reuocare donationem. sed etiam pignori obligando. nisi expresse aliud ostendat. Tercio si prius moritur donatarius: extra eo. c. fi. Si autem simul moriantur. puta naufragio. vel ruina. tenet donatio. d. l. cum hic. §. si ambo. vñ succedūt tunc heredes donatarij. Azo etiā dicit in sum. eo. ti. Idē esse si sit capiat̄ ab hostibz. et nullus eorū reuertat̄ sit vidēt decessisse. Quod si vnus redierit. Is vidēt super-

... rui a m̄ dicit de quodam quibz
bat. nec habere sperat. unde si re
calu eximium filium nō possit re
nō habent locum.
si in dubio alius donauit simplr̄
liberos. An ille qui donauit habe
re q̄ non cogitauerit habere filios
manit habeat esse. p̄ hoc q̄ vo
tionem valere cum conditione. l.
d. §. impati. dicit q̄ res solum ca
quis cogitauerit esse habentem
ber locum. d. l. si vn⁹. Quādo
m filios ep̄sc̄ cogitauerit. et tunc
si vn⁹. Quādoq̄ quis donat
vtrū sit habiturus filios vel nō
eniam habet locum. d. l. si vn⁹.
§. dicit. nec putabat se habere
§. cogitauerit. vel nō. nō putat
cū habuit animum in differenti
m cogitauerit. p̄ hoc. ff. de fur. l.
si vn⁹. loquit̄ de eo qui donauit
p̄ parentem bonorum. Quādo si dona
d habet locum. l. Bar. vbi §. di
d. l. si vn⁹. loquit̄ in omnibus bo
bonorum. sed pars bonorum. id est
d hoc quādo donatio facta est extra
m filio. vel loco pio. qua non mo
cederet defunctum bonorum subditio
Quādo tñ quo ad partem reuocat̄
§. qui res nō est magis p̄ci. qd̄ vn⁹
si sunt nat. et sic donatio est re
emum in dōnem. sunt in dōnem
confirmat̄. Bar. vbi §. dicit q̄
mel et nec non reuocat̄. Ita
nata. nō reuocat̄. vt. l. mō
de. ij.
et donauit simplr̄. et manet
in illam donationem. Marit⁹
aramentum reuocacionem fuit
§. vn⁹. Bar. vbi §. dicit q̄ d.
natio geminatio et francus de p̄
uerunt. q̄ per tale iuramentum nec
scato. nam illa reuocatio legis. se v
imp̄ta voluntate. que est. vñ de libe
t. non donat̄. Sed ista eadem con
ramm. argo non impedit reuocac
n donatōe pactum fieret q̄ donat
n p̄tenti alius in gratia dōis
Rūdo. ff. de lib. ij. d. xx. q̄ tale pu
quātā naturali cōtractū esse. l. q̄
n gratiam dōis vñ cōmittit̄.
L. et. §. si si quis impugnat̄.
§. eod. dicit̄. extra de postulat.
§. de fūdū. d. l. re. §. si impati.
§. si p̄p̄m. §. si mem̄.
donatio inter coniuges valet
si facta fuit quādo matrimoniū
nō putat inter sponsū et p̄m.

Donatio. I.

uixisse: qui redijt. qñ alter remanet. d. §. si ambo. Item si fiat diuortium. d. l. cum hic. §. si diuortiu. et ibi patet qd hoc verum est. qñ diuortium fit ex di splicitia. Secus si fieret cum bona grãtia. vt si fie ret causa religionis. Item secus si post diuortium matrimoniu restaurat: vt ibi. Item cum socer nu cium diuortij mittit nurui. cui donauerat: vt in. d. l. cum hic. §. si socer. Et predicta non solum obri nent inter virum et vxorem. sed etiam inter socerũ et generum. et inter cõsoceros qui copulatos in ma trimonio in potestate habent. Et vt plene habeas noticiam. qui possint donare. et qui non. vide glo. singularem in. l. iij. §. qui in eiusdem. ff. e. quam se quit. No. in sum. que dicit. qd tribus modis quis alium p potestatem contingit. vel quia ego sum in potestate tua: vel q tu es in mea. vel q ego et tu su mus in eiusdem ptate. Si ergo aliquo istozum mo dorum alicuius maritum cõtingo ei cuius maritũ contingo donare nõ possum. Idem est ex pte vxoris. nam et qui eam aliquo istozum modozum cõtingit marito eius donare nõ potest nullo vo istozum mo dorum interueniente donatio nõ impedit: vt in so cru et nuru. Glo. etiam addit quartum modum di cens. Item alij qui coniuges p ptatem cõtingunt vt sunt duo consoceri.

Vn aut indistincte phibeat donatio inter virũ et vxorem? Rñ. Panor. in. d. c. si. dicit qd regulari ter phibeat donatio oino pura. et illa di oino pura. que nulla rone cogere fit: sed sola liberalitas est cõ donationis. l. j. ff. de dona. et sic vbi nulla pcesit ob ligatio. secus si ppter aliqua seruuia. qd tunc tenet donatio. qd illa nõ est vera donatio. Ideo donatio remuneratiua nõ phibeat inter virum et vxorem: vt in. l. q aut. §. si vir. ff. eo. vbi patet qd si vir dona uit vnã rem vxori. et vxor aliã rem marito. fit hinc inde compensatio. Et p hoc notanter dicit Bart. in. l. si voluntate. l. de do. p. qd si nobilis nubit ple beo pöt sibi cõstituere dotem aõ donandi. licet cõ ferat in tps matrimonij. qd ista non est simplex do natio que phibeat inter cõiuges. sed est remunera tiua. qd nobilis nubedo plebeo videt sibi quoddã munus conferre. et sic maritus donando videt re munerare. et nõ simpliciter donare. ad hoc. l. aquil ius. ff. de dona. Idem tenet Panor. in. c. si seduxe rit. de adul. p glo. ordinariam in. d. l. si voluntate. qd si vxor esset de nobilioz genere. tunc posset aliqd da ri et dos augeri eadem rone: et vt acquirat sibi ami cos potentioris generis.

Vn aut donatio inter virum et vxorem que fit simplici pmissione confirmet morte? Rñ. nõ. per l. papinianus. ff. eo. et ibi dicit Bar. hoc verum qñ nõ interuenit traditio vera vel ficta. Si em̄ confes sus fuisset se habuisse et recepisse. habet loco traditi onis. et hoc confirmat morte: vt. l. qd suo. et ibi glo. l. de do. cau. nõ nu.

Vn aut teneat donatio inter coniuges. si confir met morte civili. Puta maritus donat vxori. c. de inde maritus efficitur seruus. vñ deponatur in in sulam et omnia bona eius confiscantur nunquid ista. c. debeant cõfiscari? Rñ. de hoc est casus in. l. sed si mors. ff. eo. et in. l. res vxoris. l. eo. vbi Bar.

summando illam. l. dicit qd donatio inter cõiuges cõfirmat morte naturali: vel civili. ex qua libertas perdit. Sed si pditur ciuitas. libertate manente. tunc mors naturalis expectat. Exemplum pmi. vt si donator efficit seruus pene vel damnatus sit in metallum vel in opus metalli. tunc donatio nõ extinguit. sed conualescit. Et ob hoc dicit Bar. in. l. qui ultimo. ff. de penis. qd damnati ad mortẽ effi ciunt serui pene. et sic talis sententia trahit secum ex ecutionem. et istozum damnatorum ad mortẽ nõ valet testamentum. Et puto hoc idẽ esse etiam si euaserint: vel si essent arrepti de manibus familie post sententiam latam in presentes. Non dico ita de bannitis. Secus tamen est. si quis fiat seruus hominis vel pauati. Ratio diuersitatis fm glo. in d. l. res. est: quia vbi efficit seruus hominis. est do minus qui pöt reuocare. sed nõ vbi efficit seruus pene. Hodie vo ex delicto. nõ potest quis damna ri: vt sit seruus pene. vt in autentica. hodie. l. eo. Quod intelligit Bar. ibi. in his qui supuñere ha bent. Secus si damnant ad mortẽ: sicut dictũ est.

Vn aut donatio confirmet morte civili. que est p pffessionem factaz in religione: et questio est pul cra. Rñ. Barto. in autentica. si qua mulier. l. de sa. san. ec. et in. l. sed si mors. ff. de do. inter vi. et vxor. cõcludit. qd qñq ista mors civilis que inducit p p fessionẽ. habet oino quo ad bona eundem effectũ: quem habet mors naturalis. vt puta si quis ingre dia religionem fratrum minorũ. qui nõ possunt habere aliquid: nec in pprio: nec in cõi. tunc puto qd heres habebit omnia incontinẽti. Sed qñ talis mors civilis nõ habet oino eundem effectum. quia saltem in cõi pöt retinere bona. tunc heres in situ tus debet expectare mortẽ naturalem. et interim est in pendentĩ. potest em̄ añ mori heres qd testator. arg. ad hoc. d. l. res vxoris. Et p hoc patet so. ad. q. nostram eadem rone.

Vn aut si matrimonium nõ tenuit. An va leat donatio inter eos? Dic qd licet donatio ipso iure valuerit. quia tñ psona indigna eius fuit reuocari poterit. l. eo. l. si ex voluntate. Intellige si ignora bat. Si vo vterq sciebat impedimentum. et matri monium non tenere. fiscus repetet. ff. eo. l. cum hic §. ultimo.

Vn aut de vestimẽtis: qd dat vir vxori. An va leat donatio. et an debeat eẽ vxoris: an heredis ma rit? Rñ. Bar. in. l. in his. ff. so. ma. dicit qd vestes quotidiane quas maritus dat vxori. statim efficiũ tur vxoris. l. ex annuo. ff. de do. inter vi. et vxor. et sic sine dubio ptinet ad heredes mulieris. Vestes vo pciõse nõ efficiunt mulieris. nec vir videt dare aõ donãdi. sed ppter seipm facit: vt vxor: sua magis or nate vadat: vt. l. mortis sue cã. in panc. ff. de do. in ter vi. et vxor. et hoc dicit glo. in. l. si vsufructus. ff. ad. l. ful. et hoc videt velle lex qd talia ornãmẽta non sint vxoris: nisi expõse legarent: vt. l. ornamentozũ de au. et ar. le. et l. hoc legatuz. cum. l. se. de le. iij. Et dicit Bartolus plures cõsuluisse. qd vestes quoti diane sint vxoris. pciõse vero et festiue sint here dis viri. Idem Bartolus in. l. pma. ff. de colla. §. nec castrense. vbi querit: an huiusmodi vestes sint

conferende: et concludit q' aut loquimur de vesti-
 bus vilibus: et alijs illi dñe necessarijs ad vsu quo
 tidianum. et ille nō sunt conferende. sed sunt pprie
 illius mulieris. et ab initio tenuit donatio. inter so-
 cerum et nury: vt. d. l. ex annuo. Si vō loquimur
 de vestimentis et alijs ornamentis p̄ciosis et festiuis
 tunc illa qualia sunt veniunt ad diuisionem: vt. d.
 l. mortis. nec potest dici q' morte loceri facta dona-
 tio sit confirmata. q' nō fuerunt dicte res donate.
 sed ad vsu tradite: vt. d. l. mortis. in fine. Et ideo
 puto. q' licet ex vsu quasi loquēdi. qñ maritus spō-
 sar vxorem. et mittit sibi coronam cum bursa. et di-
 talis donat vxori coronam. tñ dico q' nō est pprie
 donare. sed magis ad vsu dare. d. l. mortis.

Quid autē dicendum de vestibz lugubribz: **Rñ.**
 Ange. in. l. si ex re dñi. ff. de sti. fer. determinat fore
 mulieris. p. glo. ibi positam.

Quid autē de encensijs factis vxori. a consangui-
 nis viri vel vxoris: an sint ipsius vxoris: **Rñ** dicit
 Bar. in. l. sed si plures. §. in arrogato. de vul. et pu.
 dicit. q' si donatio est facta a consanguineis. ex par-
 te viri. illa dona fuerunt facta contemplatione vi-
 ri. Vnde de bonis viri vident esse pfecta: vt. d. §.
 in arrogato. dum dicit. amicus vel cognatus. vi-
 dent em magis facta marito q' vxori. Sed in ence-
 nis factis a cōsanguineis vxoris: vident facta cō-
 templatōe vxoris. et dicit Bar. Ita de facto se con-
 sultasse.

An autē valeat donatio inter coniuges cōfirma-
 ta iuramento: **Rñ.** Bar. in. l. j. ff. eo. dicit q' nō fir-
 matur iuramento. q' inuitarent ad delinquendū
 tñ remittit se ad nota. p. cum in. l. si quis. p. eo. ff. de
 fideiul. et ibi concludit. q' valet talis donatio. Idēz
 tenet in. l. seius et augerius. ff. ad. l. fal. Idēz tenet
 Gul. de cu. vt recitat Bar. in. d. l. seius. Hac rati-
 one. quia datum in fauorem religionis valet: vt. l.
 cum hic. §. circa. ff. eo. Sed iuramentū est magna
 religio. Idēz tenet Jo. de ligna. et Panor. in. c. si.
 eo. ti. Nec obstat quod dici potest. q' iuramentūz
 contra bonos mores nō valet: vt in regula. nō est.
 de reg. iur. li. vj. quia debet intelligi. qñ iuramentū
 est contra bonos mores naturales. non de bonis
 moribus ciuilibus. Et ideo dari potest hñdī con-
 iugibus optima cautela. qñ volunt inter se donare
 vt donans iuret nō contrauenire hñdī donandī.
 et sic valebit donatio.

Sed circa p̄dicta opponit. nam iuramentū cō-
 tra legem interpositum est nullum: vt in. l. non du-
 bium. C. de legi. Sed lex phibet donationem ta-
 lem: ergo rē. **Rñ.** Panor. in. c. cum cōtingat. de iu-
 re iur. dicit q' qñq' lex aliquid phibet propter bo-
 nos mores naturales: nō ciuiles cōseruandos. Ci-
 uiles em sunt variabiles. et iuramentū in cōtrariū
 nihil valet: vt in. d. regula. nō est. Qñq' lex fundat
 sup bono publico principaliter. et iuramentū non
 valet. q' pactum et iuramentū priuatorū nō pōt re-
 mittere ius publicū. Qñq' lex est fundata non sup
 bonis naturalibz: nec sup publica vtilitate p̄nci-
 paliter. sed in odium aliquorū. et tunc cum nulla re-
 periat turpitudō in iurante. ita q' pōt dūtaxat euz
 dispendio rerum tpalium iuramentūz adimplere
 contra legem obligat iurātem. Qñq' lex est funda-

ta p̄ncipaliter sup fauore p̄uati. licet in consequē-
 tiam et secundario sup publico: vt in. d. c. cum con-
 tingat. et in. c. ij. de pact. in. vj. et iuramentum in cō-
 trarium obligat iurantem. Ratio hec est. quia vbi
 lex nō est fundata sup fauore publicū. nec iuramē-
 tum cōtinet in se aliquā turpitudinē ex pte iuran-
 tis: vel ex pte materie. non pōt impedire q̄minus
 quis obliget deo.

Pater et filius qui est in eius potestate sibi dona-
 re nō possunt. eo q' pater et filius: quasi vna sunt p-
 sona. C. de impu. et alijs sub. l. vltima. Fallit tamē
 in dote et donatione. ppter nuptias. Sunt etiam
 alij casus in quibus valet donatio inter patrem et
 filium. et in quibus nō querit patri vsufructus: vt
 notat glo. in autentica. Idē est. C. de bo. que lib. et
 glo. in autentico. vt liceat matri. coll. viij. P̄mus
 qñ sub hac conditōe relinquit vel dat a parente. s.
 auo vel p̄auo vel ab extraneo ne patri perueniat
 vsufructus. d. autē. vt liceat. in principio. Scdus
 si pater remittat filio vsufructum. quez habet in
 rebus illius aduenticijs: vt in. l. cum oportet. §. sin
 aut. de bo. que li. Tercius in hereditate fratris vel
 sororis: in qua cum patre admittit: vt in autentica
 de here. ab inte. §. si vō colla. ix. Hoc aliqui intel-
 ligunt. qñ filius decedit. ad cuius successionem vo-
 cant pater et fratres. vt in aut. cessante. C. de legi.
 here. tunc pater nō habet vsufructum in partēz
 filiorum. qui secum diuidunt. sed in bonis alijs eo-
 rum. sic. Quartus in hereditate quā adit filius pa-
 tre nolente: vt in. l. si. §. sin aut. C. de bo. q' li. Quintus
 qñ filio legat seruus: vt eū manumittat: vt. d.
 l. si. §. si. Sextus in his rebus que filio obueniunt
 parentibus soluentibus matrimonium sine cau-
 sa rationabili: vt in autentico: vt nulli. iudi. §. quia
 vero. Septimus si filio legatur vsufructus. nam
 seruitus seruitutis esse non potest. ff. de vsufru. le.
 l. j. Octauus. si imperator donauit filio fami. vt. l.
 cum multa. C. de bonis que liberis. Nonus cum
 filio fami. eunti in castra pater donat mobilia. De-
 cimus in quasi castrēi. vt in. l. cū optet. §. exceptis
 C. de bo. q' lib. Vndecimus si pater donat filio ob-
 alimenta fm. Dof. Alium casum addit Bar. in
 l. contra. ff. re. amo. per glo. ibi. q' si filius. recepit
 dotem. patre non consentiente. nec se obligante:
 patri nihil acquiritur. nec vsufructus. nec aliquid
 aliud.

Queritur verum pater teneatur facere inuenta-
 rium cum recipit bona aduenticia filiorum in qui-
 bus habet vsufructum: Dic q' nō. Ad quid em
 fieret. cum de eis rōnem reddere nō teneatur: Itē
 q' ad hoc teneat. lege cautum nō reperit. Item q'
 non teneatur. hoc iuadet consuetudo. que est opti-
 ma legum interpres. Et hec questio fuit de facto
 bononie. Et sic decisa. rationibus p̄dictis. Nec
 Mar. sy.

Quid si pater vsufructuarius monacha. an ex-
 tinguet vsufructus. quez habet in bonis filij adue-
 ticij: **Rñ.** glo. in autentica. idēz est. C. de bo. q' li.
 dicit q' nō finit. Sed Mar. sy. dicit hoc verum in
 vsufructu quem habet in bonis alterius. nō filio-
 rum. nam vsufructus quem habet in bonis ad-
 uenticijs filiorum. bene finitur. cum filij desierint

I. dicit q' donatio inter coniuges
 naturalibus. et quia libertas
 tur contra libertate manente.
 his respectu. Exemplum p̄nti.
 Et seruus per vā donatus se
 opus metali. tunc donatio nō
 valeat. Et ob hoc dicit. Cui in
 pens. q' damna ad mortē effi-
 cit talis sententia. et sic conuenit
 in damnationem ad mortē nō
 p̄nti. Et puto homicidij esse etiam
 in arrepti de mandatis familie
 in presentes. Pen. dicitur
 tamen est. I. quis fiat seruus
 Ratio diuersitatis fm. glo. in
 efficit seruus hominis est do-
 care. sed nō vbi efficit seruus
 delicto. nō potest quis dampna-
 re. vt in autentica. hodie. C. eo.
 de lib. in his qui supuenerunt ha-
 bitant ad mortē dicitur est.
 et confirmat mortē. que est
 tamen religio: et quod est pol-
 in autentica si qua mulier. C. de
 ed. li. mors. ff. de de. inter. vi. c. vi.
 ista mors ciuilis que inducit p-
 no quo ad bona eundem efficit:
 naturalis. vtpote si quis in gre-
 gium moritur. qui nō possunt
 in p̄uocare in cō. tunc puto
 ma mortem. Sed q' talis
 rōnis eundem efficit. quia
 vere bona. tunc heres institui-
 non in naturalis. et mortem est
 em cū mortē heres est testator.
 rōnis. Et hoc patet lo. ad. q.
 te.
 rimonium nō tenet. An vlti-
 s. hic q' licet donatio iplo iure
 sona indigna eius iurisdictione
 et voluntate. In illis q' igno-
 s. scilicet impedimentum. et matri-
 nere. filius r̄p̄at. ff. eo. l. cum dicit
 vestimentis: q' dicitur vt vxor. Et va-
 an dicitur si vxor an heredis ma-
 in. l. in his. ff. de ma. dicit q' vestes
 as mortuus dicitur. hñm efficit
 mortuus. ff. de do. inter. vi. et v. et lu-
 ciat heredis mulieris. Vestes
 aut mulieris nec videt dare si-
 te. l. p̄m. ff. de vxor. l. in magis
 l. mors. l. cū in pane. ff. de do.
 hoc dicit glo. in. l. i. vsufructus
 vel velle. lex q' talia conamēta
 esse legem. vt. l. conamēta
 l. soc. legat. cum. l. se. de le. i. §.
 s. p̄ntes cōsolauit. q' vestes
 s. p̄ntes vero et festiue sunt
 Bar. l. in. l. p̄ma. ff. de do.
 de. q' p̄ntes an hñm dicitur

Donatio. j.

esse in potestate patris. Item desunt esse legitimus administrator bonorum. propter que duo. patri datur usus fructus. Et hec quod fuit de facto bononie. et sic fuit decisa. Nec obstat predicta glo. quod intelligitur in usufructu que habet in bonis alterius. non in bonis aduenticijs filiorum. hec Par.

Quid autem de donatio quam facit pater filio in actu emancipatiois. an sit simplex. vel ob eam? **R**espondeo. **B**arto. in l. ut liberis. c. de colla. et in l. j. §. nec castrense. ff. de colla. dicit nemo dicat quod illud quod datur pater filio in primium emancipatiois sine eodem usufructu loquendi: dicat ob eam donatio. immo est sine eam et simplex donatio: quod magis filius patris deberet dare. quod eum liberat a patria potestate. Et ideo videtur facta et sola liberalitate: ut l. cum optet. §. cum autem. de bono. q. l. i. Ideo tanquam simplex donatio venit conferenda.

An autem pater possit donare filio. propter merita: vide **B**art. in l. j. §. nec castrense. ff. de colla. et in l. si donatio. c. de colla. et in l. frater a fratre. ff. de condi. inde. ubi distinguit quod si quidem pater donat filio propter merita precedentia talia. propter que cuiuslibet extraneo ad idem teneret. tunc valet donatio. et res donata efficitur peculijs aduenticijs. videtur enim filius quesivisse ex operibus et laboribus suis. et sic est aduenticijs. d. l. cum optet §. j. nec sufficeret dicere in instrum. quod hoc fecit. propter merita. nisi merita probarentur: ut l. si forte ff. de ca. pec. Et per hoc dicit **B**arto. ibi quod si aliquis donavit aliquid alicui propter merita et bonis servitijs habitis et receptis ab eo. Si quidem ista donatio fit ab eo qui posset donare libere. nullis precedentibus meritis. tunc ista verba enunciativa inducunt probationem inter easdem personas. Sed si de necessitate requireretur. et alius donare non posset. tunc illa verba non probarent merita precessisse: ut d. l. si forte. et nota in d. l. si donatio. Si vero donat simpliciter meritis non precedentibus. tunc non valet donatio nisi morte confirmetur.

Sed quid in dubio quam pater donat filio simpliciter an videatur donare ut filio. an ut bonis merito? **G**lo. in d. l. si donatio. dicit notatim. ut refert ibi **B**art. quod debemus inspicere si precesserit merita. quibus interuentibus non esset donatio simplex sed ob merita. Si nullum meritum precessit. videtur simplex donatio. etiam si pater dixerit in instrum. dono tibi ut extraneo. propter merita. talis enim concessio non facit fidem.

Quidam donatio facta sub conditione sit idem quod facta sub modo? **R**espondeo. **R**espondeo. non. nam illa que fit sub conditione. puta si tale quid fiat. non tenet. nisi existente conditione. hanc illa que fit sub modo. puta. ut tale quid fiat. statim tenet. hanc non extante illo potest reuocari. c. de do. sub modo. l. j. et l. si.

Quidam sacerdotes parochiales et alij clerici sine plati possunt donare? **R**espondeo. de hoc vide §. clericus. iij. **E**piscopus tamen ad construendum monasterium potest conferre quinquagesimam bonorum sue ecclesie. Ad edificationem vero alterius ecclesie solus centesimam. xij. q. ij. bone rei. nec requiritur novus consensus. cum semel a iure concessum sit. Et si plures donatores fecerit et excedat quinquagesimam vel centesimam. excedens sine ultima reuocabitur et non obligatur. **B**arto. et doc. in c. aplice de do. l. j. aliqui dicunt quod de qualibet debet subtrahi certa pars. quod ultima donatio simpliciter non grauat. Sed in contra-

rium est. quod prime donatores sunt sortite sui effectus. non ergo debent reuocari. propter unam vel ultimam. quia quod legitime factum est. Sed ubi plures donatores essent si facti: seu non apparet de anterioritate. tunc potest precedere contraria opinio. Infert etiam **B**arto. quod ubi donatio prohibetur usque ad certam quantitatem. non potest fieri plures donatores successive usque ad illam quantitatem. quasi hoc videatur actum in fraudem legis. Et facit ad materia. l. sancimus. c. de do. nam donatio prohibetur sine insinuatione ultra quingentos aureos. Donec quod successive quis fecit eidem plures donationes. et si coacervate excedunt quingentos aureos. nunquam excessus valebit sine insinuatione. Et certe dicendum est quod non. et optime probatur in d. c. aplice.

An autem consensus capli debeat intervenire quod ad construendum monasterium? **R**espondeo. **B**arto. ubi §. quod episcopus a principio non potest de nouo construere monasterium: nec ecclesiam constructam seculari monastio informare regulis sine consensu capli. Et ita intelligitur. c. si episcopus. xij. q. ij. Sed postquam hec sunt acta cum consensu capli potest solus hanc donationem facere. quod tunc est necessaria. et ita intelliguntur alia iura. Et si contra doc. non solus de redditibus sed etiam de possessionibus potest episcopus hanc donationem facere. quin immo expedientius est ecclesie de possessione quam propter hoc donare quinquagesimam pro redditibus. Et hoc intelligitur de donatio inter vivos. Secus in testamento simpliciter doc. quod testis potest ad ipsum. quo non est fixturus platus. quod morte confirmat. ergo cum non possit disponere tunc: nec nunc in testamento. Item testis fit de rebus proprijs. non de alienis. et adhuc ex magna gratia conceditur. ut quis possit testari de rebus proprijs. propter primam rationem. Si tamen quinquagesima. aut centesima esset in graue damnum ecclesie. tunc dari non deberet. d. c. aplice. Item in rerum donatione debet attendi rationabilis consuetudo loci: extra de dona. ceterum.

An autem in omnibus donationibus factis ultra quingentos aureos requiratur insinuatione? **R**espondeo. Et dicitur insinuatione scriptura publica que fit coram iudice. et scribitur in actis publicis. **D**icitur **B**arto. quod donationes que in priuatum a principe fiunt: cuiuscumque quantitatis sint. valent. etiam sine scriptura. l. sancimus. c. de do. Et e converso que fiunt in principem a priuatis. d. l. sancimus. et in autentica. Et a priuatis ibi posita. Item cum donatur pijs locis sicut valet. quod in his optima mensura est rerum donatarum immensitas. in autentico de non alie. vel pmi. re. §. si nimis. col. ij.

An autem donator teneatur de emptione? **R**espondeo. **B**arto. in c. inter cetera. de pben. et in c. si. de emp. et ven. post l. j. et alios. quod aut donator solenni promissione promittit de emptione. et teneatur. Aut non promittit. et tunc aut donatio incepta a promissione. ut quia primo promittit. et postea donavit. Aut incepta a traditione quia simul donavit et promittit. primo casu: olim non tenebatur: nisi promissio fuisset solennis. puta stipulatione interueniente. hanc hodie secus. p. l. si quis argentum. c. de donat. secundo casu. scilicet cum incepta donatio a traditione. aut vult agere. ad particulare interesse. puta ad

Donatio. i. c. de do. l. j. §. si quis argentum. c. de donat. secundo casu. scilicet cum incepta donatio a traditione. aut vult agere. ad particulare interesse. puta ad

sumptus factos occasione illius donationis. et di-
stingue vtrū donator fuerit in dolo vel nō. Nam
p̄mo casu tenet. sed nō: vt in l. Aristo. ff. de dona.
Ad dotale vō interesse rei donate agere nō p̄t. vt
l. ij. C. de emic.

Quid autē si donator dicat. dono tibi villā meā
et oīa iura q̄ habeo in ea. an veniāt iura sp̄ialia: vt
puta. ius patronat⁹: decime et h̄mōi. Sic fm̄ Da-
nor. in. c. sedes. de rescript⁹ p̄ notabile dictū Inno.
in. c. et lris. de iur. patro. q̄ nō veniunt iura sp̄ialia
p̄ talē donationē. q̄ hoc lignum oīs. nō extendit se
ad ea q̄ sunt alterius iur⁹ et nature q̄ ea q̄ principa-
liter transferunt. optime facit. d. c. sedes. vbi dicit
q̄ p̄ clausulā generalē. quidā alij et res alie. multien-
do effrenata non includit. nec p̄sone nec res maio-
res exp̄ssis. h̄ pares vel minores. Ex quo infert pa-
nor. q̄ gen⁹ sequēs enumerationē speciez. restrin-
gitur ad sp̄es pares exp̄ssis. Sic h̄ illa generalitas
leg⁹ et oīa iura. debet restringi ad tp̄alia. p̄pter specē
tp̄alitatē p̄cedentē. Secus autē q̄ datur aliquid
q̄d h̄z simul tp̄alia et sp̄ialia iura: cū omnib⁹ prin-
cipijs suis. sicut est p̄benda q̄ h̄z possessiones et deci-
mas. tūc oīa simul transferunt. hoc idē tenet Do.
in. d. c. ex literis.

Donatio. ij. scz cā mor-

Donatio. ij. scz cā mor-
tis est. vt cū rē quā dono malo me habe-
re q̄ cū cui dono. h̄ mag⁹ ipm̄ q̄ herede
meū. ff. e. l. j. Vel magistraliter diffinēdo. est q̄daz
ex mortis vel alterius instantis vel futuri piculi cō-
sideratione vel metu disp̄satio voluntatis. ff. e. l. ij.
Et addit Do. liberaliter facta. q̄ si q̄s causa mort⁹
sibi cōmunate. rē suā cōferret. nō valeret. licet picu-
lum imineret. ff. q̄d me. cā. metu. Et hoc intelligit
q̄d metu s̄do mibi infert vt aliqd̄ donē. al̄s secus
ff. e. l. ij.

Quis p̄t donare. Rñ. q̄ h̄mōi donationes fa-
cere p̄t. oīs qui testari p̄t. q̄ autē testari nō potest
cā facere nō p̄t. Hoc fallit in filiofa. q̄ licet patre
cōsentiente. testari nō possit. excepto castrensi pe-
culio vel q̄li. donationē t̄i causa mortis facere p̄t
parente in cui⁹ p̄tate est cōsentiente. ff. e. tā is.

Cui donari potest. Rñ. deo. q̄ omnib⁹ donatio
fieri p̄t. quib⁹ legatū de iure relinqui potest. ff. e. l.
omnib⁹. In quo quidē t̄ps nō donationis. h̄ mor-
tis inspicit. ff. e. mort⁹. Nota t̄i fm̄ Bar. in. l. q̄dā
ff. de pe. q̄ licz dānatis in metallū nō possit legari.
fallit t̄i in cā alimentoz. Et hoc facit ad. q. An fr̄s
minores vel alij q̄ nihil p̄t habere saltē possint pe-
tere ex causa alimentoz.

Quero q̄d p̄t donari causa mortis. Rñ. q̄cqd
inter viuos dari p̄t.

Quot sunt sp̄es hui⁹ donatōnis. Rñ. tres. vna
que fit ab hoīe sano. eo q̄ cogitat se q̄m̄ morturū
Alie vō due s̄nt ab hoīe q̄ occasione languons vel
alterius cause timet sibi mortē vel aliud piculuz de
p̄mo inuere. quaz vna fit ita. vt res donata sta-
tim fiat accipientis. Altera vt tūc fiat accipientis:
cū donans decesserit. ff. eo. l. ij.

Qualiter autē fiat. Dic q̄ triplicif. s. traditione.
p̄licitatione. et stipulatione. ff. e. senatus. Sub q̄-

cunq; autē specie fiat. debet inferi in ea. q̄ fiat cau-
sa mortis vel alterius piculi talis. quia al̄s esset do-
natio simplex inter viuos. q̄ntūcunq; fieret in ar-
ticulo mortis. quia nō eo ipso. q̄ quis moriens do-
nat: donare mortis causa videtur. d. l. senatus fm̄
Azo. Secm̄ autē No. hoc extimandū erit ex ver-
borum affectione. et q̄litate p̄sonaz et status. Et si
nihil apparet. p̄sumit̄ inter viuos donatū. Et de-
bet in ea quinq; testes adhiberi. C. eo. l. fi. Debet
etiā esse p̄sens p̄sona cui fit. vel alia q̄ vice eius reci-
piat eā. vnde si vult donare cā mortis pauperibus
vel ecclesie. donet notario stipulanti et recipiēti no-
mine pauper⁹ vel ecclesie. ff. eo. inter.

Ex quib⁹ autē causis reuocet̄ hec donatio. Dic
q̄ cuiuscunq; speciei vel modi sit. Ipso iure tripli-
citer reuocat. vel si donans sup̄uixerit seu de picu-
lo in quo erat conualuerit vel eū penituerit vel do-
narius pius decesserit. Insti. e. in p̄ncipio. Si t̄i
donans irreuocabilē eaz dixerit esse. irreuocabilis
erit. vt si dicat donationē hanc. q̄ntūcunq; dona-
tarium: aut me sup̄uivere vel penitere cōtingat. t̄i
irreuocabilē esse pacisco: et iubeo. Volens eā: nulla
rōne vel causa irritari posse. d. l. senatus. S. mortis
causa. Et sic habebit effectū simplicis donationis.
licet dicat fieri causa mortis.

In quib⁹ autē h̄mōi donationes sint similes vel
dissimiles legatis. Dic q̄ hec donatio differt a lega-
to. P̄mo quia legatū semp̄ dat ab herede. h̄ dona-
tio causa mortis vel ab eo vel a defuncto. Secdo q̄
filiofa. patre p̄mittente: hanc donationē facere po-
test. nō autē p̄t legare vel testari. q̄ hoc ex alieno
arbitrio pendere nō debet. ff. e. tam̄ is. nec etiā p̄t
codicillari. vt. l. ij. de leg. j. vbi habet. q̄ qui nō p̄t
testari. nō potest codicillari. et ibi Bar. reddit rōnē
q̄re aliud sit in donatione causa mortis. et aliud in
legato. dicens. q̄ licet donatio causa mortis sit vlti-
ma voluntas. sapit t̄i naturā contractū inter vi-
uos. Et ideo p̄t fieri a filiofa. volente patre. Ter-
cio. quia si testamentū accuso. legatū p̄do. nō autē
donationē. ff. de his qui. vt indi. l. post legatum. et
insti. de do. S. j. in glo. in v. fere. vbi etiā plures alie
ponunt differentie. Rō autē differentie. quare in
d. casu p̄datur legatū. et non donatio causa mortis
dat p̄ glo. in. d. l. post legatū. in. S. q̄ mortis causa.
quia donatio mortis causa nō p̄ testamentū cōfir-
matur. Et vide etiā Bar. in. d. l. circa principium.
vbi dicit q̄ ille qui dicit testamentū falsum directe
impugnat iudiciū vel voluntatē defuncti. et p̄ con-
sequens debet p̄dere legatū. Conuenit autē cū le-
gato. quia in morte confirmat. et ex ea sale: dia de-
trahit. C. ad. l. fal. l. fi. Et instantū ē similis ei. vt cū
ipso fere p̄ omnia cōnumeret. d. insti. S. j. in tex. et in
glo. Sed dices tu. nōne legatū potest dari a testa-
tore sicut et donatū causa mortis. certe sic. sed tunc
amittit nomen legati. et transit in donationē sim-
plicem et in speciem donationis inter viuos. Et de
hoc est glo. singulari de qua Di. facit magnū festū
i. l. legatū. de le. ij. et di. dicit q̄ ex hoc sunt duo esse-
ctus. P̄mo quia testator: nō poterit amodo reuo-
care. Secdo. quia de hoc amplius salidia nō detra-
bitur. vt. l. vbi. ff. de do. causa mortis. q̄d tenet metū

Donatio. ij. scz cā mor-
tis est. vt cū rē quā dono malo me habe-
re q̄ cū cui dono. h̄ mag⁹ ipm̄ q̄ herede
meū. ff. e. l. j. Vel magistraliter diffinēdo. est q̄daz
ex mortis vel alterius instantis vel futuri piculi cō-
sideratione vel metu disp̄satio voluntatis. ff. e. l. ij.
Et addit Do. liberaliter facta. q̄ si q̄s causa mort⁹
sibi cōmunate. rē suā cōferret. nō valeret. licet picu-
lum imineret. ff. q̄d me. cā. metu. Et hoc intelligit
q̄d metu s̄do mibi infert vt aliqd̄ donē. al̄s secus
ff. e. l. ij.

Donatio. iij.

dicit Barto. in. d. l. legatum. licet ipse dubitet de hoc.

Donatio. iij. propter

nuptias. Donatio propter nuptias est quod sponsus sponse donat quoniam ab ea dote accipit. extra de do. inter vi. et vxor. c. nuper. et ibidem patet quod idem est etiam si sponsus donat: quoniam non accipit dote. quia siue accipiat dote: siue non: illud quod donat sic vocat. Alicubi tamen. ut in hispania consuetudo est. ut viri uxores dotent ex propria substantia. quae consuetudo potest esse licita secundum Panorum. in. c. et si necesse. de do. inter vi. Quis autem donationis proprium est. quod si pacificus maritus de dote vel parte dotis lucranda uxore pre-mortua. talem partem debet lucrari mulier de donatione propter nuptias pre-mortuo viro. extra de do. inter vi. c. si. sane. et. l. de pac. conven. l. ex morte. ubi etiam patet quod si diuerse sint quantitates maioris vel minoris dotis et donationis propter nuptias. quia etiam tunc equalitas de necessitate requiritur in quota et non in quantitate. Et quod si pactio contraria facta fuerit. non tenet in iure. ut refert pan. in. c. si. de do. inter vi. p. d. l. ex morte. dicit quod potest esse dispitas in dote. et in donatione. propter nuptias. etiam in quantitate. licet secundum panorum. videat textum. hodie de iure authenticorum in autentica equalitas. de pac. conven. quod dos et donatio debeant esse equalis. et pacta de lucro dotis vel donationis debent esse equalia et ita seruatur secundum panorum. in senar. ciuitate. ubi communiter donatio propter nuptias. est eiusdem quantitatis cum dote. sed in multis locis non seruatur. Unde ut dicit glo. in. d. autentica. equalitas. ipsa autentica est sublata hodie propter consuetudinem. quia constituitur dos. et sepe nulla donatio fit a viro. Sed tu dic consuetudinem seruandam ubi viget. aliter seruatur dispositionem illius authenticae.

Sed tu dices quod operatur ista donatio propter nuptias. quae fit a marito: cum maritus etiam teneat bona donata. constante matrimonio. et facit fructus suos. Solutio vero matrimonio redditur. et a. Primum probatur in. l. ubi. l. de iure do. Secundo probatur in. d. c. si. So. dicit Jo. an. post pe. et abbatem quod operatur multos effectus. Primum propter pactum quod fit de lucranda dote. nam extendit in fauorem mulieris ad donationem propter nuptias. ut sicut maritus ex pacto lucratur dote: pre-mortua uxore. Ita vxor: lucratur illam donationem pre-mortuo viro. ut. d. c. si. Secundo fortius ius habet mulier in rebus sibi datis propter nuptias. in dote recuperanda quam in alijs bonis mariti. nam in alijs bonis potest vxor: renunciare iuri hypothecarum. sed in istis rebus donatis. non. ut sic sit. unde possit consili mulieri in dote recuperanda. de quo in autentica. siue a me. l. ad vell. et in c. peruenit. de emp. et ven. ubi habet per pan. quod res donata vxori a viro propter nuptias. non potest alienari pro marito. etiam consentiente vxore. ut in. d. autentica siue a me. nisi duobus interuenientibus. Primum quod vxor: consentiat post biennium secunda vice. Secundo quod tantum sit in viri facultatibus ut indigentati vxoris possit consuli. Et requiritur ut facultas sit in bonis mariti. non solum tempore contractus. ut quidam dicunt. sed etiam tempore quod vxor: agit

seu agere potest. Et predictus textus. notabiliter limitat ius civile. Tercio operatur quod marito vergente ad inopiam. vxor: potest etiam a creditoribus mariti vendicare tantam dote quam donationem propter nuptias. Debet enim deservire oneribus matrimonij. ut in. d. l. ubi. Quarto si vir committit adulterium. mulier potest agere: ut lucratur illam donationem propter nuptias. sicut agit vir. ut lucratur dote mulieris. quoniam mulier adulterat. ut in. c. plerumque. de do. inter vi. Et ideo sis cautus ut semper fiat ipsa donatio propter nuptias. ipsi mulieri. Et nota quod ista donatio quae fit vxori a viro. non indiget insinuatione. quoniam quingentos aureos excedat. l. de do. ante nuptias. autentica. eo decursus. Et non est secundum Bar. in. l. cum multe. l. de do. ante nuptias. quoniam non est donatio simplex sed ob causam. quod proderit mulieri. et non viro. quod si pactum factum fuerit de dote et donatioe lucrandis. mulier in donatioe lucrabit ultra quingentos aureos. vir autem non lucrabit ultra quingentos in dote. ut in. d. autentica. eo decursus. fructus tamen donationis propter nuptias. non vxor: sed vir percipiet ad sustentationem sui et vxoris et familie sue. propter onera matrimonij. et de do. inter vi. p. vestras.

Dos est donatio a parte

mulieris facta parti viri pro sustinendo onera matrimonij. Et est dotis natura ut durante matrimonio. duret dos. Et vero soluto: soluitur. quod siue eo esse non potest. ff. de iure do. l. iij. Et est dos quasi proprium patrimonium mulieris. ff. de mi. l. denique. l. si utrum. Et ad hoc quod sit dos. oportet quod matrimonium sit contractum. non tamen de facto. sed etiam de iure. d. l. iij. Sed quod diu stat matrimonium: dominium dotale est penes virum. Unde et voluntate viri. non potest inde elemosinam facere.

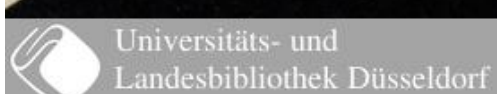
Quot sunt species dotis. Respondeo. duas. nam alia est profecticia. alia aduenticia. Profecticia est quae a patre vel a superiore aliquo de linea patris tanquam a patre est profecta. s. de bonis eius. nec refert: an filia deinceps sit in potestate vel emancipata. quoniam non patria potestas facit dote profecticia. sed nomen patris. Profecticia est si pater dederit: vel alius eius mandato vel nomine. eo ratum habente vel curatore eius: si sit indignus vel furiosus. ff. de iur. do. profecticia. Si vero pater. non tanquam pater. sed tanquam extraneus dederit illud quod daret extraneus sibi. ut daret in dote filie. non erit profecticia sed aduenticia. hec enim aduenticia est: quam mulier dat pro se. vel alia a patre vel auctore. siue sit frater siue auunculus. vel quilibet alius. d. l. profecticia.

Ad quem pertinet periculum rei dotalis. an ad virum. vel ad vxorem? Respondeo. res date in dotem: aut sunt extimate aut non. Si sic. periculum spectat ad virum. nisi res ex toto perierit ante nuptias. nam extimatio venditionem facit. Et in hoc casu tam lucrum quam damnum spectat ad virum. sicut ad rei emptorem. ff. de iur. do. plerumque. et l. res in dotem. Si vero non sunt extimate. tunc ad virum non spectat periculum rei dotalis vel extinctionis vel deteriorationis. sed ad vxorem. d. l. plerumque. Et ponitur ibi exemplum quod si vestis sit extimata. et mulier eam attruerit. vir extimationem reddit. Si vero inextimata: damnum et lucrum pertinet ad mulierem. d. l. plerumque. fructus tamen dotis pertinent ad virum. propter

offera matrimonij. si tñ sustinuerit onus mñmo-
 nij. al's secus. ff. c. donis fructus. r. d. l. plerūq. §. si
 serui. vbi etiā dicit q; fetus pecorū dotaliū ptinent
 ad virū. q; cōputant in fructib; sic tñ vt suppleat
 plus capita p̄ mortua ex fetib; iaz natis. Vnde ibi
 fallit hec regula. **¶** Cui est emolumentū: eius debet
 esse piculum. Et hoc est ver; nisi res dotalis con-
 sistat in numero; ponderet mēura. q; piculum ta-
 lum spectat ad virū. **¶** Fetus tñ ancillaz dotaliū: nō
 cedunt viro. q; dignitas cōditionis humane facit
 vt ptus ancillaz nō debeant fructuū noīe censi.
 d. §. si serui. **¶** Itē nec lapidifodine. vbi lapis nō rena-
 scitur. **¶** Sec' vbi tales lapides renascant. cuiusmo-
 di sunt in anglia r. asia. q; tunc fructus eorū ptinet
 ad virū. **¶** Idē est de fundis argentifodinis r. libib;
 r. de arborib; nō cedendis. **¶** Secus ergo in arbori-
 bus cedendis. vt q; infra breue tps renascunt. nā
 tunc cedunt dicitur. **¶** Hoc idē tenet Bar. in l.
 diuortio. §. si fundū. r. §. si vir in fundo. ff. fo. ma.
 vbi facit ex illis duas conclusiones. Prima est. q;
 arbores cedue cōputant in fructib; vt sunt salices
 r. hmoi. **¶** Secus in arborib; fructiferis. **¶** Secda con-
 clusio. q; lapis qui non renascit. non est in fructu.
 Secus si renascit. **¶** Idē in cretiferis r. argentifo-
 dinis. **¶** Et p̄dicta inducit ad. q. quoridianā. **¶** Done
 maritus qui fuerat notarius. legauit vxori vni-
 fructum oim bonorū inouū. An illud qd p̄cipit ex
 exēplatione. procolloz ptineat ad mulierē. Et di-
 cit q; nō. **¶** Illud enī q; semel tñ p̄cipit. r. nō renascit
 tur. nō dicit esse in vni fructu. vt in dicitis duobus
 §. h redditis. procolloz est hmoi. q; ex quo semel
 est redditū. nūq; amplius p̄cipit aliquid. cū nō
 sit verū simile q; p̄cipiens p̄dat illud.
¶ Pactū patri factū a filia. dū nuptui tradere q;
 dote cōtenta nullū ad bona p̄na regressum habe-
 ret. improbat lex civilis. **¶** Si tñ iuramento: nō vi-
 nec dolo p̄stito firmatū fuerit. seruari dz. extra de
 pac. q̄uis. li. vj.
¶ Dos et donatio. ppter nuptias alienari nō p̄nt:
 etiā p̄sentente vxore. nec valet alienatio. nisi vxor
 iurauerit nō d̄uenire. **¶** Et hoc si nō vi: nec dolo p̄sti-
 tum fuit tale iuramentū. extra de iureiur. cū cōtin-
 gat. **¶** Quidā tñ circa rē dotale in mobilib; puta do-
 mum vel agrū. distinguūt. vt notat Astē. li. viij.
 ti. l. q; aut talis res est extimata: aut non. **¶** Si sic.
 vir eā alienare p̄ot. quia est empucia nisi extimato
 fieret. vt sciret q̄ntū res valeret. vt sic soluto mari-
 monio: appareat an res sit deteriorata vel hmoi.
¶ L. de iure do. si inf. **¶** Si autē non sit extimata. tunc
 nō p̄ot alienare. nisi in his casib;. **¶** Primo si puoce-
 tur ad diuisionē fundi dotalis a locio. q; comunē
 hz illū fundū eā ipso. **¶** Ipse tñ ad diuisionē. puoca-
 re non p̄ot locū. **¶** L. de fun. do. l. si. **¶** Secdo si alienet
 eā vniuersitate. vt ibidē. l. j. **¶** Tercio si alienet ex ne-
 cessitate vt ibi. **¶** Quarto si cōuertat in vtilitatē vro-
 ris vt ibi. l. vltima. **¶** Quinto si vxor alienationi con-
 sentiat scdo post biennū. d. c. cum ptingat. in glo.
 dūmodo sint alie res viro. ex q̄b; a cōuere possit
 L. ad vel. aut tica sine a me. **¶** Sexto si tñ semel cō-
 sentiat: r. cū hoc iuret. de hoc dicitur ē s. **¶** Et fm Jo.
 sn. hoc intelligit. siue mulier iuret p̄ se: siue p̄ pu-

ratorē: cui dedit ad hoc speciale mandatū. extra
 de. pecu. c. si. li. vj.
¶ Done mulier p̄mo iurauit dotem vel donatio-
 nem propter nuptias non alienare: nec alienatio
 ni cōsentire: nisi ex causa rationabili r. auctoritate
 iudicis.
¶ Quid si postea cōsenserit: nō auctoritate iudicis
 r. iurauit nō d̄uenire: **¶** Rñ. fm Jo. sup. d. c. cum
 ptingat. p̄mū iuramentū seruabit. ar. c. de iureiur.
 ea te. r. c. intellecto.
¶ Quid si mulier iuret rē dotale alienatā nō repe-
 tere: nunq; tale iuramentū erit seruandū: **¶** Videt q;
 sic. q; seruari p̄ot sine interitu salutē eterne. **¶** Et mu-
 lier tñ obest illud iuramentū. nec habebit aucto-
 ritatē p̄mū papā. vt. d. c. cū cōtingat. **¶** Et idē est de adul-
 to: em suā alienante r. iuramento cōfirmante. vt
 L. si aduer. ven. l. j. **¶** Hostiē. autē intelligit illud. c.
 cum contingat. hoc modo scz cum ibi dicit: serua-
 re debent. subaudi mulieres. que propria temeri-
 tate non debent venire cōtra. h; papa restituet eas
 p̄prio motu. si interuenient iuramentū vi vel dolo
 p̄stitum.
¶ Sed quō constabit de metu vel dolo: **¶** Rñ. con-
 stabit fm Jo. ex p̄spicuis insidijs: cōsiderata p̄lo-
 narum q̄litate. **¶** Aut enī mulier est quedā virago r.
 sic non p̄sumit coacta. aut est nature debilis. r. vir-
 dure ceruicis et facie ferocis. r. tunc iudex atten-
 det: an exigente necessitate vera: res dotalis sit alie-
 nata. **¶** Et tunc bene est. **¶** Aut vicio p̄digalitatē viri.
¶ Et tunc alienatio est suspecta. **¶** Item mulier proba-
 bit minus viri. et forte verbera. **¶** His omnibus
 concurrentibus mulier absolutionem poterit im-
 petrare.
¶ Quid si vir suam eloquio mulierē inducat ad
 cōsentendū: **¶** Rñ. fm Jo. p̄sentis valet.
¶ Quid si mulier inducat ad iuramentū coram
 iudice. r. veniat ad aurē iudicis. r. dicat sibi q; inui-
 ta cōsentit r. iurat. **¶** Rñ. fm Jo. **¶** Iudex nō debet
 hoc sustinere. h; si sustinuerit p̄sumit pro muliere.
 ar. extra de his q; vi metus. c. j.
¶ Quid in dubio: **¶** Rñ. videt tenendū iuramen-
 tum. quia in dubijs via tutior est eligenda. extra
 de spon. iuuenis. vel relinquatur arbitrio pape. q;
 qd ipse voluerit tutius erit. nec aliter agere poterit
 nisi per eū absoluta fuerit. vt dictū est. **¶** Consilium
 autē generale gratia mulier r. parentū eaz. videt
 hoc esse. scz q; qm mulier nubit faciant eā iurare q;
 nunq; cōsentiet alicui alienationi rei dotalis. nisi
 coram iudice causa cognita r. pbata. f. necessitatis
 nature instantis. tunc enī si aliter cōsentiat etiam
 si iuramentū faciat. cum sit contrariū p̄mo licito r.
 honesto. non tenebit extra de iureiur. ea te. r. po-
 test addere q; si vnq; contrauerit. non valebit.
 hec Hostien.
¶ Quid si vir alienet res mobiles. **¶** Rñ. hoc facere
 p̄ot. quia nō est p̄hibitū. hec Jo.
¶ Quid si vir alienare possit p̄frenalia: **¶** Rñ. q; sic
 fm Inno. si dominiā eorū sit translātū in virū. al's
 non. ff. de iure do. si ego.
¶ Quid si mulier possit donare dotē cōstante ma-
 trimonio: **¶** Rñ. q; nō. vt est tex. in l. constante. L.

Et p̄dicte res...
 eris optare...
 pot ma a...
 donacioni...
 by matrimo...
 tit adultera...
 nationē...
 taliera...
 sunt vi...
 propter nup...
 sit vxor a...
 ngentis aur...
 tica. eo decur...
 C. de do. ante...
 m. qd p̄dent...
 ent de dote...
 de lucrabit...
 crabit vira...
 decuriam. §. fruct...
 nō vxor h;...
 is r. similit...
 ter vi. q; v...
 s ē donatio a parte
 aliter facta...
 vera mñmo...
 monio. dicit...
 eo esse non...
 nō p̄mōnū...
 vni. Et ad hoc...
 tractū. nō...
 dicit stat mñmo...
 Nā et p̄ volū...
 s dotis. Rñ. d...
 ia. **¶** Profecticia...
 se linea patris...
 eius. nec refert...
 nācipata. q; non...
 nomen patris...
 vel alius eius...
 vel curatore...
 do. p̄fecticia...
 extraneus...
 vt daretur...
 hec enī aduoca...
 patre vel...
 ibet alios...
 dicitur p̄sent...
 §. si res dote...
 h; lic. p̄sentat...
 vni. ante nup...
 r. in hoc casu...
 licet ad res...
 in dote. **¶** Si...
 nō p̄sentat...
 extraneis. h;...
 tamen. vt...
 aduocātū...
 casū nō dote...

de dona. h. fm glo. ibi. ipsam actionē siue spem vel etiā dotē pmittere pōt. de q̄ glo. Bar. ibi facit magnum festū. nec qm̄ mulier donat requirit p̄sentia mariti vel filioꝝ. vt in. l. velles nec ne. l. de re. do. In quibꝫ casibꝫ maritus lucrā dotem: Rū. lu tratur ex pacto vt si paciscat de tota dote: vel eius parte. post mortē vxoris lucranda. vt. l. de pac. con. l. ex morte. 7 in autētica ibi posita. Itēz lucrā ex lege. vt si ppter adulteriū mulieris fiat diuortū iudicio ecclesie. mulier amittit dotem. extra de do. inter viz. plerūq;. Secus fm̄ panoz. ibi. si fieret se paratio p iudicē secularē. nam iudex secularis nō est i hoc cōpetens qm̄ agit ciuilitē. vt in. c. tue. de pcur. idē est si vxor p̄pria voluntate. ppter adulteriū: vt quia timuit maritū. recesserit. idem etiāz si maritus p̄pria auctoritate eā expulit. Et hoc intellige qm̄ adulteriū fuit notorium. Et sic nota. q̄ quo ad dotē lucranda paria sunt matrimoniū separari iudicio ecclesie vel p̄pria voluntate vxoris vel mariti ob causam fornicationis. Nota tamen ex ter. d. c. plerūq;. in verbo. reconciliari. q̄ vxor adultera reconciliata p̄ maritūz non debet pdere dotem. idem est etiā dicendū econuerso. l. de viro cōmittente adulteriū. quia pdit eodē modo donationem. ppter nup. 7 pari modo pōt matrimoniū separari quo ad thoz instāte vxore. nec quo ad hoc iudicant ad imparia maritus 7 vxor. vt. in. c. gaudemus. de diuor.

Quid autē si maritus interficiat vxorē in adulterio repertā. ppter qd̄ debeat pdere dotē. An vir pdat ipm̄ lucrū. Bar. fm̄ glo. in. l. si ab hostibus. ff. so. ma. dicit q̄ sic. quia nō licebat sibi interficere. Et p hoc dic. q̄ si licuisset sibi interficere ex statuto vel cōsuetudine. non pderet dotē. vt. l. quid q̄. ff. si heres. de le. j. Itē nota hanc. l. cuz p totā Italianā sunt statuta q̄ vxore p̄cedēte. vir lucrā certā p̄tē dotis. vt eam nō lucrē. si vxorē occidit. hec Bar. Nec ob. l. si quis in graui. ff. si tñ. ad sill. q̄ ignoscitur ei ad minore penā. nō vt in totū releuet. vt. l. j. ff. de sic. 7. l. si adulteriū. ff. impatores. ff. de adul. Et p hoc habes cōcordare ter. q̄ vident adinuicē contrarij. Nam debent intelligi q̄ marito pctitur sed nō omnino.

Querit etiā glo. in. d. l. si ab hostibus. qd̄ si maritus nō interfecit. h. mulier erat infirma. 7 maritꝫ noluit ducere medicū vel ducebat vnum q̄ nesciebat vnā l̄fam. certe dicit glo. q̄ p̄inde indignus ē. ac si occidisset eā. Idē Bar. ibi. Idē dicendū esset si mulier erat furiosa 7 p̄cipitasset se de solario per fenestrā. quo casu. maritus nō debet aliqd̄ ex dote lucrari. Idem dicit Barto. econuerso. q̄ si mulier occidit virum. vt non possit repetere: quasi culpa eius matrimonium sit solutum. vt. l. consensu. l. de repu.

Anquid autem heredes mariti possint vxori obijcere adulteriū ad effectū impediendi restitutionem dotis. Bar. in. l. rei iudicate. ff. so. ma. concludit p̄ illū ter. q̄ nō. ex quo tacuit in vita. qd̄ placet panoz. in. d. c. plerūq;.

Utrꝫ vidua cōmittens stupꝫ: 7 petens dotem ab herede mariti: possit repellī p̄ exceptionē de for

nicatione: Rūdit. d. Jo. an. in. d. c. plerūq; q̄ sic. de rigore iuris. 7 pdet dotē. 7 sic remanebit apud heredes mariti. ex offensa facta defuncto. per ter. cū glo. 7 p ea q̄ notat Bar. in. l. pe. l. de adul. vbi infert ex illa. l. q̄ ille qui offendit de adulterio: cōstante matrimonio. ille offendit ex stupꝫ viduitate durante. Et ita iniuriant cōsanguinei viri iam defuncti ex stupꝫ. qd̄ cōmittit per viduā. sicut qm̄ cōmittit adulteriū.

Anquid pater q̄ dedit dotē pro filia. pdat eam p̄ adulterio filie: Rū. q̄ si non est stipulatus eam sibi reddi. pdet eā. 7 sibi imputet. vt tenet Jo. an. in. d. c. plerūq;. 7 accur. in. l. cōsensu. l. de repu. Sed Dy. p. l. ij. ff. si voluntate. ff. so. ma. dicit. q̄ si filia est in potestate patris. nō p̄iudicat patri. qm̄ possit agere p̄ dote. Nota tñ ad p̄dicta qd̄ notat Arch. flo. q̄ qm̄ vxor ppter adulteriū pdit dotē si ipsa erat filia. vel al's quicunq; dos erat ad patrem recasura. pater nō pdit eā. ppter delictū filie. q̄ pater nō debet portare iniquitatem filij. Si vō nō erat recasura ad patrē: qm̄ ab eo p̄fecta. tñc maritus lucrā dotē. l. de adul. l. si. Sed qm̄ dos erat reditura ad patres. pater eam pdit q̄ diu filia adultera viuūt. sicut etiā nō potuisset eā repetere: ipsa non adulterante. nec dz ipse ex delicto filie lucrari. h. tenebit eā vir adultera viuēte: post eiꝫ mortē: redibit dos ad patrē. Sicut si p̄latus ecclesie cōmittat feloniam. i. cōiuret contra dñm. q̄ diu ipse viuēt: ecclesia feudū pdet. h. ipso mortuo ad ecclesiam feudū redibit. ne delictūz p̄sone redundet in damnū ecclesie. Et ex bis sequit q̄ si vir cōmittit crimen lese maiestatis. ppter qd̄ bona eius cōfiscetur. 7 ipse nudus exulet. vxor pdit dotē. q̄ diu viuūt vir eius. ne ppter eius delictūz lucrē vxor. qd̄ pus nō habebat. Interim tñ fiscus ei. puidere tenetur necessaria loco viri. h. viro mortuo. rebabit integre dotem 7 dotariū suūz. Itē de expensis factis ab vxore extra domū. quia vir p̄ oneribꝫ hz dotem. Ideo a tēpore contracti matrimonij. intꝫ 7 extra debet sibi facere expensas vir fm̄ q̄ntitatē dotis. ff. fami. her. l. si maritus. imo etiā si dotē nō habet vel pdit culpa sua. tenet ei necessaria. puidere fm̄ facultatē suam. Si tamen mulier sponte recessisset: nō recuperaret expēsas. nisi a tēpore quo rediens nō est admissa. Et hoc nisi opponatur de adulterio quia adultere nihil tenet p̄stare. nisi ip̄a replicet de simili. Dico autē q̄ sponte vaganti. nō tenetur ad expensas. h. solum quādo iusta de causa: puta propter nimiam seuitiam viri. vel huiusmodi. vel quia vir vadit ad longinquas partes. 7 eā mittit ad cōsanguineos ipsius vxoris pro maiori honestate.

Done q̄ ppter adulteriū vxoris: facta separatione thoz: mulier dotē amisit. nunc autē pbata cōsanguinitate. separant omnino. Anquid mulier poterit dotem repetere: Rū. glo. in. d. c. plerūq;. que cōmuniter approbat a doc. dicit q̄ nou. ppter rōnes ibi positas. maxime p. l. si vxor. ff. de adul. vbi dicit. q̄ nec matrimonij: nec spem matrimonij violare licet. Ideo ppter prauā intentionē mulieris: cum opere subsecuto. 7 quia sententia iant

transiit in rem iudicatā. nō debet mulier dotē re-
cuperare. licet nūc appareat matrimonium fuisse
nullū. Et maxime hoc est tenendū. ne deē mulieri
bus causa fallandi pbationes. vt recuperent do-
tem. Et facit p hac parte questio disputata. in re-
guia. cum quis. de re. iuris. in. vj. in mercu. vbi de
ciditur. q ille qui cognouit solutam credens co-
gnoscere maritatam. punitur pro crimine adul-
terij.

Sed pone q inter titium z bertā est consanguini-
tatis in secundo gradu: qui ducti ignorantia iurē
contraxerunt de facto. licet scierint prius int eos
esse dictam consanguinitatē. An isti debeant pu-
niri pena adulterij vel incestus. Et ex quo contra-
xerunt contra leges. an debeant perdere dotem. z
donationē. ppter nuptias. iuxta penā impositam
a legibus: Rū. panor. in. c. et si necesse. de do. int
virum. recitat Job. an. tenere. q ignorantia iuris
non excusat. nec etiā feminā. cum illa non excuset
nisi in casibus a iure expressis. vt est ter. notabilis
in. l. ne passim. l. de iurē z fac. igno. Secus si er-
rassent in facto: puta. quia credidissent dispensa-
tum. z sic cōmuniter doc. transeunt. vt dicit Pa-
nor. et videntē tenere legiste in. l. qui contra. l. de
incest. nup. z in. l. a unculo. ff. de condi. sine causa.
Sed Bar. tenet ibi contrariū sequēdo opi. Jo. qz
ignorantia iuris excusat a pena amissionis bono-
rum. z hoc p autē. incestus. l. de ince. nup. vbi pe-
na ponit scienter contrahentibz. facit. l. si adulte-
rium. ff. de adul. vbi errantes in iure excusantur a
pena incestus et adulterij. Et hanc opinionem se-
quitur Panor. z cōcludendo post Bar. hanc ma-
teriam in tria membra dicit. q aut agitur de pena
adulterij seu incestus. et error iuris excusat. d. l. si
adulterij. vbi ter. notabilis. Aut agitur de pena
pditionis. pprie substantie. vt dotis z donationis
ppter nup. z idem. argu. in dicta autem. incestus.
Aut agitur de pena pditionis lucri. z non excusat
vt. d. l. qui contra. Et hec opinio videtē tenenda.
maxime cū sumus in penalibz. z sic assumenda mi-
nor opinio.

Cui autē restituēda sit dos: Rū. panor. in. c. fi.
de do. int. vi. z vxo. dicit q aut extraneus pstituit
dotem mulieri. aut ipsa mulier sibi ipsi. aut pater p
filia. Et extraneū appello quēlibet qui non habet
mulierē in potestate. vt dicit ter. in. l. vnica. §. acce-
dit. l. de rei vxo. ac. Primo casu quādo extraneus
constituit sibi dotem. tunc aut fuit stipulatus do-
tem sibi reddi. soluto matrimonio. z reuertit dos.
non ad mulierē: s; ad illum extraneū. Aut nō fuit
stipulatus vt sibi redderet. z videt tunc donasse
ipli mulieri. z sic redit ad ipsam mulierē. vt in. d.
§. accedit. Secundo casu quādo ipsamet mulier
constituit sibi dotem. tunc dos ad eam reuertitur
vt in. d. l. vnica. Tercio casu quādo pater pstituit
dotem p filia. tunc aut fuit stipulatus dotem sibi
reddi. z redit ad patrē. aut simpliciter. z tunc si pē-
emācipat filia. efficit filie. Et dicit Din. in. d. c. fi.
q dos redit ad patrē. quādo filia pdecessit. etiam
si extant liberi ex ipsa filia. per. l. dos a patre. l. so.
ma. Et cum hoc dicto Din. cōmuniter transeunt

canoniste. Et idē videtur tenere glo. in. d. l. dos a
patre. §. Bar. in. l. post dotē. ff. lo. ma. post mul-
ta concludit opinionē. que videt tenenda. l. q in
dote pfectia. vbi nulla interuenit stipulatio. z fi-
lia in potestate: mortua est in matrimonio. supsti-
tibus etiaz liberis. q de iure dos debet reuertit ad
patrem. licet de consuetudine obseruetur. opinio
mar. antiqui. glof. Et scz filij succedant si extant.
Et ista disputatio fm Bar. ibi. an de iure: an de
consuetudine. dos retineat. est vtilis. ppter multa.
Ecce filia. habens filios ex primo matrimonio
nupsit scdo viro. z habet dotem. pfectia. z mouit
in secundo matrimonio sine filijs. Certe si de iure
est vera opinio Mar. succedent in dotem filij pri-
mi matrimonij. quia prima causa in successione ē
liberorū. Si de iure nō est vera. tunc secus. nā cum
consuetudo dicit q dos remaneat apud virum
ppter filios eiusde matrimonij. non extendet ad
alium casum. vt. l. si vxo. §. de viro. ff. lo. ma. Idē
tenet Jaco. bu. in. l. si. l. co. v. iudi. Et hoc putat
Bar. verum. quia de codez matrimonij oportet
filios consistere. casus est in. l. si inter virum. ff. de
pac. dota.

Quid autē si filia consumpsit dotē. an pater te-
neatur eam iterū dotare. Glo. in. l. si cum dotē. §.
si post solutum. ff. lo. ma. dicit q sic. Sed Bar. pu-
tat ibi. dicendū q si filia perdit dotem sine dolo et
culpa eius. pater tenet eam iterū dotare. als secus
pro hoc. est casus. l. de colla. autē. qd locum ibi.
filie possit imputari. Et p hoc dicit Bar. facit. q
si pater dat filio legitimā pro soluenda condemna-
tione. ex forma statuti. q iterū ei dare vel relinqre
non teneat.

Quando restituenda sit dos: Rū. q si dos cō-
stet in rebus immobilibz. debet statim reddi solu-
to matrimonio. Si vxo in rebz mobilibz vel se mo-
uentibus. vel etiā incorporalibz. vt pecunia. vesti-
mentis. animalibz infra annum. vt. l. de rei vxo.
ac. l. vnica. §. cū autē. Quod tñ est ad funus neces-
sariuz. statim erigitur. vt. ff. lo. ma. si filia. Si ergo
immobilia. statim soluto matrimonio nō restitu-
untur. tenet vir et eius heres ad fructus z eius pen-
siones. In mobilibz autē z se mouentibz tenet ad
vsuras post annū. z vecturas nauū siue iumēto-
rum z operas seruorū. vt. d. l. vnica. §. exactio. hec
Do. Ad hoc nota. q vir totā dotem reddere de-
bet si potest. als inquantuz facere potest. i. habita-
rōne eius ne egeat. nisi dolo diminuerit suam sub-
stantiam. Lauebunt tamen tā maritus q filij de
restituēda dote. si ad pinguiorē fortunā venerint
vt nota. in. d. l. vnica. Sed si vir paciscatur. vt red-
dat totam. nō valet tale pactū. cū sit cōtra bonos
mores. Si tamē soluerit. repetere nō potest. ff. de
condi. inde. nā et maritus. de hoc glo. in. c. mulie-
res. de do. inter vi. z vxo. Et transit dictum pui-
legium etiam ad filios eiusde matrimonij. non au-
tem ad heredes extraneos. vt. l. maritum. ff. lo.
ma.

Sed pone q qñ fuit dos data. res erant immo-
biles. q vendidit maritus z emit res mobiles. ex
p qo eaz: Rū. de hoc est casus. fm Bar. in. l. cum
p qo eaz: Rū. de hoc est casus. fm Bar. in. l. cum
l. iij

in fundo. §. si fundus. ff. de in. do. q. nō computantur immobiles. sed mobiles. Et dicit q. ille. §. est contra glo. in. l. diuortio. so. ma. 7 contra glo. in. d. l. vnica. §. ex actio. Et ita q. sint mobiles vel immobiles computantur tempore mortis. qd. no. Licet Ludo. ro. in suis singularibus. tenuerit opinionem glo.

V Sed pone. Ecce mulier dedit dotē viro suo in anno. post mortē viri petit dotē: heredes dicunt. de iure non debere dari vsq; ad annū mulier allegat q. est paup. 7 non habet unde viuat interim. quid iuris? Rñ. q. extimabitur interesse heredis. et cōdemnabitur ad dandū statim. De hoc videf casus. in. l. si constante. §. quotiens. ff. soluto matrimonio.

V Utrum maritus vel eius heres in restituenda dote possit detrahere impensas? Rñ. aut fuerunt necessarie: aut vtilis: aut voluntarie. Necessarie minuunt dotē. ipso iure. Vtilis nō minuunt dotem ipso iure. s; petunt actione mandati vel negotij gesti. vide tamē Bar. quo ad istas expēsas vtilis. in. l. vtilium. ff. de impensis. vbi dicit q. aut sunt facte voluntate mulieris 7 tenet. aut sine. 7 tunc: aut potest aliunde soluere. 7 idē. aut nō pōt aliunde soluere. 7 non tenet. vt in. d. l. vtilium. Non enim tunc vident vtilis. cum non expediebat mulieri. Et hoc idē tenet Di. Voluntarie vō impense. sic si mulier vult illas habere: debet reddere ea q. impensa sunt. s; si illa nō vult reddere. tunc si recipiant separationē tolli possunt. Sed si nō recipiunt relinquenda. Ita em̄ pmittendū est viro auferre ornata que posuit. vt si pictura facta est in platis vel in panno affixo parieti potest pannuz tollere. Secus si esset facta in ipso pariete immediate. quia tūc nō remanet separatū. ff. de impen. l. j. 7 l. p voluntarijs. Sed quas dicemus impensas. necessarias. vtilis vel voluntarias. Rñ. necessarie sunt q. si facte non fuissent. aut res pisset. aut deterior facta fuisset. vt domus minabat ruinas. 7 eam fecit aptari vel tecta restaurauit. Vtilis dicunt que rē meliōrē faciunt 7 deteriorē fieri non sinunt. vt pastinaur vineā et huiusmodi. Voluntarie sunt. que rem tñ ornant: s; fructū non augent vt viridaria 7 picture 7 incrustationes. ff. de ver. si. impēse. Dicuntur autē crustationes. quedam cruste subtilis marmoris. que extra murū ponunt.

V Quid si maritus tenet de dote. 7 habet alia debita? Rñ. glo. in. c. ex literis. de pigno. dicit q. mulier p dote pferatur omnib; habentib; actionē personalem vel hypothecam tacitaz. A. qui po. in pig. ha. l. assiduis. s; non pferatur creditorib; habentib; expressas hypothecas. nā filius simile habet priuilegium cuz muliere. A. de priuile. si. quis. Et tamen filius non pferatur priorib; creditoribus habentibus expressas hypothecas. hanc opinionē sequitur Accur. in. d. l. assiduis. 7 Bar. qui dicit q. malum esset sententiare contrarium.

V Quid autē de donatione ppter nup. Rñ. Panoz. post Inno. in. d. c. ex literis: dicit q. aut mulier debet lucrari donationem ppter nup. 7 eo respe

ctu agit p ista donatione. 7 tunc licet bona mariti sint sibi tacite obligata p illa donatione. nō tamē habet priuilegium vt pferatur anteriorib; creditoribus. nec donatio ppter nup. est ita fauorabilis sicut dos. quia dos est quasi patrimoniū mulieris. vt in. l. iij. ff. de minor. Et si remaneret indotate fieret puidicium reipublice. que ratio cessat in donatione ppter nup. Aut mulier agit ad donationē non vt eam lucratur. sed tanq; specialiter sibi hypothecam pro dote. 7 tunc habet priuilegium dotis. quia hoc casu. agit potius pro dote q. pro donatione.

V Utrum bona mariti sint obligata vxori p bonis patrenalibus? Rñ. Panoz. vbi supra. dicit q. aut maritus habet administrationem illorum bonorum. 7 tūc sunt tacite hypothecata bona sua. L. de pac. conuen. l. vlti. Aut vxor habet illa bona penes se. 7 nō sunt obligata. 7 vide glo. in. d. c. ex literis que vult q. bona plati sunt tacite obligata ecclesie p mala administratione. 7 sic poterit agere ecclesia etiā contra terciū possessorem. sicut agit mulier pro dote.

V Marito vergenti ad inopiam etiam sine culpa potest vxor agere ad dotem restituendā. Ista est cōmunis conclusio legistar. vt refert Panoz. in. c. p vestras. extra de do. inter vi. et vxor. vbi nō ponderatur culpa istius mariti. sed solum quia videbatur vergere ad inopiam. Et scias q. varia iura emanauerunt in hac materia. Primū fuit ius. ff. de. vt in. l. si constante. ff. so. ma. vbi dicit q. si substantia mariti non sufficit ad satisfactionē dotis 7 aliorum creditorum. potest vxor repetere dotem. Postea emanauit ius. L. vt habetur. l. vbi. L. de iure do. vbi disponitur. q. si maritus ita se gerat q. vergat ad inopiam. potest vxor repetere dotem. 7 sic puidit latius q. ius. ff. de. quia non requiritur vt substantia mariti non sufficiat. sed satis est q. vergat ad inopiam. vtrputa. quia est nobilis. 7 vult facere sumptus vltra q. patiant facultates sue. Terrium fuit ius autenticor. vt in. auten. de equa. dotis. vbi dicit q. si maritus male incipit vti substantia sua. potest vxor repetere dotem. 7 promittit ad huc latius. quia p supponendo q. non vergat ad inopiam. vtrputa. quia ditissimus est. ex quo tamē male vtitur sua substantia. potest vxor repetere dotem. Vnde in quolibet istor casuum potest vxor ad dotem agere. 7 fortius contra maritum petentem dotem excipere. Et scias q. vxor potest in his casibus: nedum agere ad dotem. sed etiā ad donationem a marito sibi factā ppter nup. vt est tex. notabilis. in. d. l. vbi. Nam dos et donatio propter nup. subiiciunt hodie oneribus matrimonij. vt ibi. Nota tamen fm Panoz. in. d. c. per vestras. q. ius canonicū prouidet de vno. quod nō reperitur in iure civili. quia dimittitur dos penes maritum vergentem ad inopiam. si pstat cautionē. Et ex hoc sumitur vna singularis limitatio ad totum tit. L. ne fideius. do. dentur. vbi dicit q. fideiussores non possunt interuenire pro dote restituenda a marito. ne notetur perfidia inter virum 7 vxorē

nam peccat. nisi maritus vergat ad inopiam. tunc enim licite possunt intervenire fideiussores pro dote solueda. Ut est tex. in. d. c. per vestras. nec sufficit iuratoria vt voluit Joan. an. p. tex. ibi. vt p̄stet quā potest. Nam iuratoria quilibet prestare potest: sit quācumque pauper. Immo. nō intelligitur de iuratoria.

¶ Quid autē si vxor a principio contraxit cū paupere vel cum vergente ad inopiam. vel cum male vrente substantia sua. nunquid possit agere ad repetitionem dotis. videtur q̄ non. quia semel approbavit mores illius. Contrariū tenet Bar. in. d. l. si constante. quia nō potuit vxor per tacitum pactum sibi preiudicare. nam publice utilitatis est vt dos remaneat integra mulieribus. vt. l. j. ff. so. matrimonio.

¶ Quero. Pone q̄ maritus fuit bannitus ppter maleficium de civitate sua. vtrum tunc mulier poterit dotem repetere. remedio p̄dictarum legum. Bar. in. l. si constante. p̄call. dicit q̄ aut ille est talis bannitus q̄ perdit omnia bona sua. quia publicantur. et tunc nō est dubium. q̄ etiā habet locum remediū huius. l. quia tunc est imperfecta inopia. Idem credo parte honorū publicata. vt. l. si marito. ff. so. ma. Si v̄o nihil est de bonis eius publicatum. sed solum exulare in silis est. tunc est dubium. finaliter credit q̄ sic. per remediū autentici de equa. do. vbi viro inchoante male vti substantia sua. habet locum repetitio. sed ille quez oportet pegrinari. male vti. quia pegrinatio ducit euz ad paupertatē et ad mortē.

¶ Quero. Pone q̄ marit' est diues hō et incipit facē mercantiā et ire per mare fm q̄ alij in arte illa periti faciunt. et incipit perdere et depauperari. Ita q̄ vulgi opinio est q̄ vergit ad inopiam. An mulier possit petere dotem. Bar. in. d. l. si constante. concludit q̄ sic. Res enim dicitur male geri. quandoq̄ respectu inij. quādoq̄ respectu finis. vt in. l. et in totum. ff. de impen. Et fauore dotis. ne mulier possit perdere dotem. si vir perueniret ad extremam paupertatem. vtroq̄ modo intellige. siue vir male inchoat respectu principij. siue malum exitum habeat. consulatur mulieri. Et hoc videtur sentire glo. in dicta autentica. de equa. do. §. illud.

¶ In quibus autem casibus dos possit solui mulieri. Bar. in. l. quibus. so. ma. dicit q̄ p̄mo solui potest dos. vt es alienuz soluat. vt. ff. de iu. do. l. vlti. Secūdo vt p̄dia emat. et istud est regulare: quando ex solutione que fit causa dotis. mulier fit melior. et vir nō efficitur pauperior potest fieri solutio. vt in. l. ita constante. ff. de iu. do. Tercio vt redimat suos consanguineos ab hostibus. vel q̄ eos egenes alat. Et quo nota. q̄ si mulieri soluit pecunia. vt soluat votum factū per se. vel vt vadat in pegrinationem pro anima sua. vel alterius eius cōiuncti. q̄ iuste soluitur et minuit dotem. Si enī p̄mittitur hoc fieri ad liberanda corpora. multo magis ad liberandas animas. l. sancimus. c. de sacrosan. eccle.

¶ Pro delicto viri. non debet vxor dotem amittere. extra de pigno. ex literis. etiam si commisit lese maiestatis crimen. c. ad. l. iul. ma. quisquis. Excepit Panoz. vnuz casum in. d. c. ex literis. videlicet in vxore p̄mipularij. vide de hoc sufficēter supra Consuetudo.

¶ Qui habet cognoscere de matrimonio: habz cognoscere et de dote tanq̄ de accessorio. et de dona. inter vi. c. j. et. iij.

Dubia in meliorē partem interpretanda sunt. vt dicit glo. notabilis. in. c. absit. xj. q. iij. Et ideo dicit singulariter Inno. in. c. ad audientia. de homi. q̄ cū irregularitas sit de iure positio. In dubio nō debet iudex reputare aliquem irregularem. quia pene molliēde sunt. vt in regula. In penis. de re. iuris. li. vj. Et dicit Panoz. mitanus q̄ dictū Inno. solet allegari p̄ notabili. Sed tamē sibi nō placet. Ideo aliter distinguit. q̄ in foro contentioso. vbi agitur de pena imponenda pro irregularitate contracta non debet in dubio reputari irregularis. quia pure tunc agitur ad penam et hoc casu procedit dictum Inno. et ita loquuntur iura al legata per eum. Aut agitur in foro penitentiali ad imponendum penitentia. et in dubio debet potius reputari irregularis. quia in foro penitentie semp pars tutior est eligēda. licet videatur durior: quia in illa parte. nullum subest periculum. ad hoc. c. significasti. el. ij. de homi. Et idē dicit vbiq̄ dubitatur de aliquo delicto. Ad hoc vide glo. notabilem in. c. vnico. de seru. in. or. fa. Idem est vbi agitur in foro quasi penitentiali. vtputa. quia nō agitur ad penam proprie. sed vt ab altaris ministerio abstineat. vel vt abstinere a contractu matrimonij. vel ab aliquo actu exercendo in quo exercendo subest peccatum. tunc enī debemus intentare in partem securiorem. licet illa sit durior.

Duellus est singularis pugna pro pbatione virtutis. Ita vt q̄ vicerit probasse dicatur. et si non vicerit defecisse in pbatione putetur. et dicitur duellum quasi duoz bellum. Dicitur autē monarchia id est singularis pugna.

¶ Duellum facere non est licitum. quia est contra preceptum illud. Non tentabis dominuz deum tuum Mathei quarto. Item est expresse prohibitum. c. de gla. l. vnica. libro vndeamo. nec etiam consuetudo generalis aliquem excusat. quia est dicenda potius corruptela. nec etiam excusantur episcopi. nec alij prelati. qui a secularibus dominis coguntur: aut subire duellum. aut res ecclesiasticas perdere. Et si sequitur mors. irregulares fiunt.

¶ Pena pugnantium in duello fm Rayn. si sunt clerici: est depositio. De suspensione autē que incurritur in huiusmodi duello quis dispensare

Ebrietas

possit in irregularitate contracta. vide supra. **D**ispensatio.

Ebrietas. **Q**trum sit peccatum mortale? **R**ñ. fm Tho. scda scde. q. cl. Immoderatus vsus vini potest continere tripliciter. Primo vt vtens nesciat potuz immoderatu z inebriare potentē. z sic ebrietas potest esse sine peccato. Et sic de Noe credit. Scdo modo q quis piciat potū esse immoderatu. non tñ estimet posse inebriare. z sic potest esse cuz peccato veniali. Hoc itellige nisi ebrietas sit frequēs: siue assidua. quia fm Alex. de ales. in. ij. feu. dif. xxxix. q. vj. qz homo habeat sufficiens tēpus deliberationis. teneat repimere motus veniales. ne pcedat regnū peccati siue dominiū. nō ergo p diuturnitate: seu assiduitate imputat peccatū mortale. h p manifestū datur intelligi occultū. s. ipse contemptus rōnis. Tertio modo. qñ quis bene aduertit potū esse immoderatu z inebriantē. z tamē magis vult ebrietatez incurrere: qz a potu abstinere. z talis pprie dicitur ebrius. z sic ebrietas est peccatum mortale.

Quid cū alicui infirmo datur immoderat^o potus vel cibus causa medicine? **R**ñ. fm Tho. vbi supra. In hoc casu nō est peccatū. nisi def vsqz ad ebrietatē quia tñc est peccatū mortale.

Ebrietas. vtrū excuset hominē a peccato quod comittit? **R**ñ. fm Rai. si quis in ebrietate incidit sine culpa. z sit omnino alienus a mente. Certe excusatur. xv. q. j. sane. Si autē culpa sua inebriatus sit. dicunt aliqui q excusat a tanto. sed non a toto. Alij autē dicunt q excusat a toto si nullum habet iudicium rōnis. z hoc pbabilius z verius. z concord. cuz hoc Ray. z ideo excusat penitus ab eo qd fecit in omnimoda amentia. h nō a causa amentie p qua debet puniri.

Ecclesia. j. cōmuniter

Ecclēsia si fundata fuit in alieno solo quid fiet? **R**ñ. fm Ray. et Hostien. si dominus soli laicus erat z hoc sciuit z nō contradixit sibi imputabitur. z ecclesia libera remanebit. ar. liij. di. si seruus. Si vō ignorauit. ecclesia qppe remanebit constructa z libera: nec efficiet laico censualis. h ille tamē qui construxit teneat dominū seruare indemne vel etiā episcopus si ponendo primarium lapidē. vel postea in cōsecratione ecclesie fuit negligens. s. in examinatione dotis vel māsī. Si vō solum erat alterius ecclesie vel collegij ecclesiastici. debet ei restitui hoc modo q ecclesia constructa fiet sibi subdita quo ad ins patronat^o. xij. q. ij. apostolicos. xvij. q. iij. questi.

Ecclēsiā nemo edificare potest nisi auctoritate dyocelani. q debet ponere primariū lapidē. crucem figere. z cymiteriū designare. z etiā petere dotem sufficientez assignari. sine qua consecrari non debet. de pte. di. j. nemo. z. c. placuit. Et hodie qdē sufficit q assignet p dote vnus mansus. i. vnum pdium sufficiens. p vno pari boum. totalitē liberū. Extra de censu. c. j.

Exempti nō possunt cōstruere oratoria: siue ecclesias vel capellas in locis nō exemptis. sine licentia dyocelanoz. In locis etiā exemptis nō possunt exempti predicta facere. nisi delicentia vel privilegio sedis apostolice speciali. vt in. c. auctoritate. de pmi. li. vj.

Relictū ecclesie vel ad pias causas in testamento etiam minus solenni voluntarie facto. tenet. cē de testa. c. relatum. el pmo. z. c. cū esses. vbi concludit panoz. q in relictis ad pias causas. valet quelibet vltima voluntas in p̄sentia duoz testū etiam sine p̄bytero. z iste est proprie casus. d. c. relatum. In alijs vō relictis requirit p̄byter vel duo loci sui: cum alijs duobus testibus. z in his relictis ad pias causas non requiritur q testes sint rogati. vel q omnes sint masculi vel q hereditas sit adita. Et generaliter fm Bar. in. l. j. l. de sa. san. ec. in eis cessat omnis solennitas iure civilis. Jo. tamē an. circa p̄dicta distinguit. q aut loquimur in relictis ad pias causas. z tunc sufficiunt duo testes idonei. siue in foro ecclesiastico: siue seculari. per dictum capitulū relatum. Aut loquimur in relictis ad non pias causas. z tunc: aut loquimur in terris imperij. z tunc testamentum non valet nisi seruetur solennitas requisita per leges civiles. z hec opinio consuetudine roborata seruanda videtur per. l. minime. ff. de legi. Et fm istam opinionem evitatur correctio legum. z ideo tenenda. Nota. tamen q si pia causa tractetur coram iudice seculari. terminari debet fm canones. z non fm leges fm cōmuniter docto. z non solum in terris ecclesie. sed etiam imperij. Et Inno. z. d. an. dicunt: q si statuto cauetur. q non valeat testamentum. vel vltima voluntas. nisi fuerit positum in memoria libus vel registratum. tale statutum non habet locum in relictis ad pias causas. Similiter si statutum dicat. q mulier non possit testari sine consensu consanguineorum. vt notat Panomitanius in dicto capitulo relatum. Et ex p̄dictis patet q valet testamentum ad pias causas. licet in testamento non fuerit institutio heredis. vel non adita hereditate vel non facta insinuatione testamenti. infra tantū tempus: vel vbi defuerit alia solennitas iure positivi. nam sufficit solennitas iuris gentium et diuini.

Sicut in relictis ad pias causas sufficiunt duo testes. Ita ad renouandum tale relictum. Quod intelligitur fm aliquos. quando prius relictum: fuit etiam factum coram duobus testibus. z sic de singulis. Item si voluntas fuit p̄fecta. ratione voluntatis. sed non publicata prout testator voluit. vt quia testator testamentum manu sua conscripsit. volens postea illud redigi in publicam formam per tabellionem. sed morte vel furore p̄uentus est anteq̄ tabellio vel testes venirent. valebit testamentum tale quo ad pias causas. dummodo p̄set illā fuisse scripturā dicti testantis. fm Bar. in. l. in testamento. ff. de fideicō. lib. quia licet nō sit